

การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

โดย
นายสุรัตน์ คำหอมรินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF POETIC WRITING FOR GRADE 6 STUDENTS BY USING
THE CIRC TECHNIQUE WITH EXERCISES

By
Mr. Surat Kumhomruen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Education Program in Teaching Thai Language

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ” เสนอโดย นายสุรัตน์ คำหอมรัตน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุญ
2. รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ วนิชวัฒนารักษ์)

...../...../.....

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

...../...../.....

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข)

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุญ)

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

...../...../.....

55255322 : สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

คำสำคัญ : การแต่งกลอนสุภาพ / เทคนิค CIRC / แบบฝึก

สุรรัตน์ คำหอมรัตน์ : การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร. บุษบา บัวสมบุญ, รศ.สมพร ร่วมสุข และ ผศ.ดร. ไชยยศ ไพบูลย์ศิริธรรม. 168 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 26 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 สัปดาห์ รวม 11 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2) แบบฝึก 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพของนักเรียน ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการเรียนรู้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกด้าน คือ ด้านบรรยากาศ การจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

55255322: MAJOR: TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORDS: POETIC WRITING/ CIRC TECHNIQUE/ EXERCISES

SURAT KAMHOMRUEN: THE DEVELOPMENT OF POETIC WRITING FOR GRADE 6 STUDENTS BY USING THE CIRC TECHNIQUE WITH EXERCISES. THESIS ADVISORS: ASST. PROF. BUSABA BUASOMBOON, Ph.D., ASSOC. PROF. SOMPORN RUAMSUK AND ASST. PROF. CHAIYOS PAIWITHAYASIRITHAM, Ed.D. 168 PP.

The purposes of this research were 1) to compare the poetic writing ability of the Grade 6 students taught by using the CIRC technique with exercises, 2) to study the Grade 6 students' opinion about using the CIRC technique with exercises. The samples were 26 Grade 6 students from Wat Pai Rong Wua school, Suphanburi province in second semester of the academic year 2015. They were selected by simple random sampling. The instruction was conducted by the researcher for 11 hours. The research instruments were 1) lesson plan by using the CIRC technique with exercises, 2) exercises ,3) poetry writing ability test and 4) questionnaires of students' opinion toward using the CIRC technique with exercises. The statistical analysis were mean, standard deviation and t-test dependent.

The results of this research were:

- 1) The poetic writing ability of Grade 6 students taught by using the CIRC technique with exercises was higher at 0.05 level of significant after the using the CIRC technique.
- 2) The students' opinion toward using the CIRC technique with exercises was positively in high agreement level in all aspects, both the learning environment and leaning activities aspects.

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมา บัวสมบุญ รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ประธานกรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ศรีอัมพร ปทุมพันธ์ อาจารย์พิสูจน์ ใจเที่ยงกุล และคุณนวรรค์ พูลโย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณนายจรัล คอนหว่างไพร ผู้อำนวยการ และคณะครูโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้โอกาสผู้วิจัยมาศึกษาต่อ คอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายที่สุดกราบขอบพระคุณดวงวิญญานบิดา-มารดา ที่คอยให้พลังแห่งกำลังใจผู้วิจัยให้ประสบความสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตร.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตร	
สถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	13
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ	17
ความหมายของบทร้อยกรอง	17
การสอนแต่งบทร้อยกรอง	17
ความหมายของกลอน.....	21
ประเภทของกลอน	21
หลักในการเขียนกลอน	23
ข้อห้ามในการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอน.....	24
การประเมินผลการแต่งคำประพันธ์	28

บทที่	หน้า
ความหมายของกลอนสุภาพ	32
ลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพ.....	32
ลักษณะความนิยมในการแต่งกลอนสุภาพ.....	36
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก.....	38
การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	38
องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ	39
ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ	43
การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC	47
องค์ประกอบที่สำคัญของเทคนิค CIRC	48
ขั้นตอนการเรียนรู้เทคนิค CIRC	49
วิธีการคิดคะแนนกลุ่มและคะแนนพัฒนา	52
แบบฝึก.....	55
ความหมายของแบบฝึก.....	55
หลักในการสร้างแบบฝึก	56
หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก	58
ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก	61
ลักษณะของแบบฝึกที่ดี	63
ประโยชน์ของแบบฝึก	64
การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ตัวแปรที่ศึกษา	78
แบบแผนการวิจัย.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	79
การรวบรวมข้อมูล	91
การวิเคราะห์ข้อมูล	92

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	95
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	96
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	101
ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้	102
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	102
รายการอ้างอิง	104
 ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	113
ภาคผนวก ข การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์สัมมัติฐาน	129
ภาคผนวก ง คณะแผนพัฒนาและระดับการพัฒนาของการจัดการเรียนรู้	132
ภาคผนวก จ แบบฝึก.....	134
ภาคผนวก ฉ แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	148
ภาคผนวก ช แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งกลอนสุภาพ....	154
ภาคผนวก ซ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก.....	164
 ประวัติผู้วิจัย	 168

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว หน่วยที่ 2	16
2	เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	31
3	แสดงวิธีคิดคะแนนกลุ่มและคะแนนพัฒนา.....	53
4	แสดงระดับคะแนนในการจัดกลุ่ม	54
5	วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	79
6	แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Test)	83
7	แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก แบบภาคสนาม (Field Try Out)	83
8	การวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	85
9	การวิเคราะห์ข้อสอบแบบอัตนัย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	85
10	เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ	87
11	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแต่งกลอน สุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก.....	95
12	ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	96
13	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ	116

ตารางที่	หน้า
14	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 117
15	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 118
16	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 119
17	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้าน การแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 120
18	สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 122
19	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึก แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Test) 123
20	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึก แบบภาคสนาม (Field Try Out) 124
21	ผลการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ (ปรนัย)..... 126
22	ผลการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ (อัตนัย)... 128
23	ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก..... 130

ตารางที่

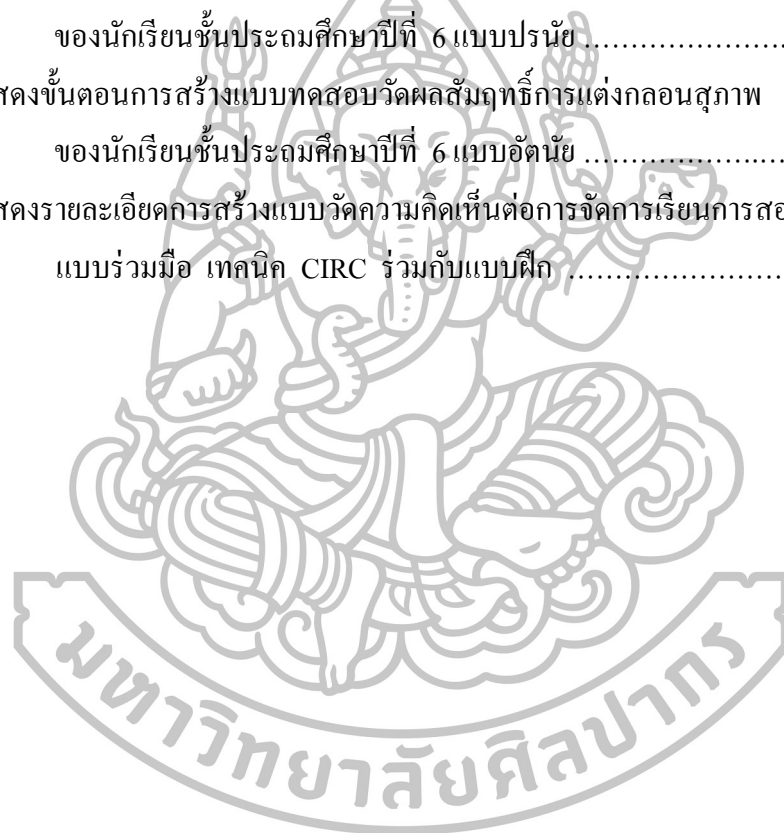
หน้า

24	สรุปคะแนนพัฒนาเฉลี่ยและระดับการพัฒนา ของการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	133
----	---	-----

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2	แสดงลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ	33
3	แสดงรายละเอียดการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC	81
4	แสดงรายละเอียดการสร้างแบบฝึก	84
5	แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบปรนัย	88
6	แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบอัตนัย	89
7	แสดงรายละเอียดการสร้างแบบวัดความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 1) ซึ่ง สุนทรียภาพด้านภาษาไทยนั้นมีการแสดงออกที่ความงดงามและความไพเราะของเสียงและความหมาย รวมถึงถ้อยคำที่มีความหมายคล้องจองกัน ดังที่ ชลดา เรื่องรักย์ลิขิตและสุจิตรา จงสถิตวัฒนา (2542 : 1) ได้กล่าวว่า

คนไทยมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน จะเจรจาสิ่งใดเรื่องใดก็มักใช้ถ้อยคำที่มีสัมผัสต่อเนื่อง คล้องจองกันมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากเพลงพื้นเมือง บทเพลง คำพังเพย สุภาษิต บทเพลง ไม่ว่าจะเป็เพลงไทย หรือเพลงไทยสากลและวรรณคดี ร้อยกรองเรื่องต่างๆ คนไทยยังนิยมฟังคำหรือข้อความที่มีลักษณะรื่นไหล อันเกิดจากการรับส่งสัมผัสกันด้วย เพราะ นอกจากจะฟังรื่นหูได้รสไพเราะแล้ว ยังช่วยให้สามารถจดจำเนื้อความเหล่านั้นได้ง่ายขึ้น

ในภาษาไทยมีการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นจังหวะ มีสัมผัสคล้องจองกันเป็นคำประพันธ์ ที่เรียกว่า บทร้อยกรอง ซึ่งมีความไพเราะมาก ดังที่ บุญเหลือ ใจมโน (2555 : 1) กล่าวว่า คำประพันธ์ไทยหรือบทร้อยกรองไทยนั้นมีความงดงาม เพราะการสรรหาถ้อยคำมาเรียงร้อยให้ ประณีตจนเกิดความไพเราะตามควรแก่เหตุการณ์นั้นๆ ใช้สื่อความหมายที่ได้อารมณ์อย่างลึกซึ้งทั้ง ยังมีส่วนช่วยให้จิตใจนุ่มนวลอ่อนโยน สึกheim เศร้าโศก สะเทือนใจ ฯลฯ ไปตามถ้อยคำอัน ประกอบด้วยสุนทรียรสนั้นๆ ไปด้วย และบทร้อยกรองยังมีคุณค่าต่อผู้แต่ง ดังที่ นภลัย สุวรรณธาดา (2547 : 41-42) กล่าวว่า คุณค่าของร้อยกรองมีต่อผู้แต่งดังนี้ ประการที่หนึ่ง คุณค่าทางจิตใจ คือการได้พรรณนาอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน อารมณ์ของกวี ถ้า แสดงออกในรูปของร้อยกรองก็จะงดงาม เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ประการที่สอง คุณค่าทางสติปัญญา กล่าวคือ ผู้แต่งได้ใช้สติปัญญา ใช้วิจารณ์ญาณในการเขียนซึ่งต้องศึกษา

ค้นคว้าหาข้อมูลให้เพียงพอ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เขียน ประการที่สาม คุณค่าทางสังคม เมื่อผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเขียนบทกวี จะเกิดความมั่นใจในความสำเร็จนั้น ทำให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพมั่นคง เกิดความกล้าที่จะสร้างผลงานต่อไป ได้การยอมรับจากสังคม และประการสุดท้าย คุณค่าทางการสื่อสาร คือทำให้กวีสามารถเล่าเรื่องราวหรือถ่ายทอดความในใจสู่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชม โดยผ่านสื่อต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของบทร้อยกรอง ซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาทางภาษาและมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยที่สืบทอดมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงกำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทร้อยกรองตามวัยที่เหมาะสม โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่คำคล้องจอง กลอนสี่ กาพย์ ยานี 11 กลอนสุภาพ โคลงสี่สุภาพ ร่าย และฉันทตามลำดับและยังกำหนดคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนการแต่งบทร้อยกรองก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจากการพิจารณาคะแนนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าปีการศึกษา 2555-2557 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.15 73.68 และ 72.00 ตามลำดับ (ที่มา : แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555-2557) เมื่อพิจารณาคะแนนตัวชี้วัดวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปีการศึกษา 2555 – 2557 นักเรียนมีคะแนนตัวชี้วัดวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ อยู่ในระดับต่ำโดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.10 55.10 และ 57.50 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 70 (แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระดับประถมศึกษา : 2555 – 2557)

กฤษิศา ปัญญาจิรวุฒิ (2547 : 9) กล่าวถึงสาเหตุการแต่งบทร้อยกรองไม่ประสบผลสำเร็จนั้น เกิดจากตัวนักเรียนที่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการเขียนร้อยกรอง นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนเก่งสามารถเรียนรู้เร็วแต่คนอ่อนเรียนรู้ช้าจึงทำให้คนเก่งต้องรอคนเรียนอ่อน และเบื้องหน้าวิธีการสอนของครูจึงทำให้ไม่สนใจที่จะเรียนเกิดจากตัวครูผู้สอนที่ไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับการสอนเขียนร้อยกรอง ครูไม่ถนัดเนื้อหาในการสอน จึงไม่ใส่ใจในการสอนร้อยกรองและไม่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพราะคิดว่าไม่สำคัญยึดติดกับวิธีสอนแบบใดแบบหนึ่งไม่ยอมเปลี่ยนแปลงวิธีสอน โดยเฉพาะวิธีการสอนแบบบรรยายตลอดจนขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมที่จะใช้ในการสอนเขียนร้อยกรอง เพราะสื่อการสอนมีบทบาท

สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจหรือเกิดการเรียนรู้ได้เร็วหรือช้าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติยา ไพบูลย์ (2547 : 3) ที่พบว่า ปัญหาที่ทำให้การแต่งร้อยกรองไม่ประสบผลสำเร็จ ประการแรกเกิดจากตัวนักเรียนที่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองและเบื่อหน่ายวิธีสอนของครู ประการที่สองเกิดจากครูผู้สอนที่ไม่สนใจ และไม่ให้ความสำคัญกับการเขียนร้อยกรอง รวมทั้งมีเวลาในการสอนน้อย ตลอดจนครูไม่มีความสามารถในการแต่งร้อยกรอง ขาดสื่อการสอนและวิธีสอนที่เหมาะสม

นอกจากนี้ จากประสบการณ์สอนการแต่งกลอนสุภาพของผู้วิจัยและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย (จิตรรา ศรีสงวน, 2557; ศรีประภา ปรางสร, 2557; สุนัย วงศ์ทอง, 2557; อมรรัตน์ ลัดดากุล, 2557; ปวันนัทธ์ ทับทอง, 2557) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสอนการแต่งกลอนสุภาพที่ไม่ประสบผลสำเร็จนั้นเกิดจากตัวครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ถนัดเนื้อหาการสอนจึงใช้วิธีสอนที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และไม่ให้ความสำคัญต่อการสอน บางครั้งข้ามเนื้อหาและใช้เวลาในการสอนน้อย ขาดเทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ ขาดสื่อประกอบการสอนที่ดี และไม่ทราบถึงความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ผู้เรียนจึงขาดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้นักเรียนยังเบื่อหน่ายวิธีการสอนของครู และนักเรียนบางคนคิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว จึงส่งผลต่อการเรียนซึ่งทำให้นักเรียนได้รับเนื้อหาความรู้ไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้อง เนื้อหาการเรียนไม่เรียงตามลำดับความยากง่าย ไม่สอดคล้องกับตัวชีวิต ขาดแรงจูงใจในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรม ไม่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม ไม่ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ใช้ความคิดร่วมกันในการคิดแก้ปัญหา ไม่ได้ฝึกปฏิบัติทักษะการเขียนและการสร้างผลงานร่วมกัน ขาดความสนุกสนาน จึงส่งผลให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนและไม่สามารถแต่งกลอนสุภาพ

เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะแก้ปัญหานี้ได้ ดังนั้นจึงควรแก้ปัญหาก่อนที่ตัวครูผู้สอนก่อนทั้งในด้านเทคนิควิธีการสอนและสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถเลือกข้อมูลหรือนวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมมาจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในการเลือกสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและเทคนิคการสอนในรายวิชานั้นๆ ซึ่งวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลายวิธี เช่น วิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem - Solving) วิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction) วิธีสอนแบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) วิธีสอนแบบความคิดรวบยอด (Concept Attainment Model) เป็นต้น

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะเป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจนตามหลักเกณฑ์ โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน และเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค เช่น เทคนิคการสอนแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division หรือ STAD) เทคนิคการสอนแบบแข่งขันจัดกลุ่มแบบช่วยรายบุคคล (Team-Games-Tournament, TGT) เทคนิคจิ๊กซอว์ 1 (Jigsaw I) เทคนิคจิ๊กซอว์ 2 (Jigsaw II) เทคนิคการสอนแบบกลุ่มช่วยสอนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization, TAI) เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน Learning Together (LT) เทคนิคการศึกษาแบบกลุ่มร่วมกันเรียนรู้ (Group Investigation, GI) เทคนิคการบูรณาการการอ่านและการเขียน (Cooperative Integrated Reading and Composition, CIRC) เป็นต้น

เทคนิค CIRC (Cooperation Integrated Reading Composition) เป็นเทคนิคหนึ่งของวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งวัชรดา เล่าเรียนดี (2548 : 177-181) อธิบายว่า คือรูปแบบการสอนที่เป็นการบูรณาการ การอ่านและการเขียนโดยร่วมมือกันเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ การจัดกิจกรรมพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียน (Basal related activities) การดำเนินการสอนของครู (Direct instruction) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การอ่านและการเขียน (Integrated reading and composition) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีวิธีการหลักการ เป้าหมายเดียวกัน คือ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอนการอ่านและการเขียน มีครูเป็นผู้เริ่มดำเนินการสอนก่อนและจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 4-6 คน ครอบคลุมความสามารถทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน ให้ร่วมมือกันเรียนรู้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความรับผิดชอบต่อผลงานตนเองและกลุ่ม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC จึงเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน การแต่งกลอนสุภาพเป็นเรื่องที่ผู้เรียนจะต้องใช้ความคิดจินตนาการและทักษะทางภาษามากแต่ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล บางคนขาดความรู้ ความเข้าใจในการแต่งกลอนสุภาพ วิธีการสอนนี้จึงช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยการร่วมกันคิด อ่าน ปรัชญาหรือ แสดงความคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่อง นอกจากนี้ยังมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันโดยการมีส่วนร่วมต่องานที่ได้รับมอบหมาย เทคนิค CIRC นี้ยังเป็นการบูรณาการด้านการอ่านและการเขียน ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้อ่านมากๆ จะก่อให้เกิดแนวความคิด หรือองค์ความรู้ในการเขียนและช่วยพัฒนาความสามารถทางการเขียนให้สูงขึ้น ดังผลการวิจัยของ พงณา เขียนสอาด (2547) ได้วิจัยศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนเรื่อง ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC มีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตติมา มหากัน (2548) ได้วิจัยเรื่องความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIRC พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบ CIRC มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาไทยสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวนา ดาวเรือง (2550) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

นอกจากนี้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ทักษะต้องใช้แบบฝึกซึ่งเป็นสื่อที่ดีที่ใช้สำหรับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนเพราะทักษะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้กระทำพฤติกรรมซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ การสอนภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียน ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสทำซ้ำๆ ฝึกซ้ำอยู่เสมอจนเกิดความชำนาญ จนสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และถูกต้อง ดังที่ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2543 : 2) ได้กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการสอนไปตามลำดับขั้นตอน ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ซับซ้อนช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยเสริมการศึกษารายบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจตามเวลาและโอกาสที่อำนวย ดังผลการวิจัยของ จรินทร์ งามแมน (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 หลังเรียนสูงขึ้น และผลการวิจัยของเอมอร พันธุ์วร (2550) ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้น สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ สังเกตได้จากเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ทั้งนี้เพราะการเขียนเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะอื่นๆ โดยเฉพาะการแต่งกลอนสุภาพ จะให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้นั้นจะใช้เพียง

เทคนิคการสอนหรือสื่อชนิดใดชนิดหนึ่งคงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการสอนและสื่อร่วมกันเพื่อพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ครั้งนี้

รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson 1987 , อ้างถึงใน วรฉติพา รอดแรงค้า 2541 : 132) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการแพ้-ชนะ ต่างจากการร่วมมือกัน ซึ่งก่อให้เกิดสภาพการณ์ของการชนะ-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือมี 5 ประการ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน 2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ 3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ที่ใช้ในการทำงาน และ 5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบได้ (individual accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน (ทิสนา แจมมณี 2555 : 265) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้น ยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์รวมทั้งฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค ซึ่งเทคนิค CIRC (Cooperation Integrated Reading Composition) เป็นเทคนิคหนึ่งของวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันที่น่าสนใจ มีรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ การอ่านและการเขียนโดยร่วมมือกันเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ การจัดกิจกรรมพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียน (Basal related activities) การดำเนินการสอนของครู (Direct instruction) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การอ่านและการเขียน (Integrated reading and composition) ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ในหนึ่งกลุ่มจะคัดเลือกที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยภายในกลุ่มจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน 2) ครูจัดทีมโดยมีนักเรียนต่างระดับความสามารถ 3) ครูพบกลุ่มการอ่านและกำหนดกิจกรรมต่างๆ 4) หลัง

กิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่ทำ 5) นักเรียนรับการทดสอบทั้งรายบุคคลและทีม 6) นักเรียนได้รับการสอนและทำแบบฝึก 7) นักเรียนได้รับชุดการเรียนการสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ 8) นักเรียนได้รับการบ้านเลือกอ่านหนังสือที่สนใจ (ทศนา เขมมณี, 2555 : 270-271)

แบบฝึกเป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ผู้เรียน หรือให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้มีลักษณะตามที่ต้องการ โดยเฉพาะการเขียนเป็นวิชาทักษะจึงต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นสำคัญ ดังที่ สุกนธ์ ลินทพานนท์ (2553:96-97) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน การให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน ใช้เวลาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ และยังเป็น การซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. แบบฝึกช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คงทน สามารถฝึกผู้เรียนได้ทันทีหลังจากจบบทเรียนนั้นๆ หรือให้มีการฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึก หรือเน้นย้ำให้นักเรียนทำแบบฝึกเพิ่มเติมเฉพาะในเรื่องที่ผิด

3. แบบฝึกสามารถเป็นเครื่องมือในการวัดผลหลังจากที่ผู้เรียนเรียนจบบทเรียนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนเองได้และเมื่อไม่เข้าใจและทำผิดในเรื่องใดๆ ผู้เรียนสามารถซ่อมเสริมตนเองได้

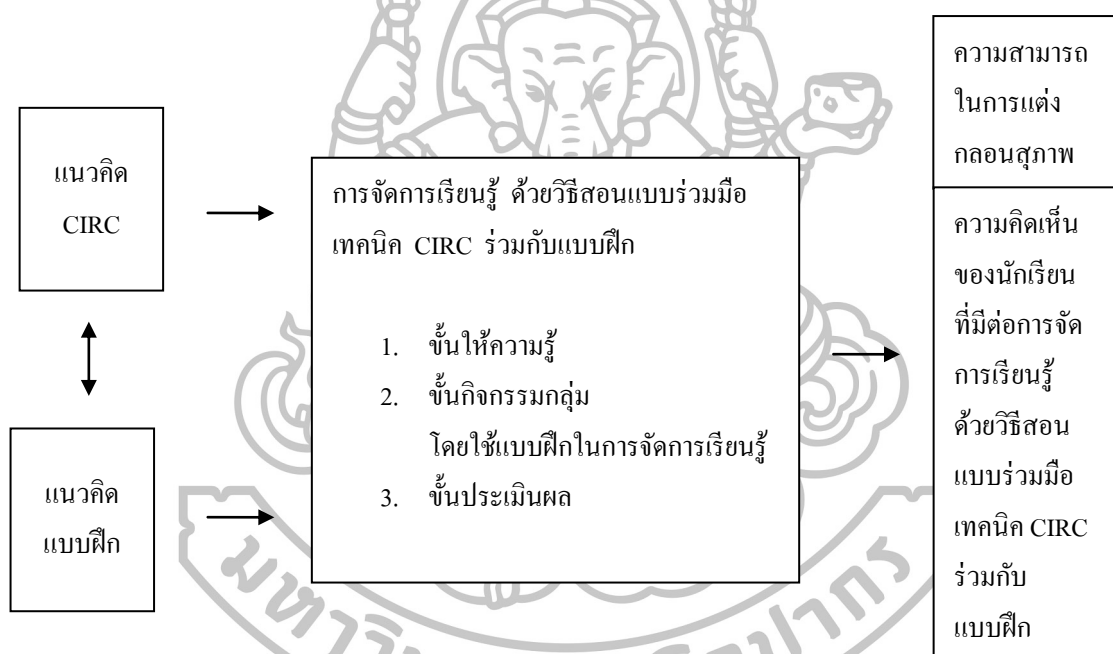
4. เป็นสื่อที่ช่วยเสริมบทเรียนหรือหนังสือเรียนหรือคำสอนของครูผู้สอน เช่น แบบฝึกการคิดในรูปแบบต่างๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รู้จักคิดเป็น นำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตต่อไป

5. แบบฝึกรายบุคคลผู้เรียนสามารถนำไปฝึกเมื่อไรก็ได้ ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกได้ความต้องการของตน โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. เป็นการฝึกความรับผิดชอบของผู้เรียน การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการทำแบบฝึกตามคำฟังโดยมีภาระให้ทำตามที่มีมอบหมาย จัดได้ว่าเป็นการเสริมประสบการณ์การทำงานให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC และแบบฝึกมาใช้ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้การแต่งกลอนสุภาพ โดยการสังเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นให้ความรู้ 2) ชั้นกิจกรรมกลุ่ม 3) ชั้นประเมินผล โดยนำแบบฝึกมาใช้ในชั้นกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และฝึกทักษะการแต่งกลอนสุภาพ

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นนี้สามารถนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกสูงกว่าก่อนการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 26 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

2.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2.2.1 ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการทดลองวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งหมดเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ดังนี้ เนื้อหา 9 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมงทั้งสิ้น 11 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ทดลอง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 ไว้ 6 ตัวชี้วัด ในจำนวนนี้ ผู้วิจัยได้เลือกตัวชี้วัดมาใช้เป็นขอบเขตในการกำหนดเนื้อหาของการวิจัยนี้ จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 5 เรื่องการแต่งบทร้อยกรอง กำหนดแต่งกลอนสุภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยาม ขอบเขตหรือความหมายของศัพท์เฉพาะด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

1. กลอนสุภาพ หมายถึง คำประพันธ์ที่ใช้ถ้อยคำแบบทำนองเรียบๆ แต่งได้ง่ายมีการจัดระเบียบคำเป็นวรรค วรรคละ 6-9 คำ บทหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 คำกลอน คำกลอนละ 2 วรรคและใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน ซึ่งมีลักษณะบังคับโดยทั่วไปดังนี้ คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของบทสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทถัดไป

2. ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจและแสดงผลให้เห็นในการแต่งกลอนสุภาพ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหาเรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

3. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยบูรณาการด้านการอ่าน และการเขียน ซึ่งร่วมกับการทำแบบฝึก กำหนดขึ้นการจัดการเรียนรู้ 3 ชั้น ดังนี้ 1) ชั้นให้ความรู้ ครูนำเสนอความรู้เกี่ยวกับ

คำคล้องจอง คำสัมผัส จินตลักษณ์และยกตัวอย่างกลอนสุภาพ ด้วยวิธีการอ่านร่วมกันพร้อมกับตอบคำถามของครู และสรุปสาระสำคัญของกลอนสุภาพ สังเกตวิธีการเขียนกลอนสุภาพจากตัวอย่างที่อ่าน 2) ชั้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย (Cooperation) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการอ่านและแต่งกลอนสุภาพ (Reading and Integrated) นักเรียนร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องตามประเด็นต่างๆ (Composition) 3) ชั้นประเมินผลและการมอบรางวัล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล มอบรางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรกเป็นรางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

4. ค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง ประสิทธิภาพโดยส่วนรวมจากการใช้แบบฝึก โดยใช้เกณฑ์ 85/85 โดยกำหนดให้ 85 ตัวแรกคือประสิทธิภาพของกระบวนการ E₁ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 85 และ 85 ตัวหลังคือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E₂ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 85

5. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตรประเมินค่า 3 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแต่งกลอนสุภาพ
2. นักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพได้ถูกต้องตามจินตลักษณ์การแต่งคำประพันธ์
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการแต่งกลอนสุภาพ
4. ครูผู้สอนภาษาไทยได้สื่อเพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ
  - 2.1 ความหมายของบทร้อยกรอง
  - 2.2 การสอนแต่งบทร้อยกรอง
  - 2.3 ความหมายของกลอน
  - 2.4 ประเภทของกลอน
  - 2.5 หลักในการเขียนกลอน
  - 2.6 ข้อห้ามในการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอน
  - 2.7 การประเมินผลการแต่งคำประพันธ์
  - 2.8 ความหมายของกลอนสุภาพ
  - 2.9 ลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพ
  - 2.10 ลักษณะความนิยมในการแต่งกลอนสุภาพ
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
  - 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
    - 3.1.1 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
    - 3.1.2 ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ
    - 3.1.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC
    - 3.1.4 องค์ประกอบที่สำคัญของเทคนิค CIRC
    - 3.1.5 ขั้นตอนการเรียนรู้เทคนิค CIRC

3.1.6 วิธีการคิดคะแนนกลุ่มและคะแนนพัฒนา

3.2 แบบฝึก

3.2.1 ความหมายของแบบฝึก

3.2.2 หลักในการสร้างแบบฝึก

3.2.3 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

3.2.4 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

3.2.5 ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

3.2.6 ประโยชน์ของแบบฝึก

3.2.7 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็น
มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพล
โลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้
และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอด
ชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
เต็มตามศักยภาพ ซึ่งกำหนดสาระการเรียนรู้ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระหนึ่งที่มี
ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552:4)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งทีอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้ คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้าน ของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่ กำหนดได้

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดไว้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
3. รวบรวมและบอกความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย
4. ระบุดัชนีของประโยค
5. แต่งบทร้อยกรอง
6. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

จากตัวชี้วัดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับด้านหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ถูกต้องของหลักเกณฑ์ทางภาษา ดังนั้น ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาอย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาที่กำหนดไว้

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ท 16101 ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 160 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 1-2

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง ความหมายของคำ ประโยค ข้อความที่เป็นโวหาร เรื่องสั้น แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น งานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ แผนผัง แผนที่ แผนภูมิ กราฟ หนังสือตามความสนใจ มารยาทในการอ่าน การคัดลายมือ สื่อสาร แผนภาพโครงเรื่อง แผนภาพความคิด เรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว การ

กรอกแบบรายการ เขียนตามจินตนาการและสร้างสรรค์ มารยาทในการเขียน พุดแสดงความรู้ ความเข้าใจ ตั้งคำถามและคำถามเชิงเหตุผล สื่อโฆษณา พุดรายงาน พุดโน้มน้าว มารยาทในการ ฟังการดูและการพุด ชนิดของคำ หน้าที่ของคำ คำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย ประโยค การแต่งบทร้อยกรอง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต นิทานพื้นบ้าน คุณค่าวรรณคดี วรรณกรรม บทอาขยาน

โดยใช้กระบวนการอ่าน การเขียน การพุด การฟัง การดู บอก อธิบาย บรรยาย อภิปราย สาธิต การนำเสนอ สื่อความ คั่นคว้า สืบค้นข้อมูล ระบุ จำแนก เปรียบเทียบ บันทึกลง สรุปความ จัดกลุ่มข้อมูล แสดงบทบาทสมมติ

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพุด ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เห็นคุณค่าวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิใจ และ รักภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว หน่วยที่ 2

ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
2	สนุกกับนิทาน	ท 1.1 ป.6/3	- อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย	4	2
		ท 2.1 ป.6/3, ป.6/9	และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน		
		ท 3.1 ป.6/1	- เขียนแผนภาพ โครงเรื่อง	2	2
		ท 4.1 ป.6/5	- พุดแสดงความรู้จากเรื่องที่ฟัง และดู	2	2
		ท 5.1 ป.6/2	- แต่งบทร้อยกรอง ประเภท กลอนสุภาพ	11	4
			- ท่องจำบทอาขยานที่กำหนด และตามความสนใจ	1	2
รวม				20	12

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษา 2551 ของโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ได้กำหนดการสอนเรื่องการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพไว้ในหน่วยที่ 2 ดังนั้นเพื่อพิสูจน์สมมติฐานของการวิจัย จึงได้นำสาระส่วนเฉพาะที่เป็นเนื้อหาเรื่องการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพเป็นเนื้อหาสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ

2.1 ความหมายของบทร้อยกรอง

คำว่า “ร้อยกรอง” นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 377-378) ได้ให้ความหมายร้อยกรองว่า หมายถึง การนำคำประกอบกันขึ้น ให้มีลักษณะตามรูปแบบที่กำหนดไว้ และมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ เดิมเรียกกันหลายอย่างตามหลักฐานที่ปรากฏเป็นครั้งแรกในโคลงยวนพ่าย เรียกว่า กานท์ ก็มี กาพย์ก็มี ส่วนภาษาไทยที่เป็นร้อยกรองนั้น แต่โบราณเรียกหลายอย่างทั้งกานท์ กลอน กาพย์ และฉันท์ ต่อมาคำว่า กานท์ กาพย์ และฉันท์ เรียกเป็นชื่อเฉพาะร้อยกรองแต่ละชนิด ฉะนั้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตั้งวรรณคดีสโมสรขึ้นเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2457 ได้ทรงกำหนดเรียกโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน รวมกันว่า กวีนิพนธ์

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2551 : 52) กล่าวถึง ความหมายของร้อยกรองว่า งานสร้างสรรค์ทางภาษาซึ่งมีรูปแบบและกฎเกณฑ์ข้อบังคับเฉพาะแต่ละรูปแบบ เช่น กำหนดจำนวนคำในแต่ละวรรค กำหนดจำนวนวรรค การรับส่งสัมผัส กำหนดเสียงวรรณยุกต์ กำหนดเสียงของคำ เป็นต้น เพื่อแสดงออกซึ่งความคิด ความเห็น ประสบการณ์หรือจินตนาการ หรือเล่าเรื่องเหตุการณ์ให้เป็นที่น่าปรากฏ โดยมีความงาม ความไพเราะ และสาระที่มีคุณค่า เป็นส่วนประกอบสำคัญ

ยุทธ โตคติเทพย์และสุธีร์ พุ่มกุมาร (2548 : 20) กล่าวว่า ร้อยกรอง คือ การเขียนที่มีการบังคับจำนวนคำ แยกเป็นตอน เสียงก็บังคับให้ใช้ได้ตามที่กำหนด จะต้องมีคำสัมผัสคำติดต่อกันไปตลอดจนจบความ รูปวรรณยุกต์และสระต้องวางให้ถูกต้อง

ทิพวรรณ หอมพูล (2547 : 190) ได้ให้ความหมายของร้อยกรองไว้ว่า ร้อยกรอง หมายถึง การเรียบเรียงถ้อยคำให้ไพเราะตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ร้อยกรอง คือ บทประพันธ์ หรือการประพันธ์โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนและคำประพันธ์อื่น ที่มีแบบแผนบังคับ จำนวนคำ สัมผัส

2.2 การสอนแต่งบทร้อยกรอง

การแต่งบทร้อยกรองหรือการแต่งคำประพันธ์ชนิดต่างๆ ของไทย ได้มีผู้เสนอหลักในการแต่งไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

วราภรณ์ บำรุงกุล (2542:179-180) ได้กล่าวถึง เทคนิคหรือกลวิธีในการแต่งคำ ประพันธ์ ไว้ว่า

1. กำหนดจุดมุ่งหมายก่อนว่าจะเสนอสิ่งใดแก่ผู้อ่าน ความคิด จินตนาการ หรือ อารมณ์แล้วเรียงเนื้อความออกมาเป็นวรรคๆ ให้แต่ละวรรคมีจำนวนคำตามกฎทางฉันทลักษณ์
2. หาคำมารับสัมผัสให้ถูกต้องตามกฎฉันทลักษณ์
3. เลือกคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เหมาะสมมาใช้ เพราะถ้าใช้เสียงวรรณยุกต์ผิดจาก นิยมใช้เสียงตามวรรณยุกต์ที่ห้ามใช้ก็จะทำให้เสียงอ่านเพี้ยนหรือไม่ไพเราะ ซึ่งถือว่าเป็นการแต่ง กลอนผิดได้
4. เลือกหาคำที่เป็นสัมผัสสระและสัมผัสอักษรมาใช้ในแต่ละวรรค เพื่อสร้างเสียง ไพเราะในบทกลอน
5. พยายามสรรหาคำมาใช้ให้ตรงกับความเป็นจริงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อกับผู้อ่าน หากคำที่สร้างภาพพจน์แก่ผู้อ่าน ได้ก็จะเป็นการดี

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2539 : 15 – 25) ได้กล่าวถึง กลวิธีสอนเด็กให้เขียนบทกวี โดย แนะนำว่า อย่าเริ่มสอนเด็กให้เขียนร้อยกรองด้วยการสอนฉันทลักษณ์ เพราะจะทำให้เด็กเบื่อและมี เจตคติที่ไม่ดีต่อฉันทลักษณ์ การสอนเริ่มแรกควรฝึกให้เด็กรู้จักคิด และแสดงความคิดเห็นนั้น โดย

บันไดขั้นแรก ต้องเริ่มให้เด็กรู้จักคิด คิดในเชิงเปรียบเทียบ หรือคิดคำนึงอย่างไรก็ได้ โดยสามารถแสดงความคิดเห็นนั้นๆ ออกเป็นหนังสือสั้นๆ พอได้ใจความอิสระ

บันไดขั้นที่สอง คือ “ลำนาคำความคิด” ได้แก่ การฝึกความคิดอย่างต่อเนื่องเป็น ลูกโซ่ภาษาด้วยการเขียนคำความคิดอย่างมีลีลา มีชั้นเชิงวรรณศิลป์ ในรูปแบบที่ไม่เน้นคำสัมผัส คล้องจอง แต่อาจจะสัมผัสเสียงอักษรตามใจชอบ ได้ โดยยังไม่เน้นจำนวนคำ วลี ตลอดจนเสียงสระ ลดหล่น ดังนั้นเมื่อเด็กๆ มีถ้อยคำสื่อความคิดอยู่พอสมควรแล้ว จะสื่อออกมาได้ตั้งปรารถนา

บันไดขั้นที่สาม เมื่อนักเรียนได้ฝึกความคิดและลำนาคำความคิดอย่างอิสระด้วยความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน คล่องคำคล่องความ ระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงค่อยเริ่มการเขียนบทร้อยกรอง ตามฉันทลักษณ์ต่อไป

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2536 : 137-139) ได้เสนอหลักสำคัญบาง ประการในการสอนการ เขียนคำประพันธ์ร้อยกรองสรุปได้ดังนี้

1. ครูควรนำคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทต่างๆ มาให้นักเรียนได้รู้จักอ่าน หรือลองทำ ดู ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ประเภทต่างๆ เป็นทำนองการแนะนำให้นักเรียน รู้จักผลงานสร้างสรรค์ด้วยร้อยกรอง

2. ครูพยายามกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกตความแตกต่างของฉันทลักษณ์ประเภทต่างๆ

3. ในการสอนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองนั้น นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแข็งขัน เริ่มตั้งแต่การอ่านออกเสียง ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านออกเสียง ซึ่งอาจจะเป็นการอ่านทำนองเสนาะ การนับจำนวนคำการส่งสัมผัส จำนวนเอก – โท จำนวนครุ หลุ แล้วอภิปรายเป็นลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละประเภท

4. ในการสอนทุกครั้งครูควรมีขั้นตอนในการสอน เช่น มีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนการให้นักเรียนลงมือช่วยกันแต่งบนกระดานดำ หรือช่วยกันแต่งย่อย นักเรียนฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล และการประเมินผล

5. การแต่งคำประพันธ์ร้อยกรองนี้ เป็นทักษะที่ต้องการฝึกฝนเสมอ นักเรียนจึงจะมีความคล่องแคล่วชำนาญและเกิดความแตกฉาน ครูจึงควรรหาโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนแต่งคำประพันธ์อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส

6. ครูที่สอนคำประพันธ์ร้อยกรองจะต้องเป็นผู้ที่มีใจกว้าง อดทนตอบรับผลงานของเด็ก แม้ว่าผลงานนั้นจะมีความผิดแตกต่างไปจากรูปแบบของการเขียนก็ตาม นอกจากนั้นครูก็ควรจะได้ช่วยเหลือแก้ไขผลงานของนักเรียนด้วย

7. ครูที่สอนควรจะได้นำวรรณกรรมร่วมสมัยมาประกอบการสอนบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวโน้มของคำประพันธ์ยุคใหม่ที่ให้อารมณ์และความคิด ไม่ควรติดอยู่กับฉันทลักษณ์แบบเดิมจนเกินไปนัก

8. ครูผู้สอนจะได้คำนึงถึงกฎของการกระทำซ้ำที่จะช่วยในด้านการเรียนรู้ ฉะนั้นหลังจากที่ได้เรียนคำประพันธ์แต่ละประเภทไปแล้ว ควรจะได้สนับสนุนนักเรียนให้ทำสมุดรวบรวมคำประพันธ์เพื่อรวบรวมคำประพันธ์ที่ผู้แต่งไว้เป็นหมวดหมู่ และอาจตกแต่งด้วยภาพตามที่นักเรียนเห็นสมควร

9. การประเมินผลงานเขียนคำประพันธ์ร้อยกรองควรมีกฎเกณฑ์ แต่ควรประเมินผลจากการพัฒนาและความก้าวหน้าทางการเขียนของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

รัชนี้ ศรีไพวรรณ (2529 : 661 – 674) กล่าวว่าการสอนเขียนบทร้อยกรองควรมีขั้นตอน ดังนี้

1. สำนวความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียนที่มีต่อบทร้อยกรอง
2. ให้นักเรียนรู้จักนันทลักษณะของร้อยกรองที่นักเรียนชอบ
3. ให้นักเรียนกำหนดเรื่อง และจุดมุ่งหมายในการเขียน
4. ให้นักเรียนรู้จักเรียบเรียงและขยายความคิด
5. ให้นักเรียนลงมือเขียนบทร้อยกรอง โดยยึดหลักดังนี้
  - 5.1 เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมาย
  - 5.2 เขียนให้ตรงนันทลักษณะที่ตั้งใจจะเขียน
  - 5.3 ดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกัน เกี่ยวเนื่องกันไปเป็นเรื่องเดียวกัน
  - 5.4 ระวางการใช้ถ้อยคำ เลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาและอารมณ์บทร้อยกรองจึงจะไพเราะ
  - 5.5 เขียนร้อยกรองให้กระชับรัดกุม
  - 5.6 ใช้คำให้เหมาะกับเนื้อเรื่อง
  - 5.7 ใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง
  - 5.8 พยายามสอดแทรกความคิดที่ดีในบทร้อยกรอง
  - 5.9 จัดเกลาลำนวนให้ไพเราะราบรื่น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนควรจะให้ให้นักเรียนฝึกคิดจินตนาการ เรื่องราวก่อนที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะ นันทลักษณะ หลังจากนักเรียนมีความคุ้นเคยต่อรูปแบบ นันทลักษณะแล้ว จึงนำบทร้อยกรองให้นักเรียนอ่านให้มากและให้นักเรียนสังเกตลักษณะของ คำประพันธ์แต่ละประเภท เมื่อมีโอกาสผู้สอนก็ฝึกให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ โดยเริ่มจากง่าย ไปสู่ยาก แล้วให้นักเรียนฝึกบ่อยๆ โดยการสังเกตและแต่งทำซ้ำไปเรื่อยๆ โดยฝึกตั้งประเด็นในการแต่ง แต่งตามชื่อเรื่องที่กำหนด เป็นต้น ก็จะเกิดความชำนาญและเกิดการพัฒนาในการแต่ง คำประพันธ์ประเภทต่างๆ ได้

2.3 ความหมายของกลอน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของกลอนไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 77) อธิบายถึงความหมายของ “กลอน” ว่า คำประพันธ์ซึ่งแต่เดิมเรียกคำเรียงที่สัมผัสทั่วไป จะเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ หรือร่าย ก็ตาม เช่น ในคำว่า ชุมนุมตำรากลอน ครั้นเรียกเฉพาะคำประพันธ์เฉพาะอย่างเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ ร่าย แล้วคำประพันธ์นอกนี้ก็อย่างจึงเรียกว่า กลอน เป็นคำนำสำหรับขับร้องบ้าง คือ บทละคร สักวาเสภา บทดอกสร้อย เป็นเพลงสำหรับอ่านบ้าง คือกลอนเพลงยาว หรือกลอนตลาด

ประทีป วาทิกทินกร (2553 :73) ได้กล่าวถึงกลอนว่า กลอนเป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับ ๓ ๓ คำ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นร้อยกรองที่มีลักษณะแต่งง่าย และถูกหูถูกใจคนไทยมากที่สุดจึงนิยมแต่งกันมาก

กำชัย ทองหล่อ (2545:415) ให้ความหมายของกลอนว่า “กลอนคือลักษณะคำประพันธ์ที่เรียบเรียงเข้าเป็นคณะ มีสัมผัสตามลักษณะบัญญัติเป็นชนิดๆ แต่ไม่มีบังคับ เอกโท และครุหลุ”

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2522:12) กล่าวถึงความหมายของคำว่ากลอน หมายถึง สัมผัสคล้องจองกัน หรือหมายถึงคำประพันธ์ร้อยกรองทุกประเภท

จากความหมายของคำว่า “กลอน” ดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า “กลอน” แต่เดิมหมายถึงคำประพันธ์ทุกชนิด ปัจจุบันมีความหมายเฉพาะหมายถึงคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งที่บังคับ ๓ ๓ คำ บังคับสัมผัส และเสียงวรรณยุกต์

2.4 ประเภทของกลอน

นักการศึกษาหลายท่านได้จัดแบ่งประเภทของกลอนไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2541 : 160-163) ได้อธิบายถึงการจำแนกประเภทของกลอน ได้ 2 วิธี คือ

1. จำแนกตามลักษณะการแต่ง

กลอนมีลักษณะบังคับอยู่ 2 ประการ คือ ลักษณะบังคับทั่วไป เป็นลักษณะพื้นฐานประจำอยู่ในบทกลอนทุกชนิด และลักษณะบังคับ เป็นลักษณะบังคับของกลอนที่แตกต่างกันไปในแต่ละชนิด ดังนี้ 1) กำหนดบังคับเฉพาะคำในวรรคให้เท่ากัน อาจจำแนกได้เป็น เช่น กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 กลอน 9 2) กำหนดบังคับคำขึ้นต้นและลงท้าย รวมทั้งอาจบังคับจำนวนความยาวด้วย เช่น กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนนิราศ เป็นต้น 3) ถ้ากำหนดบังคับจำนวนคำในวรรคและลักษณะการสัมผัส หรือบังคับลักษณะการใช้คำในแต่ละวรรคอย่างใดอย่างหนึ่งหรือสองอย่าง เรียกว่า กลอนกลบท เป็นต้น

2. จำแนกจุดมุ่งหมายในการแต่ง

การจำแนกตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กลอนลำนำ หมายถึง กลอนที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ขับ เพื่อร้องประกอบเข้ากับเพลงดนตรี ได้แก่ กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนบทละคร กลอนเสภา
2. กลอนเพลง หมายถึง กลอนที่แต่งขึ้นสำหรับอ่านทั่วไป ได้แก่ เพลงยาว นิราศ นิทานหรือนิยาย

บาร์ณี ถาวร (2541:37) ได้กล่าวถึงประเภทกลอนโดยยึดหลักสองประการ ดังต่อไปนี้

1. จำแนกลักษณะในการแต่ง หมายถึง การแบ่งตามลักษณะที่เป็นข้อกำหนดเฉพาะของกลอน เช่น

1.1 กำหนดจำนวนคำในแต่ละวรรคให้เท่ากันทุกวรรคแล้วเรียกชื่อตามจำนวนคำในวรรค เช่น กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 (กลอนสุภาพ) กลอน 9 เป็นต้น

1.2 กำหนดคำบังคับคำขึ้นต้นและลงท้าย อาจบังคับความยาวด้วย เช่น กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนนิราศ กลอนนิทาน และกลอนเพลงยาว เป็นต้น

2. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการแต่ง หมายถึง การแบ่งตามลักษณะการนำคำกลอนขึ้นนั้นไปใช้ประโยชน์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 กลอนลำนำ (กลอนขับร้อง) หมายถึงกลอนที่ใช้ขับร้องหรือร้องประกอบกับดนตรี ได้แก่ กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนบทละคร กลอนเสภา กลอนเพลงพื้นเมือง เป็นต้น

2.2 กลอนเพลง หมายถึงกลอนที่ใช้สำหรับอ่านเป็นส่วนใหญ่ (แต่มิได้หมายถึงกลอนเพลงพื้นเมือง) ได้แก่ กลอนเพลงยาว และกลอนนิราศ เป็นต้น

วันเนาว์ ยูเด็น (2532 :115) ได้แบ่งประเภทของกลอน ดังนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายการนำไปใช้ เช่น ใช้สำหรับประกอบลำนำขับร้อง บ้างก็เรียกกลอนขับ หรือกลอนขับร้อง เช่น กลอนดอกสร้อย กลอนสักวา กลอนเสภา กลอนบทละคร ส่วนกลอนที่นำไปใช้สำหรับอ่าน เรียกว่า กลอนเพลง เช่น กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ กลอนนิยาย กลอนกล เป็นต้น

2. แบ่งตามลักษณะการแต่ง หรือรูปแบบ (pattern) ในการแต่ง เช่น กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนสุภาพ กลอนตลาด กลบท กลอักษร เป็นต้น

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การจำแนกประเภทของกลอน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ จำแนกตามลักษณะการแต่งและจุดมุ่งหมายในการแต่ง ซึ่งลักษณะการแต่งแบ่ง

ออกเป็น 2 ประเภท คือ ลักษณะบังคับทั่วไปและลักษณะบังคับของกลอนแต่ละชนิด ส่วน
จุดมุ่งหมายในการแต่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลอนลำนำและกลอนเพลง

2.5 หลักในการเขียนกลอน

การแต่งกลอนสุภาพจะประสบความสำเร็จได้นั้น ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอ
ความเห็นไว้ดังนี้

ยุทธ โตคติเทพย์และสุธีร์ พุ่มกุมาร (2548 : 92-93) แนะนำวิธีเขียนกลอนว่า ปัญหา
ค่อนข้างหนักสำหรับนักเขียนกลอนทุกคน คือการหาคำสัมผัสในบทต่อไป ดังนั้นเมื่อจะลงเสียง
หรือคำทำยวรรค จะต้องคิดเสียก่อนว่าคำที่จะมารับสัมผัสในวรรคต่อไป ถ้าลงคำทำยวรรคด้วยคำ
ที่มีเสียงสระขากๆ การเขียนก็จะยากหรือเขียนต่อไปไม่ได้ วิธีเลี่ยงคำยากควรเลือกใช้สระที่ใช้ได้
กว้างขวาง เช่น สระเอ อี ไอ อา เป็นต้น สระที่ควรหลีกเลี่ยงคือ สระเสียงสั้นและสระที่ผสมคำ
ตาย เสียงสระ 7 คำ ที่ไม่ควรลงทำยวรรคเป็นอย่างยิ่ง คือ อุง เช่น ยุง สูง จุง อุม เช่น ภูมิ ตุม
ปุม จะเห็นว่าทั้ง 3 เสียงนี้ไม่มีเสียงวรรณยุกต์เลย เอ็ม เช่น เข็ม เต็ม เล็ม ทั้ง 3 คำนี้ใช้ไม่ได้คู่
ทั้งหมด เอ็ง เช่น เล็ง เค็ง อิน เช่น ปิน คิน อิม เช่น คริม และอิม เช่น ลิม ปลิม ยิม
และการลงเสียงทำยวรรค (สัมผัสสนอก) แต่ละคำจะต้องมีความหมายหนักแน่น กลมกลืนกับ
ข้อความแวดล้อม มิใช่สักแต่จะรับสัมผัสลอยๆ ไปอย่างนั้น กลอนที่เขียนดีใช้คำดีแม้จะมีความยาว
แค่ไหนผู้อ่านก็จะติดตามไปจนจบ กลอนที่ใช้คำไม่ดี แม้เพียงวรรคเดียวหรือบทเดียว ผู้อ่านก็อ่าน
ไม่จบเพราะไม่ชวนให้ติดตาม

จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ (2525:8) ได้เสนอแนะหลักในการเขียนบทกลอนว่า ในการสอนให้
นักเรียนเขียนกลอน ชั้นแรก ควรเริ่มที่การสอนเขียนบทเดียวก่อน เพราะนักเรียนจะได้ไม่สับสนใน
เรื่องสัมผัสระหว่างบท เขียนในเรื่องที่นักเรียนมีความรู้ดี และมีความถนัดในเรื่องนั้น

อัมพร สุขเกษม (2524:100) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการแต่งกลอน ดังนี้ 1)ควรกำหนด
จุดมุ่งหมายในการแต่งว่า จะเสนอสิ่งใดแก่ผู้อ่าน 2) กำหนดโครงเรื่อง โดยจัดลำดับว่า จะเริ่มเรื่อง
อย่างไร ดำเนินเรื่องและขยายความอย่างไร และจะจบเรื่องอย่างไร โดยถือหลักกว้างๆ ว่า การ
เริ่มเรื่องต้องให้ชวนสนใจติดตามอ่าน การดำเนินเรื่อง ต้องดำเนินเรื่องให้ชัดเจน เป็นลำดับ ไม่
สับสน และให้รายละเอียดอย่างสมสัดส่วน การสรุปหรือการจบเรื่อง ต้องให้ประทับใจ หรือสรุป
ประเด็นทั้งหมดของกลอนชิ้นนั้นได้ 3) เรียบเรียงความคิดในข้อสองเป็นร้อยแก้ว ให้เห็นเรื่องราว
อย่างชัดเจนก่อนลงมือแต่งเป็นกลอน 4) เรียบเรียงความคิดในข้อสามแต่งเป็นกลอน 5) ใช้งานไว้สัก
ระยะ แล้วทบทวนแก้ไขให้เกิดความไพเราะ สละสลวยต่อไป และปัญหาค่อนข้างหนักสำหรับ
นักเขียนกลอนทุกคน คือ การหาคำสัมผัสในบทต่อไป

ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2523:45) ได้กล่าวถึงการสอนเขียนกลอนให้แก่เด็กว่า การสอนเขียนกลอนในขั้นต้นนั้น ผู้สอนควรเลือกสรรบทกลอนที่ประทับใจให้เด็กอ่านเพราะความประทับใจจะเป็นหลักที่ก่อให้เกิดความบังคลาใจให้เด็กที่มีความปรารถนาที่จะเขียนบทหรือยกรองมากยิ่งขึ้น

จากหลักการเขียนกลอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนการแต่งกลอนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ควรให้นักเรียนอ่านกลอนให้มากๆ เพื่อให้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ ฝึกโยงเส้นสัมผัสกลอนสุภาพเพื่อให้เกิดความเคยชิน ในขั้นต้นควรให้นักเรียนแต่งในเรื่องที่ตนถนัด และมีความสนใจหรือประทับใจก่อน ในการแต่งควรให้นักเรียนแต่งคราวละหนึ่งบทก่อน เพื่อสร้างความสนใจในการเรียน ไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการแต่งคำประพันธ์และไม่คิดว่าเป็นเรื่องยาก สามารถเรียนรู้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีพรสวรรค์หากนักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการฝึกฝนก็จะประสบผลสำเร็จในการแต่งคำประพันธ์ได้

2.6 ข้อห้ามในการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงข้อห้ามในการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอนไว้ ดังนี้

บุญเหลือ ใจมโน (2555 : 44-49) ได้กล่าวถึงข้อห้ามการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอนไว้ดังนี้

1. ไม่ควรใช้ภาษาอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษที่ยังไม่ได้รับรอง (ยกเว้นภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาเขมร) เช่น คำว่า ฟรี โชว์ วอร์ ดิกรี บิวตี้ฟูล ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ฉันไม่เคยวอร์ฟรีเสมอ

เพราะว่าเธอไม่บิวตี้ฟูลอันใจฉัน

ฉันเองมีสวีทฮาร์ทอยู่นั่น

เลดีมีมหันต์ฉันไม่แคร์เธอ

(คุณฤเพ็ญ)

2. ไม่ควรใช้คำไม่เหมาะสม ไม่เพราะหู ซึ่งถือว่าเป็นคำแสลงโศดผู้อ่าน เช่น คำว่า กุ๊ย ตู๊ด เฟอะพะ เบื่อะบ๊ะ โหลยโท่ย อืมอืม ม่องเท่ง จ๊าบ๊ะ แดก ยัดห้า แม่่ง โว้ย ตูด จี้ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ยามกู้อ้วนหมาพอมตอมกูแตก

ยามถั่งแตกหมาอ้วนชวนกันหนี

ยามธรรมดาผลัดกันบ้างก็ยังมี

ยามมีงมีกลับแอบแตกแหกตา

(นิรนาม)

3. คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่ต่างสระกัน ห้ามนำมาใช้สัมผัสกัน เช่น ไม้ กับ ม้าย เปล่า กับ ปล่าว แก้ว กับ ก้าว เข้า กับ ข้าว เท้า กับ ท้าว เข้า กับ ข้าว ฯลฯ และคำที่ประสมสระเสียงยาวแต่ออกเสียงคล้ายคำประสมสระเสียงสั้น เช่น เล่น เป็น เลิน เต็น เป็น เติน ดังตัวอย่าง

มีสมองสองมือเพื่อรูดแก้ว

มีสองเท้าดันค้ำสู้ขันแข็ง

มีหัวใจจดทนเยียมเปี่ยมเรียวแรง

อยู่หนแห่งใดย่อมถึงซึ่งปลายทาง

(นิรนาม)

4. คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 และ 2 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และ 4 ไม่ควรใช้เสียงเหมือนกัน หรือสระและตัวสะกดที่เหมือนกัน (อยู่ในมาตราเดียวกัน) ดังตัวอย่าง

พื้มน้หมายนวนลนึ่งแนบอูรา มั่นหมายมานับเวลาหลายวัสสา

ยิ่งพิศยิ่งโตภิตคูคิดตา

สุขชีวาชื่นชีวิตคิดตรึงตรา

(คุษฎีเพลิง)

5. คำรับสัมผัส คือ คำที่ 3 หรือ 4 ของวรรคที่ 2 หรือ 4 ควรให้ตำแหน่งคำสัมผัสอยู่ในพยางค์สุดท้ายของคำ ไม่ควรเป็นต้นคำหรือกลางคำ ดังตัวอย่าง

ทำไมเรอไม่กิดจะตรองตรี

เมื่อสุรียายังไม่ลากลับ

หรือจะปล่อยสุรียาไกลลาลับ

จนสรรพสิ่งนึ่งสงบพบแต่เงา

(คุษฎีเพลิง)

6. กลอนไม่นิยมให้ตัดศัพท์หรือคำยัดกึ่งคำ (ยกเว้น โกลง ฉันท์ และกาพย์) ดังตัวอย่าง

อันถ้อยคำของท่านนั้นเป็นสา-
ขารมณเฑยสักนิตเพราะผิดจรร-

มานยัวจาฟังไปไม่กิดหรร-
ยาทั้งนั้นไว้สัดฉันทันสนือา- (วรรณ)

(หลักภาษาไทย : กำชัย ทองหล่อ)

7. ไม่ควรสัมผัสซ้ำซึ่งถือว่าผิดฉันทลักษณ์ สัมผัสซ้ำมี 2 ชนิด คือ

7.1 สัมผัสซ้ำชนิด (พ้องรูปพ้องเสียง) คือ สัมผัสคำที่เขียนเหมือนกันและมีความหมายจะเหมือนหรือต่างกันได้ ดังตัวอย่าง

ตอนวัยรุ่นฉันทครุ่นคิดคิดจนเบื่อ

อยากช่วยเหลือคนจนที่โหยหิว

ถึงตอนนี้ฉันมีเงินเดินตัวปลิว

ความโหยหิวอยากหิวทิ้งลงทะเล

(หนามนึ่ง)

7.2 สัมผัสซ้ำชนิด (พ้องเสียง) คือ สัมผัสคำที่เขียนต่างกันออกเสียงเหมือนกัน และมีความหมายต่างกัน ดังตัวอย่าง

วันนี้เป็นวันเข้าพรรษา

มีอาสาสมัครบารุงศรี

วัดสะอาดเพราะเราเฝ้าสามัคคี

วัดบดสีเพราะไม่มีคนอาสา

(หนามนึ่ง)

8. ไม่ควรเขียนกลอนกระทบทกระทงให้แสดงความรักความสามัคคี หรือแต่งกลอนที่อาจเป็นผลร้ายใดๆ ควรจะสร้างสรรค์มากกว่าบ่อนทำลาย หรือก่อให้เกิดความรุนแรง ดังตัวอย่าง

คืนวันนี้ดีใจได้แต่งงาน

หลังจากผ่านผู้ชายมาหลายหน

ยังโชคดีมีผัวเป็นตัวตน

แต่เป็นคนที่ทำอะไรไม่เคยจำ

(ชูเกียรติ วรรณสุทร : เจ้าบ่าว)

9. ไม่ควรนำคำพวนสอดแทรกลงในบทกลอน แม้ว่าคำพวนจะมีเสน่ห์ดึงดูดใจเพียงใดก็ตาม ดังตัวอย่าง

ถึงมุนีหิวให้ภิปรายถาม

ใครตีหามมานี้ระวีหัง

นี่คู่หมั้นรูปหล่อเขาอดัง

งานข้างหลังเขาจะแต่งกับแหงดี

(สรรพลีหวน : วรรณกามปักษ์ใต้)

10. ไม่ควรนำคำที่มีความหมายเหมือนกัน (ไวพจน์ : พ้องศัพท์) มาสัมผัสออกกันเพราะทำให้กลอนดูวกวนเช่น ดังตัวอย่าง

ผู้หญิงไทยสมัยนี้มีความคิด

ลูกชิ้นสู้ทวงสิทธิ์ของอดีต

ขอเกื้อหนุนเพิ่มคุณค่าในนารี

เพื่อสตรีเท่าบุรุษจึงยุติธรรม

(นิรนาม)

อัมพร สุขเกษม (2524:98-99) ได้เสนอแนะข้อห้ามการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอนไว้ดังนี้

1. ไม่ควรใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเดียวกันอย่างฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็น เพราะถ้อยคำในภาษาไทยมีคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันอยู่มาก ถ้าไม่ระวังก็อาจจะใช้คำที่มีความหมายเดียวกันโดยไม่จำเป็นก็ได้ เช่น

งามจริงจริงหญิงไทยสมัยนี้

ผ่องโสภโสภาอันตาหวาน

พิศวาสเสน่ห์รักมานาน

รักษาชานซึ่งกลมจนใจตรอม

2. ไม่ควรใช้คำที่เรียกว่ากลอนพาไป คือเร่หาสัมผัสโดยไม่สนใจความหมายของคำ เช่น

ภูกระดึงงามซึ่งตรึงจิตมัน

เนินคดหล่นสวยสมคังพรหมสร้าง

สูงละลิวทิวสนเขียวเขียวเป็นทาง

สวยสรรพางค์น้ำแช่แม่น้ำพอง

มवलพฤษษาพนาขึ้นระรินจิต

งามสนิทคิดตาเหมือนหน้าน้อง

ภูกระดึงซึ่งพนาช่างน่ามอง

ภูทั้งผองในแดนไทยไหนจะปาน

3. ไม่ควรใช้คำผิดความหมาย ถ้อยคำที่นำมาใช้ในการเขียนกลอนหากนำมาใช้โดยไม่เข้าใจ ความหมายก็จะผิดไป เช่น

พิศพัคตร์ผ่องเพียงดวงเดือนเพ็ญ

พิศขงงามเด่นดังครุศรี

พิศเนตรดั่งเนตรมฤคิ

พิศโอรุณิลมณีพริ้มพราย

ซึ่งผู้แต่งตั้งใจแต่งชมโฉม โดยอาศัยแนวชมโฉมในวรรณคดี ที่ว่า

พิศพัคตร์ผ่องพัคตร์ดั่งดวงจันทร์

พิศขงดั่งคันธนูศิลป์

พิศเนตรดั่งเนตรมฤคิน

พิศโอรุณิลมณีพริ้มพราย

จะพบว่ากลอนบทแรกความงามได้ลดลงไปจากความตั้งใจของผู้แต่งมาก เพราะคำว่า สร คือ

ลูกธนู ลูกหน้าไม้ เป็นต้น

ประทีป วาทิกทินกร (2516:103-104) ได้กล่าวถึงข้อห้ามการเขียนคำประพันธ์ประเภทกลอนไว้ดังนี้

1. การขาดสัมผัสนอก ถือได้ว่ากลอนบทนั้นยังนับว่าเป็นกลอนที่ดีไม่ได้ สัมผัสที่ขาดกันมากที่สุด คือ สัมผัสระหว่างบท อันได้แก่ สัมผัสระหว่างคำทำยวรรคส่งกับคำทำยรับของบทต่อไป

2. สัมผัสซ้ำ คือลักษณะที่ใช้คำที่มีเสียงเดียวกันส่งรับสัมผัสกัน ซึ่งถือว่าเป็นการทำลายความไพเราะของกลอน ด้วยว่าเสียงสัมผัสที่ซ้ำกัน ทำให้จังหวะของกลอนไม่กระชับ

3. สัมผัสสั้น-ยาว คือลักษณะที่ใช้คำที่มีเสียงตัวสะกดมาตราเดียวกัน แต่สระเสียงสั้น-ยาวต่างกัน มาส่งรับสัมผัสกัน เช่น

จำได้ไหมใครคนหนึ่งซึ่งเคยรัก

แล้วถูกพรากไปไกลเกินฝัน

4. สัมผัสเดือน คือ คำสุดท้ายของวรรคระดับ หรือวรรครองสัมผัสกับคำที่สามและที่ห้าในวรรครับหรือวรรคส่งทั้งสองตำแหน่ง แทนที่จะเป็นแห่งเดียวตามฉันทลักษณ์ เช่น

ทั้งที่รู้ว่าเรามีเจ้าของ ยังหมายปองให้หมองให้หมดหวัง

หรือ เกิดที่วรรครอง โดยปรกติแล้วคำสุดท้ายของวรรครอง จะต้องรับสัมผัสกับคำวรรคท้ายรับและคำที่สามวรรคส่ง แต่ถ้าหากมีคำที่สามหรือคำที่ห้าในวรรครองมีเสียงสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคแล้ว เสียงของกลอนจะขาดความไพเราะไปทันที เช่น

ทั้งที่รู้ว่าเรามีเจ้าของ ยังหลงปองให้กลมต้องหม่นไหม้

ถึงจะเจ็บช้ำใจสักเพียงใด ก็ยอมให้ศรรักมาปักทรวง

5. สัมผัสเฟื้อ คือ การเขียนกลอนที่มีสัมผัสนอกมากเกินกว่าที่ต้องการจนทำให้กลอนขาดรสไพเราะไปโดยสิ้นเชิงเพราะแทนที่จะลงจังหวะได้ กลอนกลับเลื่อนไหลไปหมด เช่น คำสุดท้ายวรรคระดับและคำท้ายวรรครับสัมผัสกัน ดังตัวอย่าง

ทั้งที่รู้ว่าเรามีเจ้าของ ยังหมายปองให้กลมเฝ้าหม่นหมอง

หรือ คำท้ายวรรครับสัมผัสกับคำท้ายวรรคส่งในบทเดียวกันสัมผัสกัน ดังตัวอย่าง

ทุกวันนี้มีใจไว้เพื่อคิด ถึงมิ่งมิตรจอมใจที่ไผ่ฝืน

ด้วยคะเนถึงพธูอยู่ทุกวัน ถึงฟ้ากั้นหรือจะคลายสายสัมพันธ์

เมื่อถึงบทต่อไปกลอนจะมีเสียงเฟื้อไปหมด สังเกตบทต่อไปนี้ซึ่งแต่งให้สัมผัสกับบทข้างต้น ดังตัวอย่าง

ถึงอยู่ไกลลือไกลไม่เคยทุกข์ ความฝันเป็นความสุขสำหรับฉัน

เฝ้าหมายปองยอดชีวิตนิรันดร์ รักเรานั้นเพียงนี้ก็ควรพอใจ

ดังนั้น ในการแต่งกลอนจึงต้องมีความระมัดระวังในการใช้คำ ต้องสรรคำมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา หลีกเลี่ยงการใช้คำไม่สุภาพ ซึ่งก็จะทำให้ผลงานการแต่งคำประพันธ์มีความสร้างสรรค์ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์ อันก่อให้เกิดความไพเราะสละสลวย

2.7 การประเมินผลงานการแต่งคำประพันธ์

ในการสอนแต่งคำประพันธ์ นอกจากจะใช้วิธีการสอน และสื่อที่นำมาจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียนได้เป็นที่น่าสนใจแล้ว สร้างความกระตือรือร้นให้กับนักเรียน นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ แต่สิ่งที่จำเป็นประการหนึ่งคือการประเมินผลซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่ได้ทราบว่าหลังจากการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีทักษะความสามารถในการแต่งคำประพันธ์อย่างไร ซึ่งมีผู้เสนอแนวทางในการตรวจและประเมินผลการแต่งคำประพันธ์ไว้ ดังนี้

บรูค และวอเรน (Brook and Warren 1995: 591-595) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผล
งานการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นตัวของตัวเอง การเลือกคำใช้ในเรื่องและการใช้
จินตนาการในการเขียน

2. มีแบบแผนตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์

เบอร์น (Burns 1971 : 99) กล่าวว่า ไม่ควรนำเอาคำประพันธ์ของนักเรียนทุกคนมา
เปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาว่าใครมีความสามารถมากกว่ากัน ในการตัดสินครูควรคำนึงถึง
ความสามารถที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ภูมิหลัง ตลอดจนประสบการณ์ของเด็กเป็นองค์ประกอบ
ผลงานของเด็กนั้นจะได้รับการเปรียบเทียบกับงานชิ้นก่อนๆ ของตัวเด็กเองเท่านั้นและในการวัด
และประเมินผลวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์นี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2545:305) ได้
เสนอวิธีการวัดและประเมินผลคำประพันธ์ไว้ ดังนี้ วิธีวัดและประเมินผลการเขียนประเภทดีที่สุด
คือ ให้นักเรียนเขียนคำคล้องจอง หรือ ร้อยกรองตามที่หลักสูตรกำหนด แล้วให้คะแนนโดยวิธีจัด
อันดับคุณภาพตามรายการประเมิน โดยคำนึงถึงวัยของนักเรียนด้วย ซึ่งรายการประเมินอาจเป็น
ดังนี้ เขียนตรงจุดมุ่งหมายที่ตนเองคิดเขียนถึงอะไร เพื่ออะไร เขียนถูกฉันทลักษณ์ การเลือกใช้คำ
มีความหมายสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีความไพเราะ การดำเนินเรื่องสอดคล้องกัน กล่าวถึงสิ่งใด
หรือเหตุการณ์ใด จะต้องดำเนินเรื่องเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน นิสัยที่ดีในการเขียน และสะอาด
เรียบร้อย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการประเมินการแต่งคำประพันธ์ให้พิจารณา
ถึงระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกัน และในการประเมินผล
งานควรคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะ ภูมิหลังและประสบการณ์ของนักเรียน แต่ครูควรกำหนดเกณฑ์การ
ประเมินให้ชัดเจน เพื่อจะได้วัดได้ตรงตามจุดประสงค์โดยให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถ
ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

ดังตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินการแต่งบทร้อยกรอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 64/2557 ซึ่งมีรายละเอียด
หลักเกณฑ์ ดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งเป็น

1. บทร้อยกรองที่ผิดฉันทลักษณ์ต่อไปนี่ กรรมการจะไม่นำไปตรวจให้คะแนน
  - 1.1 ไม่มีสัมผัสระหว่างวรรค
  - 1.2 ไม่มีสัมผัสระหว่างบท

1.3 ใช้สระเสียงสั้น สัมผัสกับสระเสียงยาวเป็นสัมผัสบังคับ (เช่น ใช้ “ใจ” สัมผัสกับ “กาย”)

1.4 กรณีแต่งฉันท์ วางคำ ครุ ลหุ ไม่ถูกตำแหน่ง

1.5 เขียนไม่ครบตามที่กำหนด

2. บทร้อยกรองที่ไม่ผัดฉันทลักษณ์กรรมการจะนำไปตรวจให้คะแนน โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1 ฉันทลักษณ์และอักขรวิธี คะแนนเต็ม 20 คะแนน

เขียนตัวสะกดการันต์ผิด	หักคำละ	1	คะแนน
มีสัมผัสซ้ำ	หักคะแนนตำแหน่งละ	2	คะแนน
มีสัมผัสเลื่อน	หักคะแนนตำแหน่งละ	2	คะแนน

2.2 ความคิดและเนื้อหา คะแนนเต็ม 40 คะแนน

ตรงประเด็น หมายความว่า นักเรียนจะต้องใช้หัวข้อที่กำหนดให้เป็นแกนเรื่อง

เสนอแนวคิดสร้างสรรค์ หมายความว่า เนื้อหาที่นักเรียนเสนอนั้นให้แง่คิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน เช่น แง่คิดในการดำรงชีวิต การเข้าสังคม การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

เสนอแนวคิดแปลกใหม่ หมายความว่า แนวความคิดที่เสนอในเนื้อหาไม่ค่อยมีใครกล่าวถึง เป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและอยู่ในขอบเขตของหัวข้อ

2.3 กวีโวหาร คะแนนเต็ม 40 คะแนน

เลือกใช้คำเหมาะกับเนื้อหาและบริบท
เล่นสัมผัสอักษร เล่นคำไพเราะสละสลวยและราบรื่น ช่วยให้คำประพันธ์ไพเราะยิ่งขึ้น

ใช้โวหารต่างๆ ส่งเสริมเนื้อหาให้มีความหมายลึกซึ้งกินใจ เช่นกล่าวเปรียบเทียบ ใช้บุคลาธิษฐาน เป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2557:18-19)

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินการแต่งบทร้อยกรอง มาปรับและแก้ไขให้เข้ากับวัยและความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านฉันทลักษณ์ ด้านการใช้ภาษาและด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์ \ คุณภาพ	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตามที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วนตามที่บังคับหรือผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วนตามที่บังคับหรือผิด 2 แห่งขึ้นไป
การใช้ภาษา	เขียนสะกุดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวยสื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกุดคำผิด 1-2 แห่ง ใช้ภาษาไม่สละสลวย แต่สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกุดคำผิด 3 คำขึ้นไป ใช้ภาษาไม่สละสลวยและสื่อความไม่ชัดเจน
ความคิดสร้างสรรค์	แสดงความคิดแปลกใหม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลกใหม่เป็นประโยชน์น้อย	แสดงความคิดไม่แปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับควรปรับปรุง

2.8 ความหมายของกลอนสุภาพ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของกลอนสุภาพไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 :77) ให้ความหมายว่า
กลอนสุภาพ คือ น. กลอนเพลงยาวหรือกลอนตลาด

สำลี รักสุทธี (2554:105) ให้ความหมาย กลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้ถ้อยคำเป็น
ทำนองเรียบๆ มีการจัดระเบียบเป็นวรรคเป็นตอน กำหนดตัวอักษรในวรรคว่ามีวรรคละเท่าไร
และมีคำสัมผัสคล้องจองกัน

ประทีป วาทิกทินกร (2553:73) ให้ความหมาย กลอนสุภาพ คือ กลอนบทหนึ่งแบ่ง
ออกเป็น 2 คำกลอน คำกลอนหนึ่งมี 2 วรรค แต่ละวรรคมีจำนวน 6-9 คำ จึงได้ชื่อว่ากลอนหก
กลอนเจ็ด กลอนแปด หรือกลอนเก้าตามจำนวนคำในวรรค ซึ่งมีลักษณะบังคับโดยทั่วไปดังนี้ คำ
สุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้าย
ของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของบทสัมผัส
กับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทถัดไป

กำชัย ทองหล่อ (2545:415) ให้ความหมายว่า กลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้ถ้อยคำและ
ทำนองเรียบๆ แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 และกลอน 9

เศรษฐ พลอินทร์ (2524:164) อธิบายถึงความหมายของกลอนสุภาพ คือ กลอนที่ใช้
ถ้อยคำและทำนองเรียบๆ แต่งได้ง่าย แบ่งเป็น กลอน 6 กลอน 7 กลอน 8 และกลอน 9

จากความหมายของคำว่า “กลอนสุภาพ” สรุปว่า กลอนสุภาพ หมายถึง คำประพันธ์
ที่ใช้ถ้อยคำแบบทำนองเรียบๆ แต่งได้ง่ายมีการจัดระเบียบคำเป็นวรรค วรรคละ 6 – 9 คำ บทหนึ่ง
แบ่งออกเป็น 2 คำกลอน คำกลอนละ 2 วรรคและใช้คำสัมผัสคล้องจองกัน ซึ่งมีลักษณะบังคับ
โดยทั่วไปดังนี้ คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2
สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่สามของวรรคที่ 4 คำ
สุดท้ายของบทสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทถัดไป

2.9 ลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพ

กลอนสุภาพ นับว่าเป็นกลอนหลัก เพราะเป็นหลักของบรรดากลอนทุกชนิด
ถ้าเข้าใจกลอนสุภาพเป็นอย่างดีแล้ว ก็สามารถจะเข้าใจกลอนอื่นๆ ได้โดยง่าย กลอนอื่นๆ ที่มี
ชื่อเรียกไปต่างๆ นั้น ล้วนแต่แปลงแบบวิธีไปจากกลอนสุภาพซึ่งเป็นกลอนหลักทั้งสิ้นโดยมี
นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะข้อบังคับของกลอนสุภาพไว้ดังนี้

ราตรี โปษีเต็ง (2551 : 191) กล่าวถึงลักษณะบังคับของกลอนสุภาพไว้ดังนี้

1. กลอนบทหนึ่งมี 2 คำกลอน หรือ 4 วรรค
2. วรรคหนึ่ง มีคำ 7-9 คำ ส่วนมากนิยมให้มี 8 คำ

วรรคที่ 1 เรียกว่า วรรคสดับ

วรรคที่ 2 เรียกว่า วรรครับ

วรรคที่ 3 เรียกว่า วรรครอง

วรรคที่ 4 เรียกว่า วรรคส่ง

3. มีสัมผัสบังคับ หรือสัมผัสนอกสี่แห่ง คือมีสัมผัสภายในบทสามแห่ง และสัมผัสเชื่อมระหว่างบทหนึ่งแห่ง นอกจากนี้ในการแต่งสามารถใช้สัมผัสอื่นเพื่อเน้นความไพเราะของบทกลอน

4. กำหนดเสียงวรรณยุกต์ ในคำสุดท้ายของแต่ละวรรค คือ

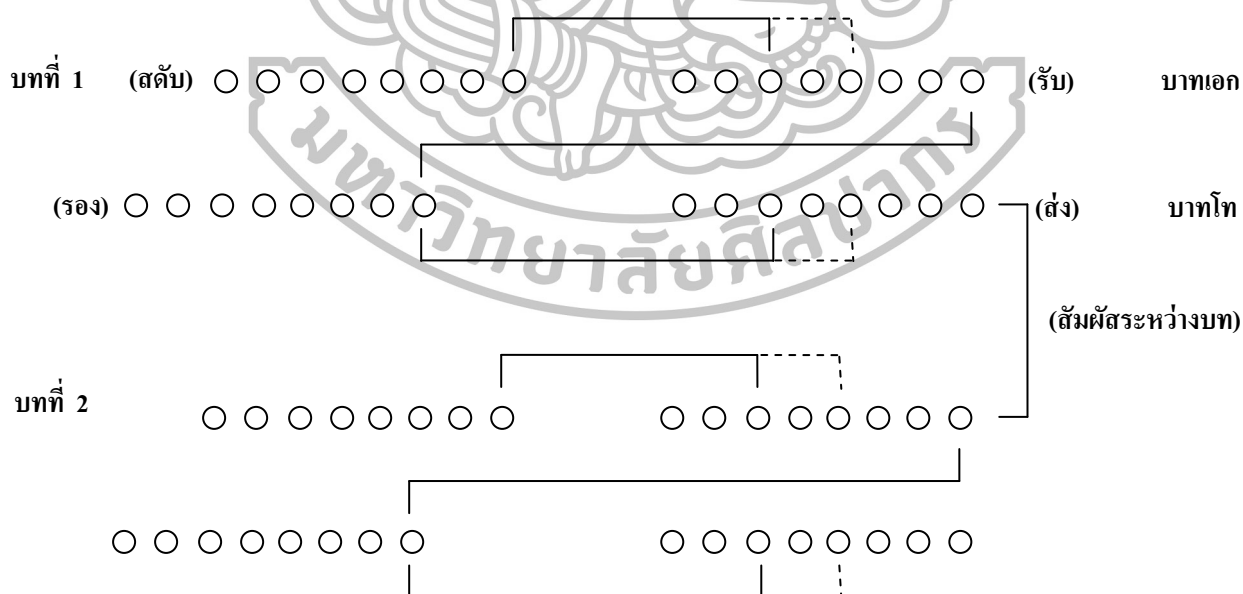
วรรคที่ 1 คำสุดท้ายใช้เสียงสามัญ เอก โท ตรี จัตวาได้ แต่ไม่นิยมเสียงสามัญ

วรรคที่ 2 คำสุดท้ายห้ามใช้เสียงสามัญและตรี นิยมใช้เสียงจัตวา

วรรคที่ 3 คำสุดท้ายใช้เสียงสามัญ หรือเสียงตรี ห้ามใช้เสียงเอก โท จัตวา

วรรคที่ 4 คำสุดท้ายใช้เสียงสามัญหรือตรี ห้ามใช้เสียงเอก โท จัตวา นิยมเสียงสามัญ

แผนผังกลอนสุภาพ (กลอนแปด)

แผนภูมิที่ 2 แสดงลักษณะบังคับของกลอนสุภาพ

ตัวอย่างกลอนสุภาพ

มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท	อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง	อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
ไม่ควรซื้อก็อย่าไปพิไรซื้อ	ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งควหาวน
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล	จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ

(สุนทรภู่)

กำชัย ทองหล่อ (2545 : 391-395) ได้อธิบายลักษณะบังคับหรือบัญญัติ ในการเรียบเรียงคำประพันธ์ ด้านการสัมผัส ไว้ดังนี้

สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน คำที่คล้องจองกันนั้นหมายถึงคำที่ใช้สระและมาตราตัวสะกดเดียวกัน แต่ไม่ซ้ำอักษรหรือซ้ำเสียงกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. สัมผัสนอก ได้แก่คำที่บังคับให้คล้องจองกันระหว่างวรรคหนึ่งกับอีกวรรคหนึ่ง ซึ่งมีตำแหน่งที่ต่างๆ กัน ตามชนิดคำประพันธ์นั้นๆ สัมผัสนอกเป็นสัมผัสบังคับซึ่งจำเป็นต้องมี ขาดไม่ได้

ดังตัวอย่าง

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร	ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน
แม่เกิดในใต้หล้าสุธาธาร	ขอพบพานพิสวาสไม่คลาดคลา

(สุนทรภู่)

2. สัมผัสใน ได้แก่คำที่คล้องจองกันและอยู่ในวรรคเดียวกัน จะเป็นสัมผัสคู่เรียงติดต่อกัน หรือจะเป็นสัมผัสสลับ เรียงคำอื่นแทรกคั่นไว้ระหว่างคำที่สัมผัสก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม ไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดว่าจะต้องมีอยู่ตรงนั้นตรงนี้เหมือนอย่างสัมผัสนอก และไม่จำเป็นต้องใช้สระเดียวกัน เพียงแต่ใช้อักษรเหมือนกันหรืออักษรประเภทเดียวกันหรืออักษรที่มีเสียงคู่กันก็ได้

สัมผัสใน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 สัมผัสสระ ได้แก่ คำคล้องจองที่มีสระและมาตราตัวสะกดเดียวกัน เช่น

บางน้ำจืดชื่อบางเป็นทางคิด

□

ใครมีจิตจืดนักมักหมองหมาง

□

คนใจจืดชืดชื่อเหมือนชื่อบาง

□ □

ควรดีห่างเหินกันจนวันตาย

□

อันน้ำจืดรสสนิทกว่าจิตจืด

□

ถึงเย็นชืดลิ้นรสหมดกระหาย

□

แต่ใจจืดรสระทมขมมิวาย

□

มักทำลายมิตรภาพให้ราบเตียน

□

จากนิราศวัดสิงห์

2.2 สัมผัสอักษร ได้แก่คำคล้องจองที่ใช้ตัวอักษรชนิดเดียวกัน หรือ ตัวอักษรประเภทเดียวกัน หรือใช้ตัวอักษรที่มีเสียงคู่กันที่เรียกว่า อักษรคู่ เช่น ข ค ฉ หรือ ถ ท ฐ เป็นต้น

2.2.1 ใช้ตัวอักษรชนิดเดียวกัน คือ ใช้ตัวอักษรตัวเดียวกันตลอดทั้งวรรค เช่น

ลัดลอคเลียบแลเหลียวเหลียวแลหลง

เห็นเหมหงส์หวนเหินหันหวงหา

แม่นเหมือนแม่มามุ่งเมียงมองมา

นึกแน่นางน้ำเนตรเนาหน่านอง

(กลบทศิริวิบูลกิตต์)

2.2.2 ใช้ตัวอักษรประเภทเดียวกัน คือ ใช้อักษรที่มีเสียงเหมือนกัน แต่รูปไม่เหมือนกัน เช่น ค ฉ ท ฐ ร ล ศ ษ ส เป็นต้น เช่น

สิ้นอาสัญในอาศรมที่อาศัย

อนาถใจนาโถ้ออาขนาง

พระองค์เดียวพระอัปเปลี่ยวพระองค์นาง

ม้วยชีพวางชีวิตมัจฉาขีง

(กลบทศิริวิบูลกิตต์)

2.2.3 ใช้อักษรที่มีเสียงคู่กัน คือ ใช้อักษรต่ำชนิดอักษรคู่ 14 ตัว กับอักษรสูง

11 ตัว ดังนี้

อักษรต่ำ

อักษรสูง

ค ค ฉ

เสียงคู่กับ

ข ข

ช ฉ

เสียงคู่กับ

ฉ

ซ (ทร = ซ)

เสียงคู่กับ

ศ ษ ส

ฑ ฒ ท ฐ

เสียงคู่กับ

ฐ ถ

พ ภ

เสียงคู่กับ

ผ

ฟ	เสียงคู่กับ	ฝ
ส	เสียงคู่กับ	ห

ดังตัวอย่าง

หุนสีกะจะบวชชวคชม โลม	นอนหนาวหนอก่อไฟไหม้ผ่นพักตร์ผิง
จะแจ่มใจดีกว่าว่าวอนวิง	กรีก โกรทกริ่งกรองบวชควคเดียวตาย

(จารึกวัดพระเชตุพนฯ)

2.10 ลักษณะความนิยมในการแต่งกลอนสุภาพ

สำลี รักสุทธี (2554 :106-107) ได้อธิบายลักษณะความนิยมในการแต่งกลอนสุภาพไว้ดังนี้

1. ระดับจังหวะของคำ จังหวะที่มีความหมายทั่วไปว่า ตอน ส่วน ระยะเวลาของกลอนสุภาพที่ใช้ในวรรคหนึ่งๆ ตั้งแต่ 6 – 9 พยางค์ ทุกวรรคกำหนดแบ่งออกเป็น 3 จังหวะ หรือ 3 ตอน แต่ละจังหวะมี 2 – 3 พยางค์ การแบ่งจังหวะในการอ่านจะช่วยสร้างเสียงไพเราะ จำแนกเป็น 4 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 วรรคที่หนึ่งมี 6 พยางค์ แบ่งวรรคหรือจังหวะในการอ่านได้

00/00/00   00/00/00

ลักษณะที่ 2 วรรคที่หนึ่งมี 7 พยางค์ แบ่งวรรคหรือจังหวะในการอ่านได้

00/000/00   00/000/00

ลักษณะที่ 3 วรรคที่หนึ่งมี 8 พยางค์ แบ่งวรรคหรือจังหวะในการอ่านได้

000/00/000   000/00/000

ลักษณะที่ 4 วรรคที่หนึ่งมี 9 พยางค์ แบ่งวรรคหรือจังหวะในการอ่านได้

000/000/000   000/000/000

2. ระดับเสียงของคำหรือพยางค์

ระดับเสียงของคำหรือพยางค์ คือ เสียงวรรณยุกต์ของคำที่มีส่วนให้กลอนสุภาพมีความไพเราะ ผู้ที่แต่งกลอนสุภาพต้องคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นสำคัญด้วย

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 1 วรรคระดับ เสียงวรรณยุกต์ใช้ได้ทั้ง 5 เสียง

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 2 วรรครับ นิยมใช้วรรณยุกต์ 3 เสียง คือ เอก โท จัตวา

ถ้าไพเราะต้องใช้เสียงจัตวา

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 3 วรรครอง นิยมใช้วรรณยุกต์ 2 เสียง คือ สามัญ และ ตี (ส่วนมากนิยมเสียงสามัญ)

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 4 วรรคส่ง นิยมใช้วรรณยุกต์ 2 เสียง คือ สามัญ และ ตี (ส่วนมากนิยมเสียงสามัญ) และพยางค์นี้ไม่นิยมมีเสียงวรรณยุกต์ที่ซ้ำกับพยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 2 หรือพยางค์สุดท้ายของวรรคที่ 3

3. ระดับสัมผัสของคำ

ระดับสัมผัสของคำ มีข้อนิมเกี่ยวกับคำที่ใช้ในตำแหน่งสัมผัสบังคับอยู่ 5 ประการ คือ

1. คำที่มีเสียงเหมือนกัน แม้จะเขียนต่างกัน ไม่นิยมเป็นคำสัมผัสกัน เช่น การ กาน กาล กภาพ
2. คำที่มีเสียงเหมือนกันอาจจะใช้สัมผัสกันได้ ในตำแหน่งที่มีคำอื่นคั่นอยู่ เช่น สาธารณกับจักรวาล
3. ในการรับสัมผัสไม่ควรให้มีการรับสัมผัสหลายคำ ที่เรียกว่า “สัมผัสเลื่อน” เช่น
ถึงเดือนที่ประกามาถึงแล้ว โฉน่องแก้วให้แคล้วไปจากฉัน
(พระอภัยมณี)
4. คำรับสัมผัสของวรรครับ และวรรคส่ง ในโคลอนแปด ควรตกในคำที่ 3 หรือ 5
จะได้เสียงไพเราะ
5. ส่วนสัมผัสในเป็นสัมผัสที่เพิ่มลงในแต่ละวรรค ภายในจังหวะหรือระหว่างจังหวะ ต่อจังหวะ เป็นได้ทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสอักษรอาจเป็นสัมผัสชนิด หรือสัมผัสคั่นก็ได้ ดังตัวอย่าง มีชื่อเรียกลักษณะต่างๆ เหล่านี้
  1. สัมผัสอักษรที่อยู่ชิดกันสองคำ เช่น เกரியไกรในพลึงสร้างสรรค์
  2. สัมผัสอักษรที่อยู่ชิดกันสามคำ เช่น แห่งชั้นชาวชนคนงาน
  3. สัมผัสอักษรที่อยู่ชิดกันสี่คำ เช่น ช่างเคียวโคตเค็ดได้หนอใจโนน
  4. สัมผัสอักษรที่อยู่ชิดกันห้าคำ เช่น มาโรยร่วงแรมรสเรณูนวล
  5. สัมผัสอักษรที่อยู่ชิดกันสองคู่ เช่น เสียดายดวงพุ่มพวงโกสุมสวงน
  6. สัมผัสอักษรที่มีคำอื่นแทรกกลางหนึ่งคำ เช่น แจ่มเจดภพใสไพศาล
  7. สัมผัสอักษรที่มีคำอื่นคั่นกลางสองคำ เช่น มาระบายคลายเรื่องเคื่องรำคาญ

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การสัมผัสมีความสำคัญต่อการแต่งกลอนสุภาพ นักเรียนจึงต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการสัมผัส ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาการแต่งกลอนสุภาพได้ ก่อให้เกิดความไพเราะและถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมกันเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มุ่งเน้นการรวมกัน ปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพัฒนาสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคำจำกัดความเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

ทิสนา แจมมณี (2555 : 265) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหาและอื่นๆ ส่วนชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553 : 182) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกกลุ่มจะมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2547 : 134) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 85) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นมีการช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและในส่วนรวมเพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

และนอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือกันไว้ดังนี้ สลาบิน (Slavin 1990:71-82, อ้างถึงใน อรุณฯ ลิ้มตศิริ 2554 : 353) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีสอนแบบหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกัน ทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็กๆ

มักมีสมาชิกกลุ่มละ 3-5 คน ลักษณะเด่นของการเรียนแบบนี้ คือ เน้นทักษะการคิด การร่วมมือ ร่วมแรงกันระหว่างสมาชิกทุกคน สมาชิกแต่ละคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ กระบวนการแก้ปัญหาและเนื้อหาที่ร่วมกันทำ เพราะถ้าครูเรียกให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งตอบหรือ อธิบายกระบวนการแก้ปัญหา สมาชิกผู้นั้นต้องอธิบายได้ การเรียนแบบนี้สมาชิกทุกคนต้อง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนและช่วยสอนเพื่อนด้วย เพื่อจะได้รับความสำเร็จร่วมกัน ส่วนจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson 1992, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สิทธิรัตน์ 2553 :182) ได้กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ และ ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งใน ส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับ ผลงานสมาชิกแต่ละบุคคลในกลุ่ม สมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องแนวความคิด ของจอยซ์ และเวล (Joyce and Weil 1986, อ้างถึงใน วัชรานันท์ 2548-165) ได้กล่าวไว้ สอดคล้องกันว่าวิธีสอนแบบร่วมมือกันเป็นวิธีที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญาและด้าน สังคม ทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม ควรมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกัน นอกจากนี้วิธีสอนแบบร่วมมือกัน ยังช่วยผู้เรียน เรียนรู้ทางด้านสติปัญญาให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุด ได้โดยมีเพื่อนในวัย เดียวกัน กลุ่มเดียวกันเป็นผู้คอยแนะนำ หรือช่วยเหลือทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เรียนในวัยเดียวกันย่อมจะมีการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน

สรุปได้ว่า วิธีสอนแบบร่วมมือกันเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดให้ ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งละ ความสามารถให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน มีความรับผิดชอบต่อกระบวนการกลุ่ม ด้วยการร่วมพัฒนากลุ่มของตนให้มีความก้าวหน้าและ สอนทักษะการอยู่ร่วมกับสังคม

3.1.1 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson 1974 : 213-240 ,อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี 2555 : 265) ได้สรุปองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือกันไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
2. การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face to face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ
3. การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
4. การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ที่ใช้ในการทำงาน
5. การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบได้ (individual accountability) หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน

ชนาธิป พรกุล (2554 : 111-112) ได้สรุปองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ต้องประกอบด้วย 5 ประการ คือ

1. การพึ่งพากันทางบวก (positive interdependence) ผู้เรียนรับรู้ว่าจะต้องแบ่งปันช่วยเหลือรับผิดชอบงานร่วมกัน ไม่มีใครประสบความสำเร็จ ถ้าคนอื่นในกลุ่มไม่สำเร็จด้วย งานที่ครูสั่งให้ทำต้องใช้ทักษะของคนทั้งกลุ่ม และทุกคนต้องมีบทบาทในการทำงานให้เสร็จ
  2. การปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า (face to face interaction) ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่มหันหน้าเข้าหากัน มีโอกาสพัฒนาทักษะการสื่อสาร ได้ปรึกษาอธิบายให้กันฟัง ตัดสินใจแก้ปัญหาและทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
  3. ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของทุกคน (individual accountability) ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มด้วยการรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน และช่วยผู้อื่น แต่ละคนต้องแสดงความสามารถในการทำงาน และแสดงความรู้ในการทดสอบ
  4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal skills) ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการฟัง การพูดอย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ที่จะจัดการความขัดแย้ง และยืนยันความถูกต้องเรียนรู้คุณค่าของความคิดที่แตกต่าง
  5. กระบวนการกลุ่ม (group processing) ให้ผู้เรียนอภิปรายวิธีทำงานให้สำเร็จ การรักษาความสัมพันธ์อันดีในกลุ่ม และประเมินความก้าวหน้า
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2547 : 134-135) ได้สรุปองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึงการที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้อุปกรณ์และข้อมูลต่างๆ

ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Promotion Interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตการณ์ทำงาน การสุ่มถามปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงาน และปรับปรุงงานร่วมกัน

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2541:141-144) สรุปว่า องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือประกอบด้วย

1. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (face to face interaction) เป็นการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ในลักษณะคละกัน ทั้งเพศ อายุ ความสามารถ ความสนใจ หรืออื่นๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จของกันและกัน โดยการช่วยเหลือสนับสนุน กระตุ้น ยกย่อง ความมานะพยายามของกันและกัน การมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีผลตามมา คือ

1.1 มีกิจกรรมทางปัญญา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เกิดขึ้นโดยผู้เรียน อธิบายว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร หรืออธิบายว่าสิ่งที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน เชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนมาแล้วอย่างไร

1.2 เกิดรูปแบบทางสังคม ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบต่อกลุ่มเพื่อน เหตุผลและข้อสรุปที่แสดงออกมีอิทธิพลต่อกัน เพิ่มรูปแบบทางสังคม เพิ่มการสนับสนุนของเพื่อนและเพิ่มรางวัล

1.3 มีการตอบสนองด้วยคำพูด ที่ไม่ใช่คำพูดของสมาชิกคนอื่นนอกกลุ่ม ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับให้กับสมาชิกในกลุ่ม

1.4 ปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้งานสำเร็จ และเมื่องานเสร็จก็จะทำให้สมาชิกแต่ละคนได้ความรู้

2. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน ที่จะช่วยให้กลุ่มมีสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการทำงาน (individual accountability) เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิบัติงานของผู้เรียน เพราะการประเมินจะย้อนกลับไปให้กับกลุ่มและให้กับผู้เรียน เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนแต่ละคนแสดงความรับผิดชอบต่องาน โดยครูจะต้อง

2.1 ประเมินว่าสมาชิกของกลุ่มช่วยเหลืองานของกลุ่มมากน้อยแค่ไหน

2.2 ให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนแต่ละคนและกับกลุ่ม

2.3 ไม่ให้สมาชิกกลุ่มทำงานซ้ำซ้อนกัน

2.4 ทำให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนรับผิดชอบต่องาน โดยดูจากคะแนนสอบของผู้เรียนแต่ละคน หรือสุ่มเลือกถามคนใดคนหนึ่งของกลุ่ม

3. ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มหรือทักษะทางสังคม (cooperative social skills) ผู้เรียนต้องใช้ทักษะความร่วมมือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ ทักษะการสื่อความหมาย สามารถสื่อความได้อย่างแม่นยำ ไม่กำกวม การแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและร่วมมือกัน

4. ความสัมพันธ์กันในทางบวก (positive interdependence) เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเกิดการรับรู้ ว่า ตัวเองต้องทำงานร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ของกลุ่ม จนเกิดความรู้สึกว่า ความสำเร็จของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความสำเร็จของกลุ่ม

5. กระบวนการกลุ่ม (group processing) เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่มอภิปรายถึงประสิทธิภาพของความสำเร็จในการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการกลุ่มจะสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานของกลุ่ม

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน ควรศึกษาองค์ประกอบอย่างละเอียดชัดเจน ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ มีกระบวนการเรียนรู้ที่พึงพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือและปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบ

ได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่ม และการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงานร่วมกัน

3.1.2 ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ ดังนี้

วีลเลอร์ (Wheelerm 1990, อ้างถึงใน อรุณฯ ลิมตศิริ 2554 : 116-118) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มนักเรียนและการจัดการเรียนการสอน

1.1 ขนาดของกลุ่ม กลุ่มหนึ่งจะมีนักเรียน 3-5 คน ที่มีความแตกต่างกันเรื่องต่างๆ เป็นต้นว่า เพศ อาชีพ ศาสนา ความสามารถทางการเรียน ได้แก่ เก่ง ปานกลาง อ่อน เป็นต้น

1.2 ระยะเวลาในการรวมกลุ่ม เวลาในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนในแต่ละกลุ่มประมาณ 2 สัปดาห์ หรือบทเรียนหนึ่งๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกลุ่มของนักเรียนแต่ละครั้งควรทำอย่างมีระบบเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน เสียเวลา และเปลี่ยนกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว

1.3 งานและบทบาทในกลุ่ม สมาชิกควรได้เรียนรู้บทบาทสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานกลุ่ม ได้แก่

1.3.1 บทบาทของผู้นำกลุ่มในการร่วมกันแก้ปัญหาหรือร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)

1.3.2 ผู้บันทึก (recorder) เป็นผู้บันทึกรายงานของกลุ่ม บันทึกในสิ่งที่สมาชิกของกลุ่มได้อภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3.3 ผู้ควบคุมเวลา (timer) ในการทำงานต้องมีผู้คอยควบคุมเวลางานแต่ละชิ้น แต่ละขั้นตอน ใช้เวลานานเท่าใด

1.3.4 ผู้จัดอุปกรณ์ (materials) ในการเรียนแต่ละชั่วโมงต้องมีผู้รับผิดชอบในการจัดเรื่องอุปกรณ์การเรียนที่ได้รับจากครูผู้สอน

1.3.5 ผู้กระตุ้น (encourager) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำอธิบายเพิ่มเติมแก่เพื่อนสมาชิก งานแต่ละหน้าที่ทั้งหมดนี้นักเรียนแต่ละคนต้องมีโอกาสได้หมุนเวียนกันรับผิดชอบ

1.4 ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ แต่ละกลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ใช้เวลาเรียนครั้งละ 50-60 นาที ประกอบด้วย

1.4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (introduction) ใช้เวลา 8-15 นาที เพื่อ ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วและทบทวนในเรื่องบทบาทของการทำงานกลุ่ม และความจำเป็นในการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.4.2 ขั้นทำงานกลุ่ม (group work) ใช้เวลา 25-30 นาที ในการแจก อุปกรณ์การเรียน งานที่จะให้นักเรียนทำแต่ละครั้งควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สมาชิกในกลุ่มทำงาน ตามบทบาทที่ได้รับความร่วมมือปรึกษาหารือ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทุกคนมีส่วนร่วม ในกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.4.3 ขั้นระดมสมอง (wrap up or pull idea together) ใช้เวลา 10-15 นาที ในขั้นนี้เป็นขั้นการนำเสนอผลงาน เสนอแนวความคิดร่วมกันทั้งห้อง ให้แต่ละกลุ่มได้มี โอกาสแสดงความคิดเห็น โดยครูต้องมีบทบาทคอยถามเพื่อให้นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นเต็มที่ และทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียน

2. บทบาทของครูผู้สอน

2.1 บทบาททางตรง คือ การให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องของบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การฝึกทักษะทางสังคมเพื่อให้งานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ติดตามพฤติกรรมการ เรียนในแต่ละกลุ่มว่าอยู่ในบทบาทที่ถูกต้องเหมาะสมเพียงใด ตลอดจนให้ความรู้เพิ่มเติมใน ส่วนที่นักเรียนไม่ได้อภิปราย ซึ่งเป็นเรื่องหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการสอนแต่ละครั้ง รวมทั้งเก็บผลงานของนักเรียนมาศึกษาปัญหา ข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขในชั่วโมงต่อไป

2.2 บทบาททางอ้อม คือ ครูคอยติดตามสังเกตการณ์ทำงานของแต่ละกลุ่ม คอย ให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาและพยายามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำงาน หากมีปัญหา การไม่ยอมรับสมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่ม ครูต้องพยายามช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิด การยอมรับให้ได้ ครูต้องคอยให้กำลังใจและให้คำชมเชยแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนสามารถทำงานได้ ประสบผลสำเร็จ

3. การประเมินผล มีวิธีการประเมินจากการเสนอผลงานของนักเรียน การทดสอบ การ สังเกตการณ์ทำงานของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม และการเสนอความคิดเห็นของนักเรียนในขั้นระดม สมอง

วัชราน เล่าเรียนดี (2548 : 109) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือกันดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการเรียนแบบร่วมมือ จัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ ของบทเรียนและวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

2. ขั้นสอน เริ่มแรกครูนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว และทบทวนในเรื่องบทบาทของการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นครูสอนเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยวิธีที่เหมาะสม แล้วให้งาน

3. ขั้นทำงานกลุ่ม มีการแจกสื่อการเรียนการสอนหรืองานที่จะให้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยกันแก้ปัญหา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าเฉลยคำตอบหรือรอคำตอบเฉลยจากครู

4. ขั้นระดมสมอง ขั้นนี้เป็นการนำเสนอผลงาน เสนอแนวคิดร่วมกันทั้งห้อง ให้แต่ละกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น โดยครูจะต้องมีบทบาทคอยถามเพื่อให้นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นได้เต็มที่ และทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียน

5. ขั้นตรวจสอบผลงาน อาจให้สมาชิกในกลุ่มหนึ่งคนอธิบายวิธีการหาคำตอบของเขาที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม ถ้าตอบไม่ได้ให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันตอบ

6. ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยอภิปรายถึงผลงานที่นักเรียนทำ และวิธีการทำงานของนักเรียนรวมถึงวิธีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มด้วย ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเองทั้งทางด้านวิชาการและด้านสังคม

7. ขั้นทดสอบ ในการเรียนแต่ละครั้งเมื่อจบบทเรียนหนึ่งๆ นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการทดสอบ เพื่อที่จะได้รู้ว่าเขาสามารถประสบผลสำเร็จในการเรียนมากน้อยแค่ไหน และนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

8. ขั้นให้การเสริมแรง ในขั้นนี้เป็นการยอมรับในผลสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการใช้คำพูดหรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่นักเรียนและกลุ่ม

อาเรนส์ (Arends 1994: 108,อ้างถึงใน จันทรเจ้า เกียรทวิ 2547:61-62) ได้เสนอแนะขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูจะอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 ให้ข้อมูล เป็นขั้นที่ครูสอนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนที่นักเรียนจะต้องศึกษา

ขั้นที่ 3 จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ในขั้นนี้ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม ครูแนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มและทักษะทางสังคม

ขั้นที่ 4 ให้ความช่วยเหลือกลุ่มในการทำงานหรือการเรียนรู้ ในขั้นนี้ครูต้องอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกลุ่ม แนะนำเกี่ยวกับทักษะการทำงานและทักษะทางสังคม นักเรียนจะเรียนหรือทำงานกลุ่มร่วมกัน ครูต้องคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีข้อสงสัยหรือปัญหาที่สมาชิกในกลุ่มไม่สามารถช่วยกันได้ และเมื่อกลุ่มต้องการคำแนะนำช่วยเหลือจากครู

ขั้นที่ 5 ทดสอบ นักเรียนทุกคนต้องทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่งๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใดและนำคะแนนที่ได้มาคิดเป็นคะแนนของกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 6 ให้การเสริมแรง ในขั้นนี้เป็นขั้นการยอมรับผลสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่มซึ่งเป็นการใช้คำพูดหรือใช้โครงสร้างเกี่ยวกับรางวัลเป็นกำลังใจให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

อรพรรณ พรสีมา (2540 : 65-66) ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดกลุ่มเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน และควรมีการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำงานกลุ่ม

2. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนที่เรียนรู้กันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่ม จะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคนิคต่างๆ ในการทำกิจกรรม

3. ขั้นการตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบ

4. ขั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน อะไรคือสิ่งที่ยังต้องปรับปรุง

เปรมจิต ขจรภักย์ ลาเช่น (2536 : 8-9) ได้กล่าวว่าถึงขั้นตอนการสอน โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการเรียนแบบร่วมมือกันจัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในบทเรียนและชี้แจงวิธีการปฏิบัติงานร่วมกัน
2. ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาบทเรียนด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสมและให้งานนักเรียนร่วมกันปฏิบัติ
3. ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยในการเรียนรู้ร่วมกัน แต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบคนละบทบาท ช่วยเหลือ อภิปราย และเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ โดยการตรวจสอบงานเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
5. ขั้นสรุปบทเรียนและอภิปรายผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

จากความคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นให้ความรู้ ครูนำเสนอความรู้เนื้อหาการสอน ตั้งคำถามตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญของเรื่อง 2. ขั้นกระบวนการกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยการศึกษาเนื้อหาความรู้บูรณาการอ่านและเขียนร่วมกัน พร้อมทั้งคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาข้อบกพร่องตามประเด็นต่างๆ 3. ขั้นประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นเนื้อหาและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม พร้อมทั้งมอบรางวัลให้กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด ลำดับแรก คือรางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

3.1.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

เทคนิค CIRC (Cooperation Integrated Reading Composition) เป็นเทคนิคการเรียนรู้เทคนิคหนึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือกันนี้ ออกแบบขึ้นเพื่อใช้สอนด้านการอ่านและเขียน โดยเฉพาะเทคนิค CIRC เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น โดยแมดเดน (Madden) สลาวิน (Slavin) และสตีเวน (Stevens) ในปี 1987 เป็นโปรแกรมของวิธีสอนแบบร่วมมือกันใช้ชื่อวิธีสอนแบบร่วมมือกันแบบผสมผสานหรือบูรณาการการอ่านและการเขียน ซึ่งดำเนินไปใช้ให้ถูกต้องตามหลักการ แนวทางการประยุกต์ใช้ ก็จะสามารพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ทั้งนักเรียน ที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน หลักสำคัญของการจัดการเทคนิค CIRC คือ ครูต้องให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างจริงจังทุกคน มีการยอมรับซึ่งกันละกันและสมาชิกทุกคนมีเป้าหมายเดียวกันคือความสำเร็จของงาน

โดยที่ครูต้องดำเนินการสอนให้ความรู้และฝึกทักษะการอ่านและการเขียนก่อนให้ฝึกทักษะปฏิบัติการอ่านและการเขียนด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้ในการสอนอ่านด้วยเทคนิค CIRC ครูจะต้องเลือกบทอ่านที่มีโครงสร้างหลักเกณฑ์ทางภาษาให้นักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ บทอ่านจะต้องมีสาระสมวัยระดับชั้นมีความหมายมีคุณค่าที่จะรู้และเข้าใจและการนำไปสู่การฝึกหัดการเขียนตามวัตถุประสงค์ได้ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2548 : 17)

3.1.4 องค์ประกอบที่สำคัญของเทคนิค CIRC

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคนิค CIRC ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553 : 194) กล่าวว่า องค์ประกอบของเทคนิค CIRC มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. การสอนกิจกรรมที่เป็นพื้นฐาน
2. การสอนอ่านเอาเรื่อง
3. การสอนการเขียนร่วมกับศิลปะการใช้ภาษา

กิจกรรมการเรียนของแต่ละองค์ประกอบ นักเรียนจะเรียนในกลุ่มย่อย ที่ใช้หลักการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย

กลุ่มการอ่าน คือ กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาระดับเดียวกัน ในชั้นหนึ่ง ครูอาจจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 หรือ 3 กลุ่ม (เก่ง ปานกลาง อ่อน)

ทีม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน สมาชิกของทีมมาจากสมาชิกกลุ่มการอ่าน กลุ่มละ 2 คน ดังนั้นจำนวนสมาชิกแต่ละทีม จะเท่ากับ 4-6 คน มีกิจกรรมหลายกิจกรรมที่ใช้สมาชิกในทีมจับคู่กันทำงาน อย่างไรก็ตามนักเรียนสามารถปรึกษาหารือกับเพื่อนคู่อื่นๆ ที่อยู่ทีมเดียวกันได้

การให้รางวัลหรือการให้ความยอมรับนับถือแก่ทีม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะประเมินจากคะแนนสะสมในหนึ่งสัปดาห์ของสมาชิกทีมทุกคนเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างเปิดเผย

วัชรรา เล่าเรียนดี (2548 : 117) กล่าวว่า เทคนิคการบูรณาการอ่านและการเขียนร่วมกันเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียน
2. การดำเนินการสอนของครู
3. การบูรณาการการอ่านและการเขียน

หลักการสอนของครูให้นักเรียนร่วมมือกันเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรม การอ่านและ

การเขียน โดยยึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนเป็นหลัก เนื่องจากทักษะทางภาษาสามารถพัฒนาให้บรรลุสำเร็จได้ ถ้าครูจัดกิจกรรมการสอนและกิจกรรมเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมในทุกๆ ด้าน เช่นเดียวกับทักษะการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยสมรรถภาพการอ่านในหลายๆ ด้าน เช่น การอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อสรุป เพื่อจับใจความสำคัญ เพื่อการสื่อสารหรือเพื่อหาประเด็นสำคัญของเรื่อง ดังที่ บราวน์ (Brown 1984) ได้กล่าวว่าทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสามารถพัฒนาได้ไม่ยาก โดยสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกในการสรุป ร่วมกันตั้งคำถาม ให้นิยามความหมาย และทำนายผล หรือเหตุการณ์ ซึ่งถ้าครูดำเนินการสอนด้วยวิธีดังกล่าวอย่างต่อเนื่องก็จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนได้ทุกคน ในเวลาเดียวกันก็สามารถบูรณาการการสอนการอ่านร่วมกับสอนเขียนได้

ดังนั้น องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ประกอบด้วย การสอนกิจกรรมพื้นฐาน การดำเนินการสอนของครู การบูรณาการอ่านและการเขียน

3.1.5 ขั้นตอนการเรียนรู้เทคนิค CIRC

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิค CIRC ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน ซึ่งมีผู้เสนอไว้ดังนี้

ทิสนา เขมมณี (2555:270-271) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการสอนโดยใช้วิธี ซี.ไอ.อาร์.ซี. ว่า ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจับคู่กัน 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน

2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับ ทีมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่างๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนน 90 % ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็น “ซูเปอร์ทีม” หากได้รับคะแนนตั้งแต่ 80-89 % ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา

3. ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจกวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ๆ ทบทวนศัพท์เก่าต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่จะอ่านแล้วให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟัง และช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม วิเคราะห์ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป เป็นต้น

4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่าน โดยครูจะเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น

5. นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม

6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล เป็นต้น

7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่อง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

8. นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านและหนังสือที่สนใจ และเขียนรายงานเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล โดยผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้าน โดยมีแบบฟอร์มให้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553 : 192) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของเทคนิค CIRC มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนโดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบและทบทวนเนื้อหาการเรียนไปแล้วหรือคำศัพท์เก่า แนะนำเนื้อหาการเรียนหรือคำศัพท์ใหม่ ตลอดจนอธิบายถึงวิธีการเรียน เกณฑ์ที่ทุกคนต้องทำได้ รวมถึงการทำแบบทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมการอ่านในกลุ่มดังนี้

2.1 กิจกรรมพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตาม ประกอบด้วยกิจกรรมฝึกอ่านกับเพื่อน การอ่านออกเสียง การให้ความหมายของคำ การสะกดคำ และกิจกรรมการสรุปเรื่อง

2.2 กิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ เมื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียนโดยตรง มีขั้นตอนคือครูเสนอเรื่องที่จะให้อ่าน ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล การตรวจสอบจากเพื่อน ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะทำการวัดผลประเมินผล โดยใช้การซักถาม สนทนา การอ่านออกเสียง การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การทดสอบความเข้าใจ

เนื้อเรื่องและในรอบ 1 สัปดาห์ จะนำคะแนนทุกกิจกรรมของนักเรียนทุกคนมารวมเป็นคะแนนของทีม กล่าวคือ ทีมใดที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับใบประกาศให้เป็นทีมยอดเยี่ยม (super teams) และได้รับใบเกียรติบัตร และทีมที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 จะได้รับการประกาศให้เป็นทีมเก่ง (great teams) และได้รับเกียรติบัตรที่รองลงมา

วัชรากล่าวเรียนดี (2548 : 118) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ควรประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. ครูนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการอ่าน วิธีอ่าน ความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจพอสังเขป อธิบายความสำคัญของการเขียน วิธีการเขียนแบบต่างๆ ของการเขียนความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างการอ่านและการเขียน

2. ครูดำเนินการสอน ยกตัวอย่างบทอ่าน ครู-นักเรียนร่วมกันอ่านบทอ่าน ทำความเข้าใจถาม-ตอบชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญ โครงสร้างของข้อความ ประโยคต่างๆ ความเชื่อมโยงของข้อความ หรือประโยคในบทอ่าน ใช้กิจกรรมการอ่านโดยพยายามบูรณาการชี้ให้เห็นลักษณะวิธีการเขียน ซึ่งการฝึกหัดเขียนควรเริ่มจากการเขียนตอบง่ายๆ การสร้างประโยคจาก คำศัพท์หรือคำเชื่อม คำขยาย ฯลฯ

3. ครูตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง สาระสำคัญ ประเด็นหลัก ประเด็นรอง ลักษณะของเนื้อเรื่อง โครงสร้างประโยคที่ใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความหรือประโยคต่างๆ และบทความของเรื่อง รวมทั้งฝึกให้คาดคะเนจุดจบของเรื่อง หรือบทสรุปของเรื่องที่จะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ ความเป็นไปได้หรือจินตนาการสร้างสรรค์ความคิด

4. จัดกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถ เช่นเดียวกับการจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับแบบอื่นๆ แจกใบความรู้ ใบกิจกรรม ให้ 2-3 คน ต่อ 1 ชุด เพื่อจะได้ร่วมมือกันเรียน ให้ร่วมกันเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าก่อนดำเนินการจัดการเรียนรู้

5. สมาชิกทุกกลุ่มร่วมกันเรียนรู้และอ่านใบความรู้ ฝึกกิจกรรมตามใบงานที่ครูเตรียมไว้ให้ โดยครูคอยติดตามดูแล ถาม-ตอบ การฝึกปฏิบัติของนักเรียนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม

6. การให้ฝึกหัด การเขียนควรให้สมาชิกได้ตรวจสอบการเขียนของเพื่อน ช่วยกันแก้ไขปรับปรุงงานของกันและกันให้ถูกต้อง ในการฝึกเขียนจากบทอ่านควรสอดคล้องกับรูปแบบของบทอ่านในตอนเริ่มแรก แล้วค่อยพัฒนาเป็นการเขียนในลักษณะอื่นๆ ที่ซับซ้อนและใช้ความคิดมากขึ้น ที่สำคัญนักเรียนควรได้มองเห็น เข้าใจรูปแบบโครงสร้างของประโยคหรือข้อความที่สำคัญก่อน นั่นคือ การฝึกเขียนควรจะเริ่มจากการเขียนตามรูปแบบที่ถูกต้องก่อนฝึกเขียนจากการชี้แนะแนะนำแนวทางจนชำนาญก่อนที่จะใช้กิจกรรมฝึกพัฒนาการเขียนที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพต่อไป

7. การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจและผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน ครูควรออกแบบทดสอบกำหนดเกณฑ์และให้คะแนน โดยที่นักเรียนรู้วิธีให้คะแนนสามารถตรวจให้คะแนนตนเองและคำนวณคะแนนกลุ่มของตนเองได้

นาตยา ปิรันธนานนท์ (2543 : 32-35) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยวิธี CIRC มีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นกลุ่มละความสามารถ กลุ่มละ 4 คน
2. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้และทำข้อตกลงเรื่องการทำงานกลุ่มแก่ผู้เรียน
3. ภายในกลุ่มเรียนจับคู่กัน ร่วมกันศึกษากิจกรรม ทบทวนและทดสอบไปทีละเรื่องหรือทีละจุดประสงค์ เมื่อเรียนเสร็จเรียบร้อย จนเข้าใจกันทั้งคู่ดีแล้วให้เซ็นชื่อกำกับว่าผ่านการเรียนเรื่องนั้นหรือจุดประสงค์นั้นแล้ว จากนั้นเรียนเรื่องหรือจุดประสงค์ใหม่ต่อไปจนครบหมดทุกเรื่องหรือทุกจุดประสงค์ที่ครูกำหนดไว้
4. จากนั้น ผู้เรียนในกลุ่มมารวมกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดจนงานกลุ่มสำเร็จผลเรียบร้อย ขณะทำงานสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามที่ครูกำหนด เพื่อให้การทำงานในกลุ่มมีประสิทธิภาพ
5. เมื่อทุกกลุ่มศึกษาทุกกิจกรรมเสร็จเรียบร้อย ก็พร้อมรับการประเมินจากครู

ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้เทคนิค CIRC ควรมีขั้นตอนหลักสำคัญ ดังนี้ 1. ขั้นให้ความรู้ ครูนำเสนอความรู้เนื้อหาการสอน ตั้งคำถามตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญของเรื่อง 2. ขั้นกระบวนการกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยการศึกษาเนื้อหาความรู้บูรณาการอ่านและเขียน ร่วมกันฝึกเขียนพร้อมทั้งคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาข้อบกพร่องตามประเด็นต่างๆ 3. ขั้นประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นเนื้อหาและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม พร้อมทั้งมอบรางวัลให้กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรก คือรางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

3.1.6 วิธีการคิดคะแนนกลุ่มและคะแนนพัฒนา

ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ซึ่งผลงานของนักเรียนทุกคน คือผลงานกลุ่ม และกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จัดเป็นกลุ่มยอดเยี่ยม ดังนั้นในการทดสอบทุกครั้งหลังจากกิจกรรมกลุ่มแล้ว จะมีการทดสอบเป็นรายบุคคล คะแนนสอบของแต่ละคนจะนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนมาตรฐานเพื่อไปเป็นคะแนนพัฒนา

คะแนนฐานอาจมาจากคะแนนสอบรายวิชานั้นในภาคเรียนก่อนที่จะมีการสอนในภาคเรียนต่อไป แต่คะแนนฐานจะต้องเทียบกับคะแนน 100 เสมอ ถ้ามาจากคะแนนสอบหลายครั้งจากคะแนนฐานจะได้คะแนนพัฒนาของการสอบในแต่ละครั้ง เช่น

ตารางที่ 3 แสดงวิธีคิดคะแนนกลุ่มและคะแนนพัฒนา

คะแนนจากการทดสอบ/แต่ละคน	คะแนนพัฒนา
ต่ำกว่าคะแนนฐาน มากกว่า 10 คะแนน	0
ต่ำกว่าคะแนนฐาน 1-10 คะแนน	10
เท่ากับคะแนนฐานหรือมากกว่า 1-10 คะแนน	20
สูงกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	30

(Slavin .1995, อ้างถึงในวัชรา เล่าเรียนดี .เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ในหนังสือเทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. มหาวิทยาลัยศิลปากร 2548:129)

การหาคะแนนฐานของนักเรียน ในการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ครูผู้สอนและนักเรียนต้องทราบและคิดคะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคนไว้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบผลการเรียนของแต่ละคนว่ามีความก้าวหน้าขึ้นมากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นฐานในการคำนวณคะแนนพัฒนาและความก้าวหน้าต่อไป

คะแนนฐานของนักเรียนแต่ละคน อาจได้จากผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมาในช่วงนั้นๆ หรือจากคะแนนในกลุ่มวิชานั้นๆ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา แต่ถ้าเป็นคะแนนตลอดปี การศึกษาต้องหาค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อน ดังตัวอย่าง

เด็กหญิงไก่อ่ สอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ มีการศึกษาพัฒนามา 2 ภาคเรียน โดยคะแนนดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 ได้ 75 คะแนน

ภาคเรียนที่ 2 ได้ 77 คะแนน

รวม 152 คะแนน

คะแนนเฉลี่ยของ เด็กหญิงไก่อ่ คือ $152/2 = 76$ คะแนน

ดังนั้นคะแนนมาตรฐานของเด็กหญิงไก่ คือ 76 คะแนน ซึ่งคะแนนฐานสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกตัวที่มีการทดสอบย่อย โดยการนำคะแนนสูงสุดเป็นคะแนนฐานในค่าต่อไป วิธีคิดคะแนนพัฒนา

ตัวอย่างที่ 1 คะแนนฐานของดวงพร ได้ 75 คะแนน

ในการสอบครั้งที่ 1 คะแนนเต็ม 10 ดวงพร ได้ 9 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 90 คะแนน นำมาเทียบกับคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $90 - 75 = 15$ ดวงพรได้คะแนนสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน 15 คะแนน และได้คะแนนพัฒนาเท่ากับ 30 และคะแนนฐานครั้งที่ 2 ของดวงพรเท่ากับ 90

ตัวอย่างที่ 2 คะแนนฐานของมณูญ ได้ 51 คะแนน

ในการสอบครั้งที่ 1 คะแนนเต็ม 10 มณูญได้ 2 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 20 คะแนน นำมาเทียบกับคะแนนมาตรฐานเท่ากับ $20 - 51 = -31$ มณูญได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน 31 คะแนน ได้คะแนนพัฒนาเท่ากับ 0 และคะแนนฐานครั้งที่ 2 ของมณูญเท่ากับ 20

ในการทดสอบแต่ละครั้ง นักเรียนจะต้องรู้คะแนนฐานของตนเองก่อน และคำนวณว่าตนเองจะต้องทำคะแนนอีกเท่าไรจึงจะได้คะแนนพัฒนาตามที่คาดหวัง คะแนนพัฒนาของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความพยายามของแต่ละคนที่จะพยายามทำข้อสอบให้มากกว่าคะแนนฐาน เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนพัฒนาสูงสุด หรือถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับรางวัลเป็นเครื่องหมายความสำเร็จ

ตารางที่ 4 แสดงระดับคะแนนในการจัดกลุ่ม

คะแนนพัฒนาเฉลี่ยของกลุ่ม	ระดับการพัฒนา
0 - 15	กลุ่มเก่ง
16 - 25	กลุ่มเก่งมาก
26 - 30	กลุ่มยอดเยี่ยม

(Slavin .1995, อ้างถึงในวัชรา เล่าเรียนดี .เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ในหนังสือเทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. มหาวิทยาลัยศิลปากร 2548:130)

ระดับการพัฒนาของกลุ่ม

ดังตัวอย่างที่ 3 กลุ่มของมดไฟน้อย ประกอบด้วย

ดวงพร มีคะแนนพัฒนาเท่ากับ 30

มณูญ มีคะแนนพัฒนาเท่ากับ 0

ปิยะดา มีคะแนนพัฒนาเท่ากับ 10

สุขสันต์ มีคะแนนพัฒนาเท่ากับ 10

$$30 + 0 + 10 + 10 = 50$$

$$50 \div 4 = 12.5$$

ระดับการพัฒนาจัดอยู่ในระดับกลุ่มเก่ง

3.2 แบบฝึก

3.2.1 ความหมายของแบบฝึก

คำว่า “แบบฝึก” หรือ “แบบฝึกเสริมทักษะ” หรือ “ชุดฝึกทักษะ” มีความหมายเดียวกัน ซึ่งบางครั้งจะเรียกว่าแบบฝึก บางครั้งเรียกว่าแบบฝึกเสริมทักษะ หรือชุดฝึกทักษะ เพราะเป็นนวัตกรรมที่ครูนำมาใช้ในการฝึกหรือเสริมทักษะของผู้เรียน เพื่อให้เกิดรูปธรรมในการเรียนการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น ดังนั้นมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554 (2556:641) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่าแบบฝึกหมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหา หรือคำสั่ง ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 167) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก คือ สื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเพื่อพัฒนาทักษะระดับต่างๆ เพิ่มขึ้น

ศศิธร รัชฎลักษณ์นันท์ (2542 : 375) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกที่ใช้ฝึกความเข้าใจ ฝึกทักษะต่างๆ และทดสอบความสามารถของนักเรียนตามบทเรียนที่ครูสอน ซึ่งนักเรียนมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2540: 106) ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า การจัดประสบการณ์การฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องหลากหลายและแปลกใหม่

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537: 490) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึก สรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สิ่งที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่ไปกับการเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่ครอบคลุมกิจกรรมที่ ผู้เรียนพึงกระทำจะแยกเป็นแต่ละหน่วย หรือรวมเป็นเล่มก็ได้

อัจฉรา ชิวพันธ์ และคนอื่นๆ (2532: 48) ได้กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อ เสริมสร้างความเข้าใจ ตามแนวของหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และเสริมเติมเนื้อหา บางส่วน ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้อย่างแม่นยำถูกต้องและคล่องแคล่ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อ เป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน จะมีแบบฝึกหัดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนและ กิจกรรมควรมีรูปแบบที่หลากหลายดังนั้นแบบฝึกหัดจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากในการ ช่วยเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวาง ขึ้น ทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 หลักในการสร้างแบบฝึก

การสร้างแบบฝึกมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ และซ้ำ กันหลาย ๆ ครั้ง จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคล่องแคล่วในการแต่งคำประพันธ์ได้ การสร้างแบบฝึก ให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านให้ข้อเสนอแนะในการสร้าง แบบฝึกไว้ดังต่อไปนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551 : 90) กล่าวว่าในการสร้างแบบฝึก ผู้สร้างควรคำนึงถึงเรื่อง ต่อไปนี้

1. ควรมีแบบฝึกทักษะหลายๆ แบบ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และควรมี รูปแบบที่เร้าความสนใจผู้เรียนได้ลองความสามารถของตน
2. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนมาตอบในแบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ หรือ นำมาประยุกต์ใช้ในการตอบแบบฝึกทักษะ
3. สำนวนภาษาง่ายเหมาะกับวัยของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง
4. แบบฝึกแต่ละชุดควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. แบบฝึกการเรียนรู้ควรฝึกความสามารถของผู้เรียนหลายๆ ด้าน
6. ควรฝึกทักษะการเรียนรู้ในด้านความคิดหลายๆ รูปแบบ เช่น คิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

วรสุดา บุญยไวโจรน์ (2536 : 37) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึก ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ควรมีความชัดเจน ทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ไม่ควรยาวเกินไป เพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับปรุงให้ง่าย เหมาะสมกับผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง

2. ควรมีความหมายต่อผู้เรียน และตรงตามจุดประสงค์ของการฝึก ลงทุนน้อย ใช้ได้นาน และทันสมัยอยู่เสมอ

3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึก ควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. ควรแยกฝึกเป็นเรื่องๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ

5. ควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ แบบให้ตอบโดยเสรี การเลือกใช้คำ ข้อความ หรือรูปภาพในแบบฝึก ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย และตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้น จะได้ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ที่ว่า เด็กมักจะเรียนรู้ได้เร็วในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

6. ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้ด้วยตนเอง ให้รู้จักค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อยๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น และจะรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และมองเห็นว่าสิ่งที่เขาได้ฝึกฝนนั้นมีความหมายต่อเขาตลอดไป

7. ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญาและประสบการณ์ ฯลฯ ฉะนั้นการทำแบบฝึกแต่ละเรื่องควรจัดทำให้ทำให้ง่ายพอ และมีทุกระดับ ตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อว่าทั้งเด็กเก่ง กลางและอ่อน จะได้เลือกทำได้ตามความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด

8. ควรสามารถเร้าความสนใจของนักเรียนได้ตั้งแต่หน้าปกจนถึงหน้าสุดท้าย

9. ควรได้รับการปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือแบบเรียนอยู่เสมอ และควรใช้ได้ดีทั้งในและนอกห้องเรียน

10. ควรเป็นแบบฝึกที่สามารถประเมินและจำแนกความเจริญงอกงามของเด็กได้ด้วย

จากหลักการของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกหัดควรมุ่งถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ภาษาเข้าใจง่าย มีคำสั่ง จุดมุ่งหมายและเนื้อหาชัดเจน เรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาจากง่ายไปยาก มีรูปแบบหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้

3.2.3 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกให้สมบูรณ์และเหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับนักเรียนนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ดังนั้น ผู้สร้างแบบฝึกจึงต้องอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และทฤษฎีที่ถือว่าเป็นแนวความคิดพื้นฐานของการสร้างแบบฝึกเข้าช่วยเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน ซึ่ง ทิสนา แคมมณี (2555 : 51-52) ได้กล่าวว่า หลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึก คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ ได้แก่

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือการกระทำบ่อยๆด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้
3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้
4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกบ้าง (เมื่อพิจารณาแล้วว่าไม่ถึงกับเสียเวลามากเกินไป) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิธีการแก้ปัญหา จดจำการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความภาคภูมิใจในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง
2. การสำรวจความพร้อมหรือการสร้างความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน การ

เชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้พื้นฐาน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนต่อไปหรือไม่

3. หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แล้วให้ฝึกฝนโดยกระทำสิ่งนั้นบ่อยๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซาก จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกนำการเรียนรู้ที่ไปใช้บ่อยๆ

5. การให้ผู้เรียนได้รับผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ การศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้าหรือรางวัลที่ผู้เรียนพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบ โอเปอเรนต์ แรนด์ (Operant Conditioning) ของสกินเนอร์ (Skinner) ได้แก่

1. การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรง จะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรง แนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้นจะลดลงและหายไปในที่สุด (จากการทดลองโดยนำหนูที่หิวจัดใส่กล่อง ภายในมีคันบังคับให้อาหารตกลงไปในกล่องได้ ตอนแรกหนูจะวิ่งชนโน้นชนนี้ เมื่อชนคันจะมีอาหารตกมาให้กิน ทำหลายๆ ครั้งพบว่าหนูจะกดคันทำให้อาหารตกลงไปได้เร็วขึ้น)

2. การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้การตอบสนองคงทนกว่าการเสริมแรงที่ตายตัว (จากการทดลองโดยเปรียบเทียบหนูที่หิวจัด 2 ตัว ตัวหนึ่งกดคันจะได้อาหารทุกครั้ง อีกตัวหนึ่งเมื่อกดคันบางทีก็ได้อาหาร บางทีก็ไม่ได้อาหาร แล้วหยุดให้อาหารตัวแรกจะเลิกกดคันทันที ตัวที่ 2 จะยังกดต่อไปอีกนานกว่าตัวแรก)

3. การลงโทษทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว (จากการทดลองโดยนำหนูที่หิวจัดใส่กรงแล้วช็อกด้วยไฟฟ้า หนูจะวิ่งพลา้นจนออกมาได้ เมื่อจับหนูใส่เข้าไปใหม่มันจะวิ่งพลา้นอีก จำไม่ได้ว่าทางไหนคือทางออก)

4. การให้แรงเสริมหรือให้รางวัลเมื่ออินทรีย์กระทำพฤติกรรมที่ต้องการ สามารถช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้ (จากการทดลองโดยสอนให้หนูเล่นบาสเกตบอล เริ่มจากการให้อาหารเมื่อหนูจับลูกบาสเกตบอล จากนั้นเมื่อมันโยนจิงให้อาหารต่อมาเมื่อโยนสูงขึ้นจึงให้อาหาร ในที่สุดต้องโยนเข้าห่วงจิงให้อาหาร การทดลองนี้เป็นการกำหนดให้หนูแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการก่อนจึงให้แรงเสริม วิธีนี้สามารถคณินสัยหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้)

หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. ในการสอน การให้การเสริมแรงหลังการตอบสนองที่เหมาะสมของเด็กจะช่วยเพิ่มอัตราการตอบสนองที่เหมาะสมนั้น

2. การเว้นระยะการเสริมแรงอย่างไม่เป็นระบบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเสริมแรง จะช่วยให้การตอบสนองของผู้เรียนคงทนถาวร เช่น ถ้าครูชมว่า “ดี” ทุกครั้งที่นักเรียนตอบถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนจะเห็นความสำคัญของแรงเสริมน้อยลง ครูควรเปลี่ยนเป็นแรงเสริมแบบอื่นบ้าง เช่น ยิ้ม พยักหน้า หรือบางครั้งอาจไม่ให้แรงเสริม

3. การลงโทษที่รุนแรงเกินไป มีผลเสียมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้เรียนรู้หรือจำสิ่งที่เรียนได้เลย ควรใช้วิธีการงดการเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เมื่อนักเรียนใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ แม้ได้บอกและตักเตือนแล้วก็ยังใช้อีก ครูควรงดการตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น เมื่อไม่มีใครตอบสนอง ผู้เรียนจะหยุดพฤติกรรมนั้นไปในที่สุด

4. หากต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือปลูกฝังนิสัยให้แก่ผู้เรียนการแยกแยะขั้นตอนของปฏิกิริยาตอบสนองออกเป็นลำดับขั้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เช่น หากต้องการปลูกฝังนิสัยในการรักษาความสะอาดห้องปฏิบัติการ และเครื่องมือ สิ่งสำคัญประการแรกคือ ต้องนำพฤติกรรมที่ต้องการมาจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อยให้ชัดเจน เช่น การเก็บ การกวาด การเช็ดถู การล้าง การจัดเรียง เป็นต้น ต่อไปจึงพิจารณาเสริมที่จะให้แก่ผู้เรียน เช่น คะแนน คำชมเชย การให้เกียรติ การให้โอกาสแสดงตัว เป็นต้น เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็ให้การเสริมแรงที่เหมาะสมในทันที

สจวร์ท พยอมแย้ม (2544:50) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์และสกินเนอร์(Thorndike and Skinner) ดังนี้

ธอร์นไคค์ (Thorndike) ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ขึ้น 3 กฎ ซึ่งนำมาใช้การสร้างแบบฝึกได้แก่

1) กฎแห่งผล (Law of effect) มีใจความว่า การเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองจะดียิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนแน่ใจว่าพฤติกรรมตอบสนองของตนถูกต้อง การให้รางวัลจะช่วยส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมนั้นๆอีก

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) มีใจความว่า การที่มีโอกาสได้กระทำซ้ำๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งจะทำให้พฤติกรรมนั้นๆสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การฝึกหัดที่มีการควบคุมที่ดี จะส่งเสริมต่อผลการเรียนรู้

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) มีใจความว่า เมื่อมีความพร้อมที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมใดๆ ถ้ามีโอกาสได้กระทำ ย่อมเป็นที่พอใจแต่ถ้าไม่พร้อมที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมการบังคับให้กระทำย่อมทำให้เกิดความไม่พอใจ

สกินเนอร์ (Skinner) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกหัดมีรายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติ (Operant conditioning) หมายถึงแนวทฤษฎีการเรียนรู้ที่อธิบายว่าพฤติกรรมจะมีอัตราความเข้มข้นตามการตอบสนองสูงขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรง (Reinforcement)

2. กระบวนการเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้เพื่อการเพิ่มหรือลดการตอบสนองในกระบวนการเสริมแรงนั้นจะมีการใช้ตัวเสริมแรง (Reinforce) เช่น คำชมเชย รางวัลที่เป็นวัตถุหรือสัญลักษณ์ หรือสิทธิพิเศษต่างๆตลอดจนการให้รู้ผลการกระทำของตนเอง

3. การให้การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediate Reinforcement) หมายถึงการกำหนดให้มีการเสริมแรงอย่างทันทีทันใดที่มีการตอบสนอง เช่น เมื่อนักเรียนตอบ ครูให้การเสริมแรงทันทีว่าคำตอบของนักเรียนนั้นถูกหรือผิด การรีรอการเสริมแรงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ล่าช้าไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าในการสร้างแบบฝึกหัดนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักจิตวิทยาในการสร้างเพื่อจะได้แบบฝึกที่สมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้มากที่สุด สำหรับหลักจิตวิทยาที่นำมาใช้สร้างแบบฝึกหัดนั้นจะใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์และสกินเนอร์ (Thorndike and Skinner) เป็นส่วนใหญ่และอาจมีแนวคิดของนักการศึกษาท่านอื่นๆ บ้างตามความเหมาะสมโดยมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.4 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก

ขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

กาญจนานันท์ (2553 : 10) กล่าวถึง ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนหรือการสร้างแบบฝึก ไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการของการระบุว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องเรียน
2. การออกแบบ (design) ซึ่งเป็นกระบวนการของการระบุว่าเรียนอย่างไร
3. การพัฒนา (development) เป็นกระบวนการของการจัดการและการผลิตวัสดุอุปกรณ์

4. การนำไปใช้ (implementation) เป็นกระบวนการของการกำหนดโครงการในบริบทของ โลกแห่งความเป็นจริง

5. การประเมินผล (evaluation) เป็นกระบวนการของการตัดสินตกลงใจต่อความเพียงพอ ของการเรียนการสอน

สุคนธ์ ลิขิตพานนท์ (2553 : 100) กล่าวถึง ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก ซึ่งควรปฏิบัติตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์ เนื้อหา จุดประสงค์ในแต่ละแบบฝึก
3. จัดทำโครงสร้างและแบบฝึกในแต่ละชุด
4. ออกแบบชุดการฝึก ให้มีรูปแบบที่หลากหลายและน่าสนใจ
5. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด รวมทั้งออกข้อสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับ เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
6. นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
7. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ บันทึกผล แล้วปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
8. ปรับปรุงแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพ
9. นำไปใช้จริง และเผยแพร่ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537:145-146) กล่าวถึงขั้นตอนใน การสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกๆ ระดับชั้น
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อยๆ เพื่อใช้ในการ สร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้ อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย ข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้อง สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางในการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึกและคุณภาพของแบบทดสอบ

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้สารบัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

จากข้อเสนอแนะจัดการในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะดังกล่าวแล้วนั้น จะเห็นว่าแบบฝึกสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียน และผู้สอนควรสร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือจุดประสงค์ของการเรียนและสร้างแบบทดสอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งก่อนนำไปใช้จริงควรได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและนำไปใช้จริง

3.2.5 ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ต้องเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนที่จะฝึกด้วย ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ไว้ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำโดยง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน

5. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุง แก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันทั่วถึง

6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลาและโอกาสฝึกฝนได้มากขึ้น

กรีน (Green 1963 : 469 – 472) กล่าวถึงประโยชน์ ของแบบฝึกไว้ ดังต่อไปนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นเป็นระบบระเบียบ

2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยได้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยการกระทำดังนี้

4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ผู้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันทั่วถึง

8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียนจะช่วยให้เด็กฝึกฝนได้อย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาคัดลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้เด็กมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์เป็นกระดาษไปทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความในบทเรียนก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

สรุปได้ว่า แบบฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและความรู้ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเอง และสามารถนำมาประเมินผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3.2.7 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

หลังจากการสร้างแบบฝึกเสร็จแล้วจะต้องนำแบบฝึกนั้นไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2540: 101-102) ได้กำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของประสิทธิภาพมีค่าเป็น E_1/E_2 โดยมีการทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึก ดำเนินขั้นตอนดังนี้

1. แบบรายบุคคล (Individual tryout) นำแบบฝึกไปทดลองใช้กับนักเรียน 1-3 คน ซึ่งมีระดับความรู้แตกต่างกัน แล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข
2. แบบกลุ่มเล็ก (Small Group tryout) นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแก้ไขจากขั้นตอนทดลองรายบุคคล ไปทดลองใช้กับนักเรียน 6-10 คน ซึ่งระดับความรู้แตกต่างกันแล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข
3. แบบภาคสนาม (Field tryout) นำแบบฝึกที่ผ่านขั้นตอนการทดลองแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มเล็กและได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน 30-100 คน แล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หากการทดลองในภาคสนามมีค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงแบบฝึกด้วยตนเองและทดสอบประสิทธิภาพซ้ำอีก

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความพร้อมของนักเรียน บทบาทของครูผู้สอน ความเชี่ยวชาญในการใช้แบบฝึก เป็นต้น จะมีการกำหนดระดับค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ร้อยละ 2.5 ถึง ร้อยละ 5

เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึก กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 2.5 ขึ้นไป

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่า เท่ากับ หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ไม่เกินร้อยละ 2.5

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 2.5

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก E_1/E_2 ควรดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ทดสอบแบบรายบุคคล แบบกลุ่มเล็ก และแบบภาคสนามตามลำดับ โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 5

ดังนั้น กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีวิธีสอนที่หลากหลายที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกันเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีที่น่าสนใจและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เพราะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมต่อการเรียนรู้ โดยการแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนเก่งช่วยเหลือคนอ่อน สมาชิกแต่ละคนร่วมกันเรียนรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง ร่วมกันคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้แบบฝึกยังช่วยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกฝนและแก้ปัญหาก่อให้เกิดกระบวนการคิดและการนำไปสู่การปฏิบัติจริง ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้น การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีพัฒนาการแต่งกลอนสุภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC และแบบฝึก ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์และกำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นให้ความรู้ ครูนำเสนอความรู้เกี่ยวกับ คำคล้องจอง คำสัมผัส ฉันทลักษณ์และยกตัวอย่างกลอนสุภาพ ด้วยวิธีการอ่านร่วมกันพร้อมทั้งตอบคำถามของครู และสรุปสาระสำคัญของกลอนสุภาพ สังเกตวิธีการเขียนกลอนสุภาพจากตัวอย่างที่อ่าน

2. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย (Cooperation) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการอ่านและแต่งกลอนสุภาพ (Reading and Integrated) นักเรียนร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องตามประเด็นต่างๆ (Composition)

3. ขั้นประเมินผล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล มอบรางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรกเป็นรางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยทดลองเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC

ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน 2) แบบฝึกการเขียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนความเรียงร้อยแก้วก่อนเรียนและหลังเรียน 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน จำนวน 3 แผน มีค่าเท่ากับ 81.13/88.20 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ของการเขียนความเรียงร้อยแก้วของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05

ธิดา ทิพย์สุข (2552) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC

2) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนหนองโพวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (อ 33101) ด้านการอ่านและการเขียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษด้านการอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสาร แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ 2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC จากการประเมิน โดยครูผู้สอน โดยภาพรวมพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการทำงานรายด้าน พบว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 คือ การสร้างความคุ้นเคยไว้วางใจยอมรับซึ่งกันและกัน 3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC โดยภาพรวมเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC อยู่ในลำดับมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC เหมาะสำหรับการสอนอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการทำงานกลุ่มได้ดี นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แสนประเสริฐ ปานเนียม (2552) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่สอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC กับวิธีสอนแบบปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC 2) ศึกษาความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ตามระดับความสามารถ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านและเขียน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักศึกษากลุ่ม

ทดลองที่สอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC แตกต่างจากกลุ่มที่ควบคุมที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดย กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2. ความสามารถในการอ่านและการเขียนระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ตามระดับความสามารถแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีระดับความสามารถเก่งมีผลการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม กลุ่มที่มีระดับความสามารถปานกลางอยู่ในระดับดี และกลุ่มที่มีระดับความสามารถอ่อนอยู่ในระดับพอใช้

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์เป็นลำดับสุดท้าย

ภาวนา ดาวเรือง (2550) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC
- 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC
- 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดยางนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสะกดคำด้วยเทคนิค CIRC
- 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสะกดคำ
- 3) แบบทดสอบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเรียนรู้ ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ผลการเรียนรู้ ด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าชอบการจัดการเรียนการสอนของครูทุกชั้นตอนเพราะ ได้มีส่วนร่วม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าวิธีการสอนของครูที่ใช้สอนทำให้บรรยากาศการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ ส่วนความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการ

เรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่างๆในการสอนอ่านและเขียนสะกดคำยาก มีประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน

4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง

จรินทร์ งามแมน (2553) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 3) เพื่อทดลองใช้แบบฝึก 4) เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขางานการบัญชี โรงเรียนพัฒนบริหารธุรกิจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 5) แบบทดสอบการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ก่อนเรียนและหลังเรียน 6) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกที่มีกิจกรรมหลากหลาย รูปเล่มมีภาพประกอบที่มีสีสันสวยงาม ควรฝึกจากง่ายไปหายากและเน้นการฝึกเป็นรายบุคคล 2) แบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจงการใช้แบบฝึก วัตถุประสงค์ ใ้บความรู้และแบบทดสอบ แบบฝึกมี 4 ชุด ได้แก่ 1) การเลือกใช้คำในการเขียนกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 2) ความรู้พื้นฐานสำหรับการเขียนกลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 3) การเขียนกาพย์ยานี 11 4) การเขียนกลอนสุภาพ แบบฝึกที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.64/78.82 3) ระหว่างทดลองใช้แบบฝึก นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน สามารถทำแบบฝึกได้ถูกต้องเสร็จตามเวลาที่กำหนด 4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนพึงพอใจกับการเรียนด้วยแบบฝึก โดยนักเรียนมีความเห็นว่าแบบฝึกมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย มีการ์ตูนและภาพประกอบสวยงาม มีการเรียงลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยากทำให้นักเรียนสามารถเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 ได้รวดเร็วขึ้น

เอมอร พันธวร (2550) ได้วิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จังหวัดหนองคาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 7 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.16/81.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.74 คิดเป็นร้อยละ 74 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ที่ใช้แบบฝึกทักษะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

กุลธิดา ปัญญาจิรวุฒิ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ ทดลองใช้และประเมินและปรับปรุงแก้ไข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนประถมฐานบินกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะที่มีกิจกรรมหลากหลาย รูปเล่ม มีภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามและดึงดูดความสนใจ ควรฝึกจากง่ายไปหายาก ด้านเนื้อหาควรเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช เรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน 2) แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คำชี้แจง แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกเสริมทักษะ ประกอบด้วยเนื้อหา 9 เรื่อง แบบฝึกเสริมทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.75/85.10 3) การทดลองใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สอนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย เกม เพลง ปริศนาคำทาย กิจกรรมฝึกทักษะด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ขณะทดลองนักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียน และปฏิบัติ

กิจกรรมได้ดี 4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดในด้านการเขียนคำสัมผัสอักษร และนักเรียนมีความเห็นว่ากิจกรรมในแบบฝึกเสริมทักษะน่าสนใจ ภาษาในแบบฝึกชัดเจนเข้าใจง่าย การ์ตูนและภาพประกอบสวยงาม มีการเรียงลำดับขั้นตอนการฝึกจากง่ายไปยากทำให้นักเรียนสามารถเขียนกาพย์ยานี 11 ได้รวดเร็วขึ้น

นางเยาว์ ศรีประคู้ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองฮี จังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนกาพย์ยานี 11 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แบบฝึกเสริมทักษะ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.19/83.63 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.82 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วรรณศิริ ผลประมุล (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนคำประพันธ์และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรองและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกเสริมทักษะการเขียน

ร้อยกรอง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนร้อยกรองและแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนร้อยกรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนมีความสามารถในการเขียนร้อยกรองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนร้อยกรองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 5) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 6) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในการเรียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

ชเวินดินเจอร์ (Schwendinger 1977:51 อ้างถึงใน อารี บัวคุ้มภัย 2540 :27) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพของจริง และแบบเขียนตามคำบอก ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพของจริงมีผลการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพของจริง

แมคพิค (McPeak 1976:1799-A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มศึกษาถึงความสามารถในการอ่านและเพศที่มีความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate และ Massachusetts จำนวน 129 คน ผลการวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มที่ผลสัมฤทธิ์การสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชาย ที่มีความบกพร่องทางการอ่าน และพบว่าแบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำ ของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษาและคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

ลอว์เรย์ (Lawrey 1987:817 A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกกับนักเรียนในระดับที่ 1-3 จำนวน 87 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือช่วยนักเรียนในการเรียนรู้โดยนักเรียนที่ได้รับฝึกโดยใช้แบบฝึก มีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน โดยสามารถทำ

คะแนนเฉลี่ยได้ร้อยละ 98.80 นอกจากนี้ แบบฝึกช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การนำแบบฝึกมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

สลาวิน และคณะ (Slavin and others 1987, อ้างถึงใน พูลศรี กิจเฉลา 2544:39-40) ได้ทดลองใช้โปรแกรม CIRC ในการสอนการอ่านและเขียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ในการทดลองจะใช้การเรียนรู้เป็นทีมในกลุ่มการอ่านให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ของตนตามกิจกรรมการอ่าน การถอดความอธิบายโครงสร้างของเรื่องการทำนายและการสรุปเรื่อง โดยนักเรียนได้รับการสอนอ่านโดยตรง ในกลุ่มการเขียนใช้กระบวนการตามลักษณะของการเขียน เช่น การประชุมกับเพื่อนเพื่อวางแผนปรับปรุงและเขียนงานออกมา นอกจากนี้ นักเรียนยังได้รับการสอนการใช้ภาษาและกิจกรรมการแสดงออกทางภาษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเขียนด้วย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ทำกิจกรรมอยู่ในกลุ่ม CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ โดยดูจากการวัดความเข้าใจในการอ่าน การอ่านคำศัพท์ การใช้เครื่องมือต่างๆ ทางภาษาการแสดงออกทางภาษาและการสะกดคำ นอกจากนี้ สลาวินและคณะได้ศึกษาผลของการอ่านเพื่อความเข้าใจและกระบวนการเรียนแบบร่วมมือกันกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มแรกกลุ่มที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรม CIRC กลุ่มที่สองเรียนแบบปกติแต่ใช้อุปกรณ์และกิจกรรมตาม CIRC และกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มควบคุมเรียนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือและแบบปกติที่ใช้กิจกรรมการเรียนแบบ CIRC มีความสามารถในการอ่านเข้าใจความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรมแบบ CIRC มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

สติลส์ (Stels 1990 : 1564) ได้ศึกษาด้านการอ่านและการเขียน โดยใช้ยุทธวิธีการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค Cooperation Integrated Reading Composition (CIRC) กับนักเรียนเกรด 9 และ 11 จำนวน 81 คน ผลการทดลองพบว่า คะแนนทดสอบมาตรฐานในการอ่าน และเขียนของนักเรียนกลุ่มเกรด 9 เป็นที่น่าพอใจ ส่วนกลุ่มทดลองในกลุ่มนักเรียนเกรด 11 มีคะแนนเพิ่มขึ้นในด้านการอ่าน คะแนนของกลุ่มควบคุมของนักเรียนกลุ่มเกรด 11 ลดลงทั้งการอ่านและการเขียน

แบรมเลต (Bramlett 1994, อ้างถึงใน ดาวร แก้วสีหาบุตร 2549) ได้ศึกษาผลจากการใช้วิธีร่วมมือกันเรียนรู้ในการสอนอ่านและการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 ห้องเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 9 ห้องเรียน จำนวน 198 คน กลุ่มควบคุม 9 ห้องเรียน จำนวน 194 คน และทำการทดสอบวัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (CIRC) มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมิทซ์และสเปนเดิล (Smith and Spindle 2007,อ้างถึงใน ธิดา ทิพย์สุข 2552) ได้ศึกษาผลของกลุ่มที่มีต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าบรรยากาศการเรียนรู้ความเข้าใจและการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันมีการพัฒนามากกว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มด้วยตนเอง ในบางพฤติกรรมนักเรียนที่มีความสามารถสูงของกลุ่มมีคะแนนการปฏิบัติสูงกว่าเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน นักเรียนที่มีความสามารถต่ำมีการพัฒนาการปฏิบัติได้ดีขึ้นลักษณะการเป็นผู้นำของนักเรียนมีระดับสูงซึ่งเป็นผลจากการร่วมมือกันเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น วิธีการสอนและสื่อต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญ มีส่วนช่วยในการจัดการเรียนรู้ วิธีสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC เป็นรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถด้านการแต่งกลอนสุภาพให้ดีขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้ร่วมมือกันปฏิบัติโดยความสามารถ ได้แก่ เก่ง ปานกลางและอ่อน เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการบูรณาการการอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน ซึ่งให้นักเรียนได้ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและร่วมมือกันแก้ไขข้อบกพร่อง นอกจากวิธีการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกพบว่า แบบฝึกเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติฝึกฝนด้วยตนเอง ซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง เมื่อนักเรียนได้ฝึกหัดบ่อยๆ ก็จะเกิดความชำนาญ เกิดทักษะการเรียนรู้และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ลดความแตกต่างระหว่างบุคคล และนักเรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น วิธีการสอนแบบร่วมมือกันเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว เพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนด้านการแต่งกลอนสุภาพให้ดีขึ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการวิจัยการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (The One - Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. แบบแผนการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
6. การรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 80 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 26 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable)

2.2.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2.2.1 ความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

3. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre – Experimental Designs) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง (The One - Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2549 : 144) ดังนี้
รูปแบบการทดลอง The One - Group Pretest-Posttest Design

กำหนดให้ T_1 การทดสอบก่อนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
X การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
 T_2 การทดสอบหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ 3 คาบ และ 4 คาบ รวมทั้งหมด 9 คาบ

2. แบบฝึก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ชุด รวมทั้งหมด 13 กิจกรรม
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ ก่อนเรียนและหลังเรียน
จำนวน 1 ชุด ดังนี้ แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบอัตนัย 1 ข้อ
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

5. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรศึกษาโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในมาตรฐานที่ 4 : การแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC จำนวน 3 แผน จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ 3 คาบ และ 4 คาบ กำหนดแผนการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้น คือ ขั้นสอน ขั้นกิจกรรมการกลุ่ม และขั้นประเมินผล ดังนี้

ตารางที่ 5 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

แผนที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เวลา
1	ท 4.1 ป.6/5	เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง	2 คาบ
2	ท 4.1 ป.6/5	เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์	3 คาบ
3	ท 4.1 ป.6/5	ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์	4 คาบ

1.4 เสนอแผนการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนสาระภาษาไทยจำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ วิธีการสอน และด้านวัดผล ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ารายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

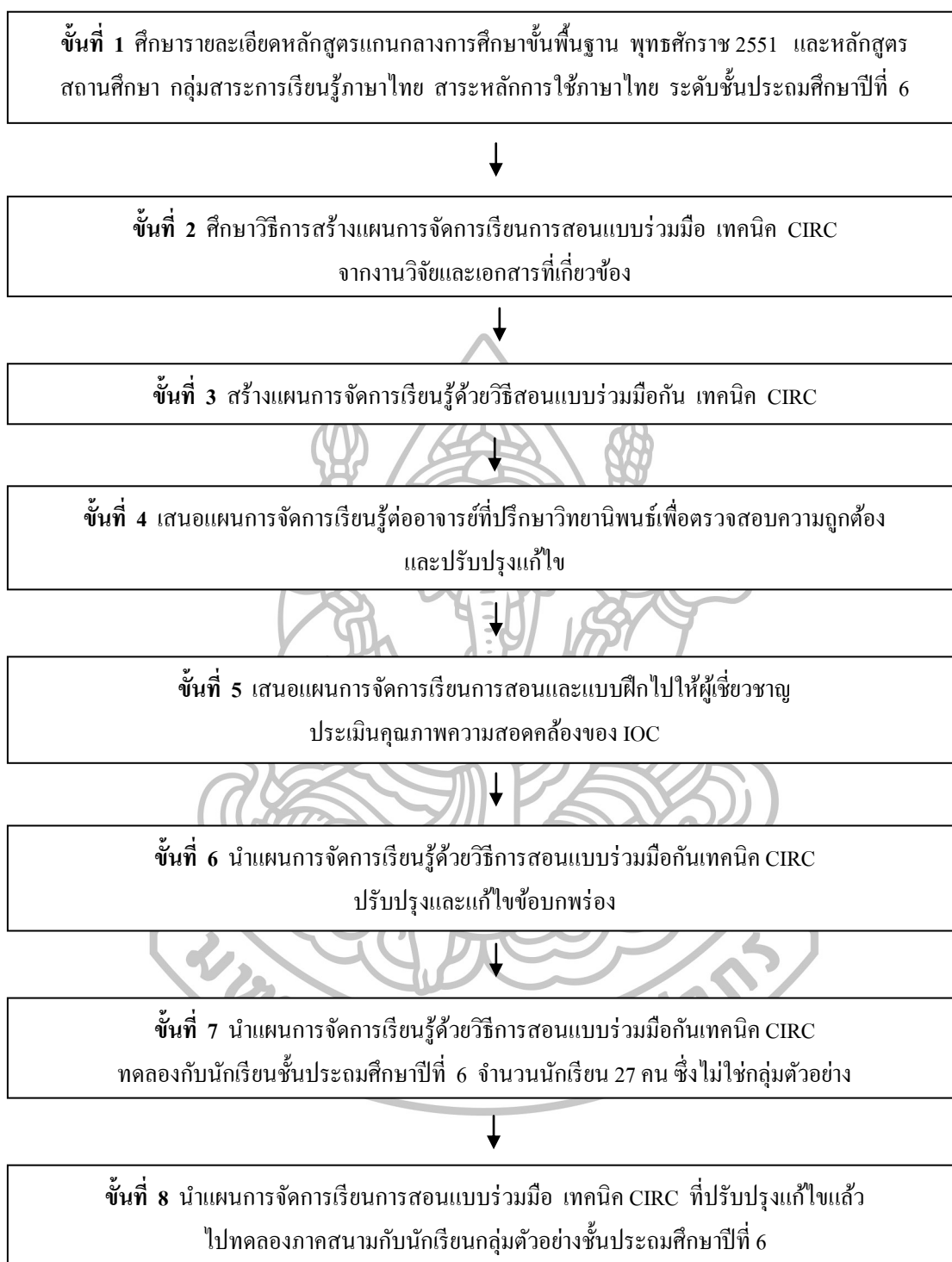
-1 หมายถึง แน่ใจว่ารายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

แล้วนำผลการประเมินแต่ละประเด็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence: IOC) ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (ดังภาคผนวก ข หน้า 116-118)

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อ 1.5 ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่อง คือ ด้านสาระการเรียนรู้ แก้ไขเรื่องเวลาเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวนนักเรียน 27 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบข้อบกพร่อง คือ ในชั้นกิจกรรมกลุ่ม บางกิจกรรมนักเรียนไม่สามารถเรียนเนื้อหาได้ตามกำหนดเวลา

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยร่วมกับแบบฝึก

แผนภูมิที่ 3 แสดงรายละเอียดการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ด้านการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC

2. การพัฒนาแบบฝึก มีรายละเอียดการสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึก

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึก จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก โดยแบบฝึกในแต่ละแบบฝึกประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้ 1) คำแนะนำการใช้แบบฝึก สำหรับครูและนักเรียน 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ใบความรู้ 4) กิจกรรม 5) สรุป

2.3 นำความรู้จากการนำเนินการในข้อ 2.2 มาสร้างแบบฝึก จำนวน 3 ชุด 13 กิจกรรม ดังนี้ ชุดที่ 1 เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง ชุดที่ 2 เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์ และชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ เนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึก ซึ่งยึดเนื้อหาของกระทรวงศึกษาธิการ แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สารการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรา ท 4.1 จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 5 กำหนดเป็นหัวข้อเรื่องของเนื้อหาที่สอน 1 เรื่อง คือ การแต่งกลอนสุภาพ

2.4 นำแบบฝึกที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา เนื้อหา ความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 1 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบฝึกของชุดแบบฝึกสอดคล้องกับเนื้อหา ตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบฝึกของชุดแบบฝึกสอดคล้องกับเนื้อหา ตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบฝึกของชุดแบบฝึกไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (ดังภาคผนวก ข หน้า 119)

2.6 นำแบบฝึกซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพ ไปหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อน ซึ่งดำเนินการตามเกณฑ์ของชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ (2540:101-102) ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Test) (1:10)

ผู้วิจัยนำแบบฝึกที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อนและไม่ใช้กลุ่มทดลอง จำนวน 3 กลุ่ม โดยเลือกนักเรียนที่มีระดับความสามารถเก่ง จำนวน 3 คน ปานกลาง จำนวน 3 คน และอ่อน จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน กำหนดประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85/85 จากการทดลองใช้ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.03/84.72 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 5 และมีข้อควรปรับปรุงคือ ด้านภาษา ใช้ภาษาให้ถูกต้องและสื่อความหมายให้ชัดเจน

ตารางที่ 6 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Test)

	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าประสิทธิภาพ
กระบวนการ	9	32	26.89	3.86	84.03
ผลลัพธ์	9	32	27.11	3.48	84.72

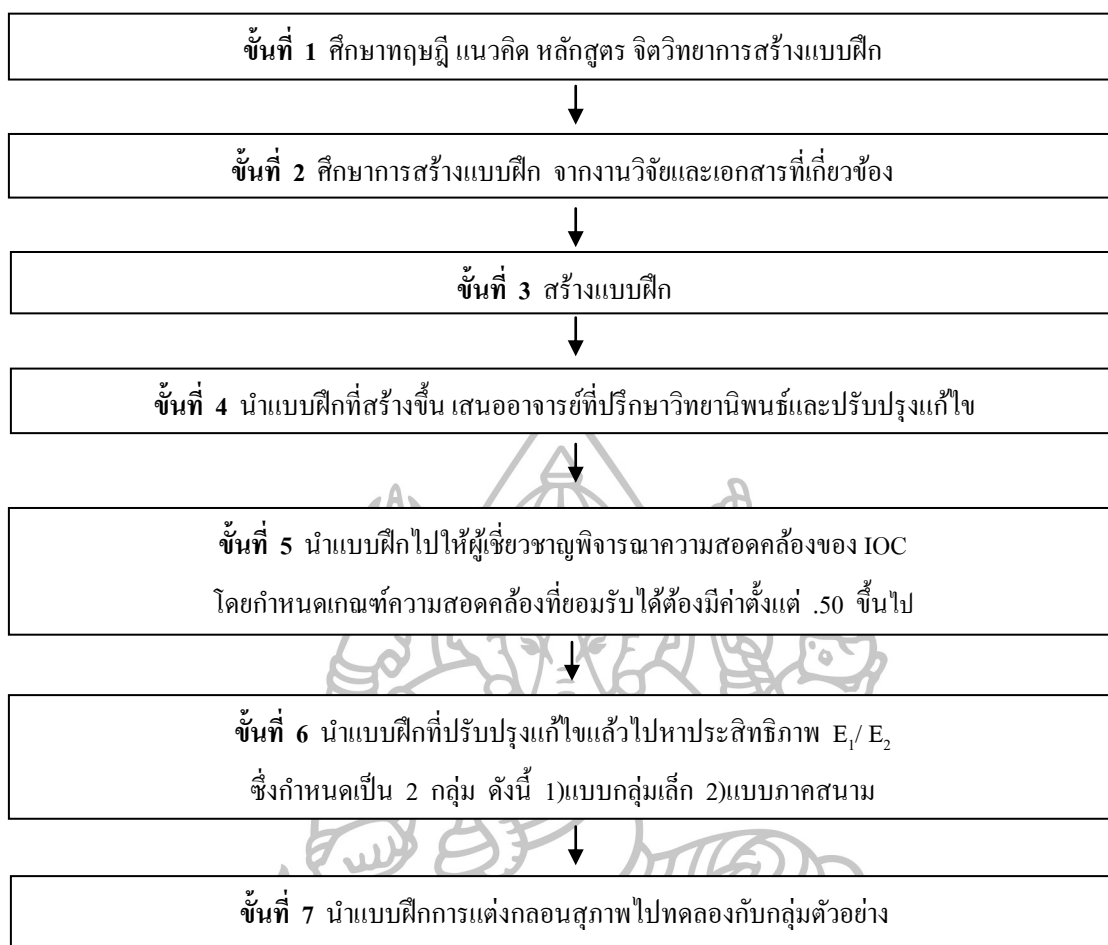
2. หาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (Field Try Out) (1:100)

ผู้วิจัยนำแบบฝึกที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหามาก่อนและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างเดิม โดยเลือกนักเรียนที่มีระดับความสามารถเก่ง จำนวน 10 คน ปานกลาง จำนวน 10 คน และอ่อน จำนวน 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน กำหนดประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85/85 ใช้ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.61/86.11 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึก ร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 5 และมีข้อควรปรับปรุงคือ ด้านกิจกรรมของแบบฝึก กำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาเรียน

ตารางที่ 7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก แบบภาคสนาม (Field Try Out)

	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าประสิทธิภาพ
กระบวนการ	27	32	27.07	4.34	84.61
ผลลัพธ์	27	32	27.56	2.98	86.11

2.7 นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

แผนภูมิที่ 4 แสดงรายละเอียดการสร้างแบบฝึก

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับวิชาหลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ

3.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนรู้จากหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากความสำคัญของจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาภาษาไทย ด้านหลักการใช้ภาษาไทย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ และสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยเรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหา	ตอนที่	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	รวม
1. คำคล้องจอง	1	1	1	1	-	-	3
2. สัมผัสสระ	1	-	1	2	1	-	4
3. สัมผัสอักษร	1	1	1	1	1	-	4
4. ลักษณะของกลอนสุภาพ	1	1	2	5	1	-	9
รวม		3	5	9	3	-	20

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ข้อสอบแบบอัตนัยเรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหา	ตอนที่	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	รวม
1. เขียนกลอนสุภาพ 1 บท	2	-	-	-	-	1	1
รวม		-	-	-	-	1	1

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ในเรื่องการแต่งกลอนสุภาพ แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ส่วนตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดการสังเคราะห์ทักษะการเขียนร้อยกรองกลอนสุภาพ แบบอัตนัย 2 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน แล้วคัดเลือกไว้ 1 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรม และใช้ทดสอบหลังการจัดกิจกรรม

3.5 นำแบบทดสอบเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.6 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบโดยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. แบบทดสอบตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ

1.1 นำแบบทดสอบที่แก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาไทย วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องและตรงของเนื้อหา แล้วนำผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective of Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 (ดังภาคผนวก ข หน้า 120-121)

1.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำคำตอบแบบทดสอบแบบปรนัยที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ถูกข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ทำไม่ให้คะแนน นำมาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32 – 0.79 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21-0.71 ขึ้นไป คัดเลือกแบบทดสอบไว้ 20 ข้อ

1.4 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบปรนัย เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้สูตรคูเดอร์และริชาร์ดสัน 20 (Kuder and Richardson 20) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

2. แบบทดสอบตอนที่ 2 เป็นแบบอัตนัย

2.1 นำแบบทดสอบที่แก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาไทย วิธีการสอน และการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องและตรงของเนื้อหา แล้วนำผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective of Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 (ดังภาคผนวก ข หน้า 120-121)

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพไปทดลองใช้
(Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง

2.3 ตรวจสอบแบบทดสอบแบบอัตนัย โดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน ซึ่งกำหนด
ประเด็นการประเมินความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ แล้วคัดเลือก
ข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ดังรายละเอียด

ตารางที่ 10 เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ

เกณฑ์ / คุณภาพ	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วนตรงตาม ประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตาม ประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วนตาม ประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้อง ทุกแห่ง มีสัมผัสนอก ครบตามที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้อง สัมผัส นอกไม่ครบถ้วนตามที่ บังคับ หรือผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้อง สัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ตามที่บังคับ หรือผิด 2 แห่ง ขึ้นไป
การใช้ภาษา	เขียนสะกดคำถูกต้อง ทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวย สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1-2 แห่ง ใช้ภาษาไม่สละสลวย แต่ สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป ใช้ภาษาไม่สละสลวย และสื่อความไม่ชัดเจน
ความคิด สร้างสรรค์	แสดงความคิดแปลกใหม่ เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลกใหม่ เป็นประโยชน์น้อย	แสดงความคิด ไม่แปลกใหม่และ ไม่เป็นประโยชน์

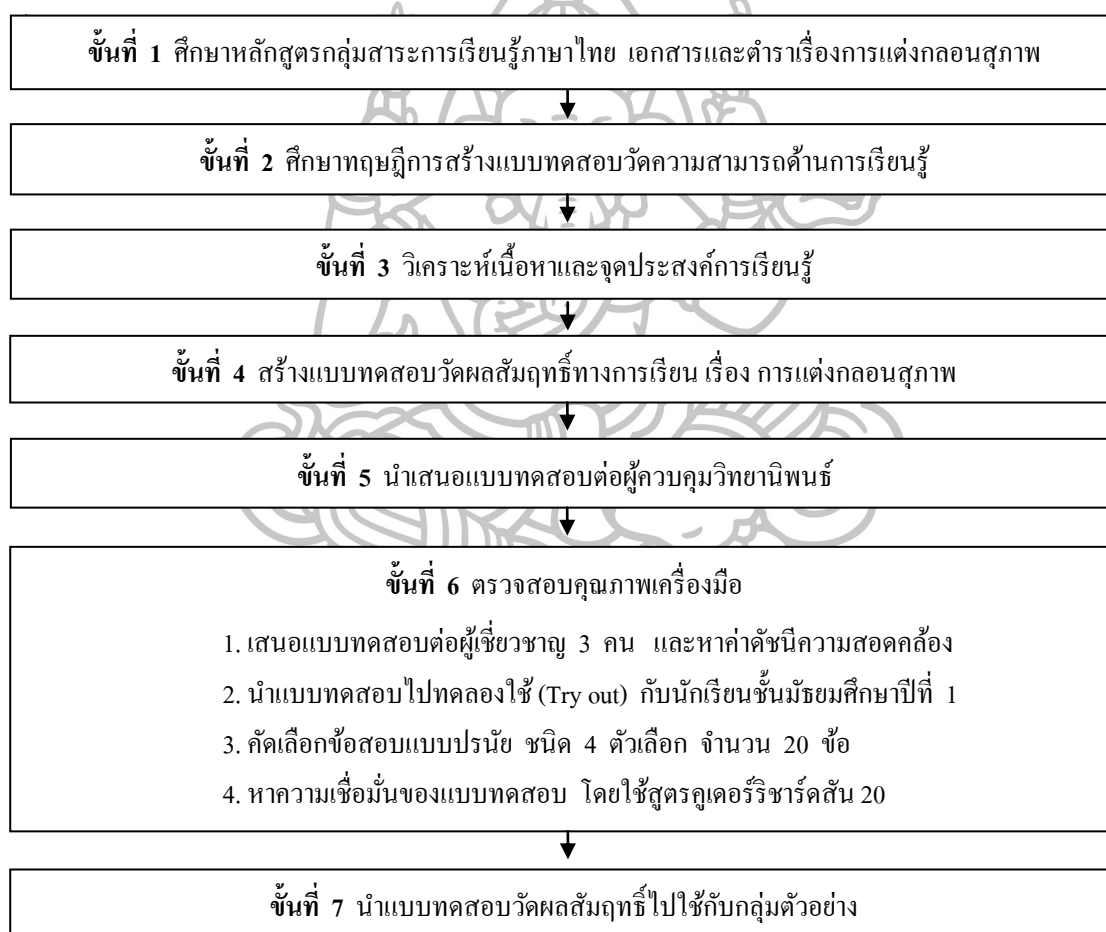
เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับควรปรับปรุง

2.4 ตรวจสอบค่า p และ ค่า r ได้ผลดังนี้ ค่า p อยู่ระหว่าง $0.67 - 0.78$ และค่า r ตั้งแต่ 0.21 ขึ้นไป

2.5 ตรวจสอบความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนระหว่างผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย โดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (มาเรียม นิลพันธุ์ 2555 : 181) ได้ผลดังนี้มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง $0.77-0.96$ และคัดเลือกแบบทดสอบไว้ 2 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แผนภูมิที่ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งกลอนสุภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบปรนัย

แผนภูมิที่ 6 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การแต่งกลอนสุภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบอัตโนมัติ

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านบรรยากาศการจัดการ

เรียนรู้ในการเรียน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า (Rating scaele) 3 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยระดับมาก
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยระดับน้อย

และกำหนดเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.00	ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยระดับน้อย

4.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา ประเด็นคำถาม ความเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อมูลของแบบการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

4.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของ เนื้อหาแล้วนำผลการพิจารณามาคำดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

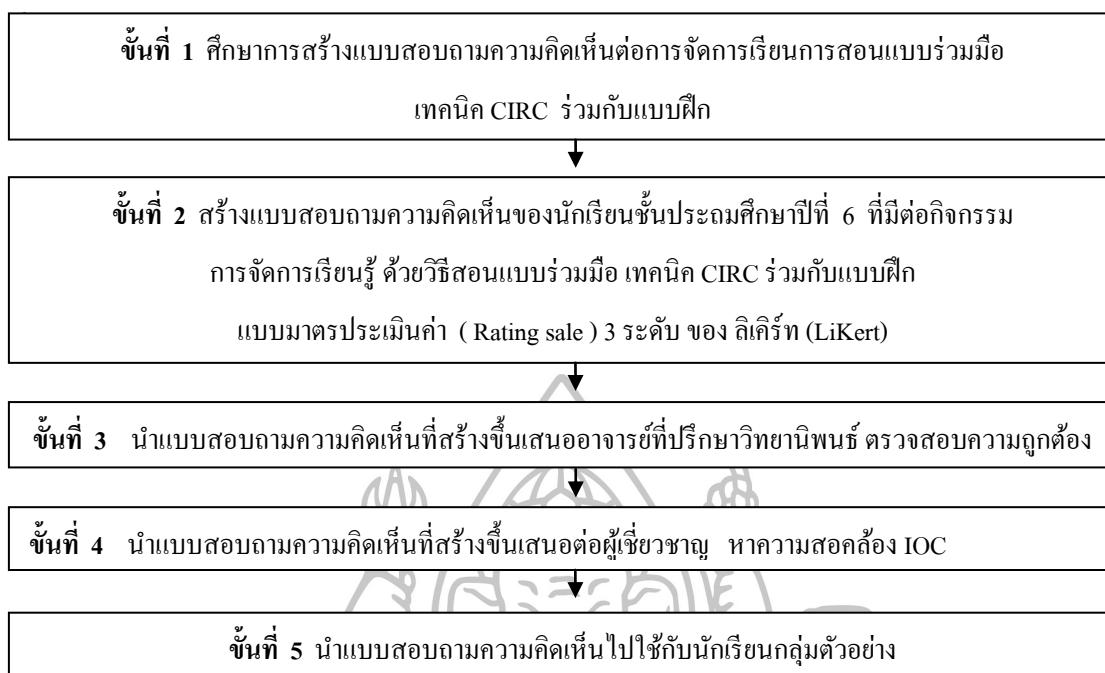
- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 (ดังภาคผนวก ข หน้า 122)

4.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือร่วมกับแบบฝึก

แผนภูมิที่ 7 แสดงรายละเอียดการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

6. การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
ขั้นตอนการเก็บข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และเป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ คะแนนรวม 32 คะแนน นำมาทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อเก็บคะแนนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียน

2. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 9 ชั่วโมง ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ซึ่งกำหนดขั้นการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น ดังนี้ 1. ขั้นให้ความรู้ ครูนำเสนอความรู้เกี่ยวกับคำคล้องจอง คำสัมผัส ฉันทลักษณ์และยกตัวอย่างกลอนสุภาพ ด้วยวิธีการอ่านร่วมกันพร้อมกับตอบคำถามของครู และสรุปสาระสำคัญของกลอนสุภาพ สังเกตวิธีการเขียนกลอนสุภาพจากตัวอย่างที่อ่าน 2. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้

ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการอ่าน และแต่งกลอนสุภาพ นักเรียนร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องตามประเด็นต่างๆ 3.ขั้นประเมินผลและการมอบรางวัล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล มอบรางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรกเป็นรางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

3. ทำการทดสอบหลังเรียน (posttest) นำแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน นำมาทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 26 คน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วนำผลงานของนักเรียนมาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่าน และผู้วิจัยตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและปรับปรุงตามเกณฑ์การประเมินการแต่งคำประพันธ์

4. รวบรวมคะแนนที่ได้ไปหาค่าทางสถิติ โดยรวบรวมคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเปรียบเทียบกับหลังเรียนเพื่อหาคะแนนที่เพิ่มขึ้นของคะแนนความสามารถด้านการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยศึกษาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

5. นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก และรวบรวมคะแนนที่ได้ไปหาค่าทางสถิติ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

7.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

7.1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้อง (Index of Item Objective of Congruence : IOC) โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

7.1.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty) การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของคำถามแต่ละข้อ

7.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของคำถามแต่ละข้อ

7.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และหาสัมประสิทธิ์ของ Pearson

7.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

7.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

7.2.2 สถิติทดสอบ t-test แบบ dependent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการวิจัยการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (The one group Pretest-posttest design) โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก แบบฝึก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 26 คน โดยทดสอบวัดความสามารถในเรื่องการแต่งกลอนสุภาพก่อนเรียน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก และทดสอบวัดความสามารถเรื่องการแต่งกลอนสุภาพหลังเรียน พร้อมสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และข้อคำถามในการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการจัดการเรียนรู้	26	32	17.92	6.61	-11.032	0.000
หลังการจัดการเรียนรู้	26	32	26.65	3.64		

จากตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ($\bar{X} = 26.65$, S.D. = 3.64) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการเรียนรู้อีก ($\bar{X} = 17.92$, S.D. = 6.61) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลจากการใช้แบบฝึกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุข สนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะแบบฝึกเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนในการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเกิดทักษะในการแต่งกลอนสุภาพ แบบฝึกมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจผู้เรียน เนื้อหาเรียงตามลำดับความยากง่ายเหมาะต่อการเรียนรู้ มีจำนวน 3 ชุด คือ เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์ และฝึกแต่งคำประพันธ์ มีกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เข้าใจง่าย เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัย และมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งสังเกตได้จากนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเรียนรู้ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยคนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่อ่อนกว่า ต่างตั้งใจศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยกันหาคำตอบและร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแต่งกลอนสุภาพ นักเรียนแต่ละคนให้ความร่วมมือต่อการเรียนเพราะยึดหลักเป้าหมายเดียวกันคือความสำเร็จของกลุ่มมาจากสมาชิกทุกคน ต่างร่วมกันทำกิจกรรมในแบบฝึก และพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถเรียนรู้ครบทั้ง 3 ชุด โดยแต่ละกลุ่มมีความอดทน มีความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการแต่งกลอนสุภาพสูงขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้
แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

ตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องการแต่ง
กลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	2.85	0.37	เห็นด้วยมาก	(3)
2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหา	2.92	0.27	เห็นด้วยมาก	(1)
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถแต่งกลอนสุภาพ	2.88	0.33	เห็นด้วยมาก	(2)
4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม	2.73	0.45	เห็นด้วยมาก	(5)
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	2.81	0.40	เห็นด้วยมาก	(4)
รวม	2.84	0.36	เห็นด้วยมาก	2
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้				
6. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการสร้างบรรยากาศให้ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน	2.92	0.27	เห็นด้วยมาก	(2)
7. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	2.88	0.33	เห็นด้วยมาก	(3)
8. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	2.77	0.43	เห็นด้วยมาก	(5)
9. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	2.81	0.40	เห็นด้วยมาก	(4)
10. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	2.96	0.20	เห็นด้วยมาก	(1)
รวม	2.87	0.33	เห็นด้วยมาก	1
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	2.86	0.35	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.35) ซึ่งแต่ละด้านพบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.33) และรองลงมาได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.36)

เมื่อพิจารณาด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เป็นรายข้อ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.20) เป็นการสร้างบรรยากาศให้ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียนเป็นลำดับที่สอง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.27) ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน เป็นลำดับที่สาม ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.33) ส่งเสริมให้นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นลำดับที่สี่ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.40) และ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.43) เห็นด้วยมากเป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นอันดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.27) ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถแต่งกลอนสุภาพ เป็นอันดับที่สอง ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 0.33) ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นอันดับที่สาม ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.37) ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เป็นอันดับที่สี่ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.40) และ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = 0.45) เห็นด้วยมากเป็นอันดับสุดท้าย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการวิจัยการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการทดลอง (The One - Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว จำนวน 26 คน โดยการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ จำนวน 11 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก 2. แบบฝึก 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก และ 4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test แบบ dependent

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกด้าน คือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก นำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการวิจัย พบว่าความสามารถในการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งให้นักเรียนได้กล้าแสดงความคิดและลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งต่อตนเองและกลุ่ม ในการทำงานนั้นทุกคนจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กันในกลุ่มให้สมาชิกมีความผูกพัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งทางด้านการช่วยเหลือ ร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น ร่วมอภิปราย และช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่อง อีกทั้งยังฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งในสมาชิกแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันทั้งเพศ อายุ ความสามารถ ความสนใจและอื่นๆ จึงก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะเด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อนให้เกิดความสำเร็จของงาน และยังมีแรงกระตุ้นคือรางวัลซึ่งทำให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความเพียรพยายาม อดทน มุ่งมั่น และกระตือรือร้นในกลุ่มเพื่อให้ได้รับรางวัล ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2555:101) กล่าวว่า ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียน คือ มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาว่างอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น สอดคล้องกับ วิณา ประชาอุทและประสาท เนื่องเฉลิม (2553:205-207) กล่าวถึง หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ คือ การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักพึ่งพากัน โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และ

จะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน และการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก และยังคงสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2547:129) ได้กล่าวถึง บทบาทผู้เรียนของกระบวนการกลุ่มว่า ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรม พยายามค้นหาและแสวงหาความรู้ที่เรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนให้ความช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในหมู่ผู้เรียน ผู้เรียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม เช่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นในกลุ่ม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพเสมอ สร้างบรรยากาศที่ดี ควบกลุ่มการทำงานของกลุ่ม ผู้เรียนทำความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับกลุ่มได้ดี

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ยังเป็นการบูรณาการให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและเขียนร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกอ่านทำความเข้าใจร่วมกัน โดยมีการปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นแล้วนำเข้าสู่กระบวนการเขียน นักเรียนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาข้อบกพร่อง และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันจึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายหรือคิดเพียงลำพัง กล่าวคือ กล้าลงมือปฏิบัติ มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ ชนาธิป พรกุล (2551:36) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสิ่งต่อไปนี้ คือ พัฒนาสติปัญญา มีทักษะการคิด พัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การร่วมมือ การช่วยเหลือ การปฏิสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์ ความอดทนต่อความแตกต่าง เรียนรู้ในการพึ่งพาคนอื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีม พัฒนาตนเอง เช่น การควบคุมตนเองในการเรียน เข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและมีความเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา ทิพย์สุข (2552) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC พบว่า ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้น และยังคงสอดคล้องกับ ภาวนา ดาวเรือง (2550) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความ

เข้าใจและการเขียนสะกดคำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC สูงขึ้น

นอกจากนี้แบบฝึกยังเป็นสื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้แก่ นักเรียน ซึ่งในแบบฝึกมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างหลากหลาย เรียงลำดับเนื้อหาความรู้จาก ง่ายไปสู่ยาก มีความน่าสนใจ สีสันสดใสเหมาะกับนักเรียนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนมี โอกาสทบทวนเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ เพราะการฝึกบ่อยๆ จะสามารถช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทักษะทางภาษาแบบคงทน เกิดความชำนาญถูกต้องและแม่นยำ เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553:95) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียน มีความเข้าใจในบทเรียนหรือเรื่องที่กำลังเรียน ซึ่งผู้สอนได้ออกแบบแบบฝึก เพื่อฝึกทักษะการ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน ทำให้ผู้เรียนมีความแม่นยำใน เรื่องที่ต้องการฝึก นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้คิดเป็น มีความ รับผิดชอบและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ดังผลงานวิจัยของ จรินทร์ งามมั่น (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียน ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนคำประพันธ์ กลอนสุภาพและกาพย์ยานี 11 สูงขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กุลธิดา ปัญญาจิรวุฒิ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนร้อย กรองกาพย์ยานี 11 สูงขึ้น

2. จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุก ด้าน คือ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนเห็นด้วยมาก ในประเด็น นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนรู้ นักเรียน จะต้องทำงานร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เกิดความคุ้นเคยและมีมิตรต่อกัน จึงกล้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงานเพื่อความสำเร็จของ ตนเองและกลุ่ม ต่างมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญต่อเพื่อนในกลุ่มทุกคน มีความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีการประเมินรางวัลให้กับกลุ่มจึงทำให้นักเรียนมีความสุขสาน อยากร่วมปฏิบัติกิจกรรมซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจภายนอกให้กับนักเรียน ดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556:171) กล่าวว่า แรงจูงใจภายนอก หมายถึง แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น มา

จาก แรงเสริมชนิดต่างๆ ตั้งแต่คำชม จนถึงการได้รับรางวัลเป็นสิ่งของ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังผลงานวิจัยของแสนประเสริฐ ปานเนียม (2552) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่สอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า วิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นางเยาว์ ศรีประคู้ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การดำเนินการทดลองการพัฒนาความสามารถการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก จากผลการวิจัย พบว่า ชั้นกระบวนการกลุ่ม ครูควรกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติการทำงานกลุ่มหรือสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนมีการร่วมกันทำงานในกลุ่ม
2. การดำเนินการทดลองการพัฒนาความสามารถการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ครูสามารถเลือกตัวอย่างคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพจากผู้แต่งหลายๆ ท่าน มาจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวความคิดที่หลากหลายในการแต่งกลอนสุภาพ
3. การจัดกิจกรรมกลุ่ม ครูต้องคอยกำกับดูแลนักเรียน พร้อมให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ สนับสนุน ให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทางการเรียน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก กับวิธีการจัดการเรียนรู้ / เทคนิค รูปแบบอื่นๆ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เป็นต้น เพื่อนำไปใช้เป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษากระบวนการทำงาน โดยเฉพาะการทำงานเป็นกลุ่ม
3. ควรศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการแต่งบทร้อยกรอง เช่น วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น
4. ควรนำวิธีการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกไปใช้สอน เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมอาชีวศึกษา .(2545). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546)** . กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา .
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). **ตัวชี้วัดสาระแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .
- . (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .
- . (2539). **เอกสารลำดับที่ 2 ชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนรู้การสอนเปลี่ยนโฉมการเรียนรู้** . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา .
- กาญจนา คุณารักษ์ . (2553). **การออกแบบการเรียนการสอน** . พิมพ์ครั้งที่ 4 . นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- ก่อ สวัสดิพานิชย์.(2524). **แนวการสอนภาษาไทย** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา .
- กำชัย ทองหล่อ . (2545). **หลักภาษาไทย** . กรุงเทพฯ : บริษัทรวมสาส์น (1977) จำกัด .
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2551). “การอ่านบทร้อยกรอง” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 9-15**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .
- กุลธิดา ปัญญาจิรวุฒิ . (2547). “ การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- จรินทร์ งามมั่น . (2553). “ การพัฒนาแบบฝึกการเขียนคำประพันธ์โคลงสุภาพและกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- จันทร์เจ้า เกียรติวี.(2547). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธีการแผนที่ความคิดกับการเรียนแบบร่วมมือ”.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ . (2525). **การเขียนเชิงสร้างสรรค์** . กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูธนบุรี .
- ชนาธิป พรกุล. (2554). **การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

- _____ . (2551). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิตและสุจิตรา จงสถิตวัฒนา .(2542). **สร้อยผกาจากกวี** . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ . (2537). **สื่อการสอนระดับประถมศึกษา** . นนทบุรี : สหมิตรการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ.(2540). **ระบบสื่อการสอน** . กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ . (2553). **80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : บริษัทแดนเนิกร์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น .
- ชุดิมา มุสิกานนท์ .(2538). **การเรียนรู้โดยการร่วมมือ** . ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทบุรีเกษม .
- ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส .(2553). “ การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- เดโช สวานานนท์ . (2521). **จิตวิทยาทั่วไป** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญธรรม .
- ถาวร แก้วสีหาบุตร .(2549). “ การพัฒนาทักษะการอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) โดยการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- ทิพวรรณ หอมพูล .(2547). **ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ**. กรุงเทพฯ: วังอักษร .
- ทิสนา แคมมณี.(2555). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** .พิมพ์ครั้งที่ 15 . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- นงเยาว์ ศรีประคู้ .(2546). “ การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .
- นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา .(2547). “ความรู้เบื้องต้นทางการประพันธ์” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 2 การประพันธ์ไทย หน่วยที่ 1-7** . กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์ .

- นฤดี ผิวงาม .(2545). “ การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเรื่อง วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- นิตยา ไพบูลย์ .(2545). “การพัฒนาทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนววัฏจักร 4 MAT .” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- นาคยา ปิลาธนานนท์. (2543).คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา:การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ:โครงการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ .
- บารณี ฉาวระ.(2541). ลักษณะคำประพันธ์ไทย .นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์พิมพ์วันดี .
- บุญเหลือ ใจมโน .(2555). การแต่งคำประพันธ์ . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- บุญญลักษณ์ พิมพ์.(2530). “การสร้างบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย เรื่องกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- ประทีป วาทิกทินกร .(2525). ร้อยกรอง . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุณพิมพ์อักษรกิจ .
- _____ . (2553). ร้อยกรอง . พิมพ์ครั้งที่ 14 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ์ .(2522). ร้อยกรองชาวบ้าน . กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์ .
- ปรีชา ช้างขวัญยืน . (2539). ศิลปะการเขียน . กรุงเทพฯ : วิชาการ .
- เปรมจิตต์ จกรภัย ลาร์เซน .(2536). วิธีสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน . กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ผะอับ โปษะกฤษณะ .(2532). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์ . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น .
- พจนา เขียนสะอาด .(2547). “การศึกษาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกับเทคนิค CIRC .” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พูนศรี กิจเฉลา . (2544). “ การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย และความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ”. ปริญญาโท วิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร.

เพชร พุ่มเรียง ,(2543),ผู้รวบรวม, **สรรพสิทธิ์**. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพริ้นติ้ง ห้างหุ้นส่วนจำกัด .
 ภาวนา ดาวเรือง .(2550). “ การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจและการเขียนสะกด
 คำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .

มาเรียม นิลพันธุ์. (2549). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** . นครปฐม : โครงการ
 ส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารคำสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร .

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา** . พิมพ์ครั้งที่ 6 . นครปฐม : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
 ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร .

ยุทธ โตคติเทพย์และสุธีร์ พุ่มกุมาร. (2548). **คู่มือเรียนเขียนกลอน** . กรุงเทพฯ : แม่โพสพ .

รังษิมา สุริยารังสรรค์ .(2555). “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี”.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .

รัชณี ศรีไพวรรณ .(2529). “การสอนบทร้อยกรองและทำนองเสนาะระดับประถมศึกษา”. การสอน
กลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย) . พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .

ราชบัณฑิตยสถาน . (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554** . พิมพ์ครั้งที่ 2 .

กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด .

————— . (2552). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ภาคฉันท์ลักษณะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน** .
 กรุงเทพฯ : ยูเนี่ยน อุลตราไวโอเล็ต .

ราตรี โพธิ์เต็ง .(2551). **ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ** . กรุงเทพฯ : เอมพันธ์ จำกัด .

โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว, (2557) “แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระดับประถมศึกษา กลุ่ม
 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555-2557,” 31 มีนาคม.

วรรณ แก้วแพรง. (2551). **คู่มือการสอนเขียนชั้นประถม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วรรณทิพา รอดแรงคำ.(2541). **การเรียนแบบร่วมมือ** . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

วรรณศิริ ผลประมูล . (2545). “ การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนร้อยกรอง และความ
 สนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดย
 ใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู” . วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ .

วราภรณ์ บำรุงกุล .(2542). **ร้อยกรอง** . พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ พิชญ โลก .

วรสุดา บุญยไวโจรณ์ .(2536). การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ ในระดับประถมศึกษา เรื่องนำรู้
สำหรับครูคณิตศาสตร์ . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .

วัชรรา เล่าเรียนดี .(2548).เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ . นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ .

วันเนา ฐิติน .(2532). การศึกษาเรื่องกลอน . กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ .

วาสนา บุญสม .(2546). มาเรียนเขียนกลอนกันเถิด . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น .

วีณา ประชากุลและประสาท เนื่องเฉลิม.(2553). รูปแบบการเรียนการสอน. มหาสารคาม :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศศิธร รัชฎถัยณานันท์ . (2542). การอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : บริษัทเวิร์คเวฟเอ็ด
ดูเคชั่น .

ศิจิตราภรณ์ ศิลปะ. “การพัฒนาสื่อประสมร่วมกับการเรียน แบบซี ไอ อาร์ ซี เรื่องการสะกดคำไม่
ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่กด วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา .

ศิวกานท์ ปทุมสูติ .(2523). กลวิธีสอนให้เด็กเรียนเขียนกวี . กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์ .

_____.(2539). กลวิธีสอนให้เด็กเรียนเขียนกวี . กรุงเทพฯ : ดันอ้อ .

เสรษฐ พลอินทร์ .(2524). ลักษณะคำประพันธ์ไทย . เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 235
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู .

สมศักดิ์ คงแก้ว .(2538). “การเปรียบเทียบผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการซ่อมเสริม โดยใช้
แบบฝึกการเขียนสะกดคำกับการสอนซ่อมเสริม โดยใช้แบบฝึกตามข้อเสนอแนะของ
กรมวิชาการ”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ .

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ .(2540). เอกสารทางวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเอกสาร
ลำดับที่ 33 . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .

สัมภาษณ์ จิตรา ศรีสงวน, (2557), ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสองพี่น้อง, 22
ธันวาคม.

สัมภาษณ์ ปวิณนัท ทับทอง, (2557), ครู โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว, 19 ธันวาคม.

สัมภาษณ์ สุนัย วงศ์ทอง, (2557), ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว, 24
ธันวาคม.

- สัมภาษณ์ ศรีประภา ปรากฏ, (2557), ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว, 26 ธันวาคม.
- สัมภาษณ์ อมรรัตน์ ถัดตากุล, (2557), ครู โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว, 21 ธันวาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . (2544) .การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา .
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ .(2537). เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว .
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา,(2557) “เกณฑ์การประกวดแข่งขัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย งานศิลปะหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 64/2557;”
- สำลี รักสุทธี .(2554). **สอนอย่างไรให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองเป็น** . กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา .
- สุกัญญา จันทร์เพ็ญ.(2524). “การสร้างแบบฝึกการเขียนกลอนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- สุคนธ์ สินธพานนท์.(2553). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน** . พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินติ้ง .
- สุคนธ์ สินธพานนท์.(2551). **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน** . กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินติ้ง .
- สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย.(2541). **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 2 – การประพันธ์ไทย หน่วยที่ 1-7** . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .
- สุจิริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์มพรรย์ .(2536). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา** . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ . (2543). **การสร้างแบบฝึก** . ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย .
- สุรพล พยอมเยี่ยม.(2544).**เอกสารประกอบรายวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา.นครปฐม:มหาวิทยาลัยศิลปากร** .
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2547). **19 วิธีการจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์ .
- เสถียร โกเศศ . (2515).**การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา .

- แสนประเสริฐ ปานเนียม .(2552).“ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนของ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่สอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC กับวิธี
สอนแบบปกติ ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- อมรรัตน์ คงสมบูรณ์ .(2536).“การเปรียบเทียบความสามารถและความสนใจในการเขียนสะกด
คำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้เกมและแบบฝึก” . วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร .
- อรนุช ลิมตศิริ. (2554). **หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา** . พิมพ์ครั้งที่ 5 .
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง .
- อรพรรณ พรสีมา.(2540). **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม** . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ .
- อังฉรา ชิวพันธ์ .(2532).**หลักภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5** . กรุงเทพฯ : บรรณกิจ .
- อัมพร สุขเกษม .(2524). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับร้อยกรองไทย** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพธนา .
- อารี บัวคุ้มภัย .(2540). “ การสร้างแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะการใช้ถ้อยคำในงานเขียนร้อยแก้ว
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- เอมอร พันธูร .(2550). “ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .

ภาษาต่างประเทศ

- Lawry, Eleanor Blown Lane. (1978).“The Effects of Four Drill and Practice Time Units on
the Decoding Performances of Students with Specific Learning Disabilities.”
Dissertation Abstracts International 39,2 (August):817-A.
- McPeake, Poyce Guinte.(1979). “The Effects of Original Systematic Study Worksheets,
Reading Level and Sex on The Spelling Achievement of Sixth Grade
Students.”**Dissertation Abstracts International** 39,12 (June):1799-A.
- Petty, Green.(1963). “Language Workbooks and Practice Materials .” **In Development
Language Skills in the Elementsry Schools** . 469-472 . New York : Allyn and
Bacon .

Steals, Melvin Howard.(1990). “Development to an Adapted Cooperative Learning Strategy in a Secondary Chapter I Option 4 Reading English/Language Rats Pairing Program.” **English, Language Arts** 51,5 (November) : 1564.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการสอนภาษาไทย

ชื่อ-นามสกุล นางศรีอัมพร ประทุมรัตน์
 ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ)
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ด้านการสอนภาษาไทย

ชื่อ-นามสกุล นายพิสูจน์ ใจเที่ยงกุล
 ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนบางลี่วิทยา
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (จารึกภาษาไทย)
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ด้านการวัดและประเมินผล

ชื่อ-นามสกุล นางสาวนรรัตน์ พูลไย
 ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา คม. (วิจัยการศึกษา)
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 13 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น				
	คนที่	คนที่	คนที่	รวม	IOC
	1	2	3		
1. สารสำคัญ					
1.1 มีความถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1
2.3 สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
2.4 สอดคล้องกับสื่อและวิธีวัดประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
3. สารการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
3.2 สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
3.3 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
4.4 เป็นไปตามขั้นตอนและนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1
4.5 สอดคล้องกับวิธีวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
6. การประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง	1				

ตารางที่ 14 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 มีความถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1
2.3 สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
2.4 สอดคล้องกับสื่อและวิธีวัดประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
3.2 สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
3.3 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	0	2	0.67
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
4.4 เป็นไปตามขั้นตอนและนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1
4.5 สอดคล้องกับวิธีวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
6. การประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง	0.98				

ตารางที่ 15 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 มีความถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	3	1
2.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1
2.3 สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
2.4 สอดคล้องกับสื่อและวิธีวัดประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
3.2 สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
3.3 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
4.3 กำหนดเวลาเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
4.4 เป็นไปตามขั้นตอนและนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1
4.5 สอดคล้องกับวิธีวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
6. การประเมินผลการเรียนรู้					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
6.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง	1				

ตารางที่ 16 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น				
	คนที่	คนที่	คนที่	รวม	IOC
	1	2	3		
1. ด้านคำแนะนำในการใช้แบบฝึก					
1.1 สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	3	1
2. ด้านกิจกรรมของแบบฝึก					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
2.2 แบบฝึกมีความยากง่ายพอเหมาะ	+1	0	+1	2	0.67
2.3 แบบฝึกเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก	+1	+1	+1	3	1
2.4 แบบฝึกเร้าความสนใจของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
2.5 ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1
3. ด้านเนื้อหา					
3.1 เนื้อหาของแบบฝึกเหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	3	1
3.2 เนื้อหาที่มีความยากง่ายพอเหมาะ	0	+1	+1	2	0.67
3.3 เนื้อหาที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
4. ด้านแบบทดสอบ					
4.1 แบบทดสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
4.2 แบบทดสอบมีจำนวนพอเหมาะ	+1	+1	+1	3	1
5. ด้านภาษา					
5.1 ภาษาที่ใช้ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1
5.2 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	3	1
6. ด้านรูปเล่ม					
6.1 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1
6.2 ขนาดและการจัดวางรูปภาพเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1
6.3 การจัดรูปเล่มเหมาะสมสวยงาม	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง	0.96				

ตารางที่ 17 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้าน
การแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอน
แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ของคะแนน	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
แบบทดสอบปรนัย					
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1

ตารางที่ 17 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้าน
การแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอน
แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก โดยผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ของคะแนน	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1
31	+1	+1	+1	3	1
32	+1	+1	+1	3	1
33	+1	+1	+1	3	1
34	+1	+1	+1	3	1
35	+1	+1	+1	3	1
36	+1	+1	+1	3	1
37	+1	+1	+1	3	1
38	+1	+1	+1	3	1
39	+1	+1	+1	3	1
40	+1	+1	+1	3	1
แบบทดสอบอัตนัย					
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง				1	

ตารางที่ 18 สรุปการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก
โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น				
	คนที่	คนที่	คนที่	รวม	IOC
	1	2	3		
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1
2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถต่างกลonusภาพ	+1	+1	+1	3	1
4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้					
6. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการสร้างบรรยากาศให้ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1
7. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1
8. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	+1	+1	+1	3	1
9. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	3	1
10. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1
ค่าดัชนีความสอดคล้อง	1				

ตารางที่ 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึก
แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Test)

คนที่	คะแนนทดสอบหลังการใช้แบบฝึกแต่ละชุด					คะแนนหลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	$\sum x$	$\bar{X}$	
1	8	5	8	21	7.00	25
2	8	10	8	26	8.67	27
3	9	9	9	27	9.00	27
4	10	9	12	31	10.33	30
5	7	9	8	24	8.00	20
6	10	10	12	32	10.67	30
7	10	9	12	31	10.33	32
8	9	9	9	27	9.00	27
9	8	5	10	23	7.67	26
$\sum x$	79	75	88	242	80.67	244
$\bar{X}$	8.78	8.33	9.78	26.89	8.96	27.11
ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)				84.03		84.72

จากตารางที่ 19 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกจำนวน 3 ชุด ผลปรากฏว่า
คะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 84.03 และผลคะแนนการทดสอบหลังเรียน
(E_2) เท่ากับ 84.72 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึก
แบบภาคสนาม (Field Try Out)

คนที่	คะแนนทดสอบหลังการใช้แบบฝึกแต่ละชุด					คะแนนหลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	$\sum x$	$\bar{X}$	
1	10	10	8	28	9.33	27
2	10	7	11	28	9.33	27
3	10	10	12	32	10.67	31
4	7	8	11	26	8.67	27
5	9	7	8	24	8.00	23
6	9	10	11	30	10.00	31
7	10	8	8	26	8.67	26
8	10	10	12	32	10.67	29
9	10	8	11	29	9.67	26
10	9	10	12	31	10.33	29
11	10	9	12	31	10.33	32
12	10	9	12	31	10.33	32
13	10	9	11	30	10.00	32
14	7	9	11	27	9.00	28
15	8	9	4	21	7.00	23
16	8	8	7	23	7.67	28
17	7	8	11	26	8.67	26
18	5	7	4	16	5.33	25
19	5	10	12	27	9.00	27
20	10	10	11	31	10.33	31

ตารางที่ 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึก
แบบภาคสนาม (Field Try Out) (ต่อ)

คนที่	คะแนนทดสอบหลังการใช้แบบฝึกแต่ละชุด					คะแนนหลังเรียน
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	$\sum x$	$\bar{X}$	
21	10	10	12	32	10.67	30
22	10	10	11	31	10.33	30
23	10	8	12	30	10.00	28
24	8	6	4	18	6.00	25
25	7	8	8	23	7.67	21
26	9	8	8	25	8.33	25
27	6	6	11	23	7.67	25
$\sum x$	234	232	265	731	243.67	734
$\bar{X}$	8.67	8.59	9.81	27.07	9.02	27.56
ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)				84.61		86.11

จากตารางที่ 20 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกจำนวน 3 ชุด ผลปรากฏว่า
คะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 84.61 และผลคะแนนการทดสอบหลังเรียน
(E_2) เท่ากับ 86.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 21 ผลการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ (ปรนัย)

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	0.68	0.36	21	0.54	0.50
2	0.75	0.36	22	0.54	0.21
3	0.68	0.36	23	0.68	0.07
4	0.54	0.36	24	0.32	0.21
5	0.68	0.21	25	0.75	0.21
6	0.50	0.57	26	0.96	0.07
7	0.75	0.36	27	0.89	0.21
8	0.71	0.43	28	0.54	0.50
9	0.68	0.21	29	0.54	0.50
10	0.68	0.50	30	0.64	0.43
11	0.50	0.29	31	0.71	0.57
12	0.93	0.00	32	0.79	0.43
13	0.71	0.57	33	0.04	- 0.07
14	0.50	0.29	34	0.71	0.57
15	0.71	0.14	35	0.54	0.36
16	0.54	0.50	36	0.75	0.21
17	0.71	0.29	37	0.57	0.43
18	0.36	0.29	38	0.96	0.07
19	0.64	0.43	39	0.57	0.29
20	0.43	0.71	40	0.64	0.29

หมายเหตุ

- ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2. ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มีจำนวน 33 ข้อ แต่เนื่องจากต้องการข้อสอบจำนวน 20 ข้อ จึงกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบดังนี้

2.1 มีข้อสอบในแต่ละจุดประสงค์ใกล้เคียงกันและกระจายครบทุกจุดประสงค์

2.2 การคัดเลือกข้อสอบแต่ละข้อให้มีค่าความยากง่าย (p) ใกล้เคียง 0.50 มากที่สุด จำนวน 20 ข้อ

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สูตร KR 20 ของ Kuder Richardson ได้ค่าดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	16.15
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.92
ความเชื่อมั่น KR 20	0.81

ตารางที่ 22 ผลการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ (อันทันย)

ข้อที่	p	r	r_{tt}
1	0.73	0.21	0.96
2	0.67	0.21	0.78
3	0.78	0.21	0.83
4	0.67	0.01	0.77

หมายเหตุ

1. ข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ต้องมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป
  2. ข้อสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มีจำนวน 3 ข้อ แต่เนื่องจากต้องการข้อสอบจำนวน 2 ข้อ จึงกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบดังนี้
    - 2.1 มีข้อสอบในแต่ละจุดประสงค์ใกล้เคียงกันและกระจายครบทุกจุดประสงค์
    - 2.2 การคัดเลือกข้อสอบแต่ละข้อให้มีค่าความยากง่าย (p) ใกล้เคียง 0.50 มากที่สุด
- จำนวน 2 ข้อ

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

ตารางที่ 23 ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC
ร่วมกับแบบฝึก

ลำดับที่	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก		
	คะแนน 32 คะแนน		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ค่าความต่าง
1	11	24	13
2	20	28	8
3	23	27	4
4	13	22	9
5	24	29	5
6	10	25	15
7	10	26	16
8	30	32	2
9	24	29	5
10	24	32	8
11	24	28	4
12	27	32	5
13	21	27	6
14	7	20	13
15	20	31	11
16	15	27	12
17	21	28	7
18	21	28	7
19	26	32	6
20	7	25	18

ตารางที่ 23 ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC
ร่วมกับแบบฝึก (ต่อ)

ลำดับที่	การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก		
	คะแนน 32 คะแนน		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ค่าความต่าง
21	13	25	12
22	18	24	6
23	16	25	9
24	11	20	9
25	20	27	7
26	10	20	10

ภาคผนวก ง

คะแนนพัฒนาและระดับการพัฒนาของการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 24 สรุปคะแนนพัฒนาเฉลี่ยและระดับการพัฒนา ของการเรียนรู้เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4		กลุ่มที่ 5		กลุ่มที่ 6		$\bar{X}$	S.D.
	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา	คะแนนพัฒนาเฉลี่ย	ระดับการพัฒนา		
1	20	เก่ง มาก	24	เก่ง มาก	22.5	เก่ง มาก	30	ยอดเยี่ยม	22.5	เก่ง มาก	15	เก่ง	22.33	4.92
2	26	ยอดเยี่ยม	18	เก่ง มาก	12.5	เก่ง	12.5	เก่ง	22.5	เก่ง มาก	27.5	ยอดเยี่ยม	19.83	6.56
3	8	เก่ง	14	เก่ง	10	เก่ง	15	เก่ง	5	เก่ง	5	เก่ง	9.50	4.32

แบบฝึก

การแต่งกลอนสุภาพ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดย

นายสุรัตน์ คำหอมริน

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นฝึกทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นสื่อการสอน ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกทักษะการเขียน การใช้ภาษาไทย การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความภาคภูมิใจและซาบซึ้งในบทร้อยกรองไทย อันเป็นภูมิปัญญาภาษาของคนไทย ตลอดจนอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ตลอดไป

เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย แบบฝึก จำนวน 3 แบบฝึก คือ แบบฝึกชุดที่ 1 เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง แบบฝึกชุดที่ 2 เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์ และแบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ ในแต่ละแบบฝึกประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ ใ้บความรู้ แบบฝึก เฉลยแบบฝึก และสรุปความคิด

ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและฝึกฝนตนเอง ซึ่งเนื้อหาของแบบฝึก จะเริ่มจากเรื่องง่ายไปเรื่องยาก กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจ ผู้เรียนจะได้รับ ความรู้และความสนุกสนานในการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาการแต่งกลอนสุภาพ

นายสุรัตน์ คำหอมรินทร์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	ค
แบบฝึกชุดที่ 1 เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง	1
กิจกรรมที่ 1	6
กิจกรรมที่ 2	7
กิจกรรมที่ 3	8
กิจกรรมที่ 4	9
กิจกรรมที่ 5	13
เฉลยแบบฝึกชุดที่ 1	14
แบบฝึกชุดที่ 2 เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์	16
กิจกรรมที่ 1	21
กิจกรรมที่ 2	23
กิจกรรมที่ 3	25
กิจกรรมที่ 4	28
กิจกรรมที่ 5	30
เฉลยแบบฝึกชุดที่ 2	32
แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์	40
กิจกรรมที่ 1	42
กิจกรรมที่ 2	44
กิจกรรมที่ 3	45
เฉลยแบบฝึกชุดที่ 3	46
บรรณานุกรม	

คำชี้แจง

แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สารการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 3 เรื่อง ทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้

1. แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ เรื่อง เรียนรู้เรื่องคำคล้องจอง 5 กิจกรรม
2. แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ เรื่อง เจนจัดเรื่องฉันทลักษณ์ 5 กิจกรรม
3. แบบฝึกการแต่งกลอนสุภาพ เรื่อง ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ 3 กิจกรรม

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแต่งกลอนสุภาพ ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้อง และทำแบบฝึกหัดให้ครบทุกกิจกรรมอย่างตั้งใจ นักเรียนจะมีทักษะการเขียนและพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ

ข้อควรปฏิบัติสำหรับครู

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนทราบว่า สิ่งที่ครูจะฝึกให้แก่ นักเรียนนั้นมีอะไรบ้าง
2. แบบฝึกนี้ใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ดำเนินการ
3. ให้นักเรียนอ่านคำสั่งของแบบฝึกและปฏิบัติตามคำสั่งให้ครบถ้วน
4. ในการตรวจคำตอบให้ดูเฉลยท้ายบทของแต่ละเรื่อง
5. ถ้าตอบผิดขอให้กลับไปทบทวนและแก้ไขใหม่จนกว่าจะถูกต้อง

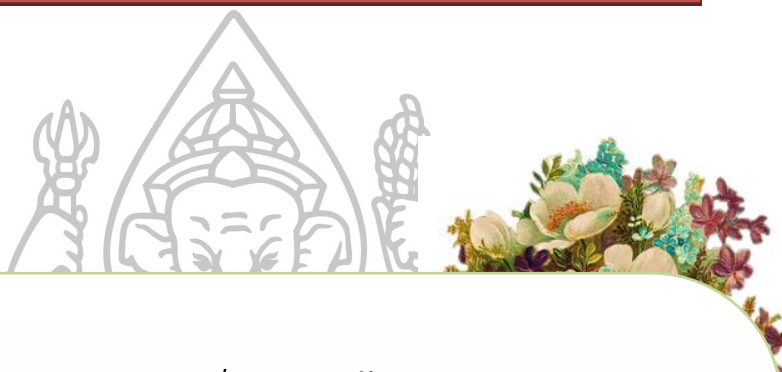
ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียน

1. ศึกษาใบความรู้แต่ละเรื่องให้เข้าใจ
2. อ่านคำชี้แจงหรือคำอธิบายการทำแบบฝึกของแต่ละแบบฝึกก่อนลงมือทำ
3. นักเรียนสามารถเขียนคำตอบลงในชุดแบบฝึก โดยปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนซึ่งเริ่มจากกิจกรรมที่ 1
4. ตรวจคำตอบได้จากเฉลยท้ายบทของแต่ละเรื่อง
5. หากนักเรียนสงสัยในกิจกรรมใดให้สอบถามและขอคำแนะนำจากครูผู้สอน
5. ให้นักเรียนทำด้วยความตั้งใจตามลำดับขั้นตอน และฝึกอย่างสม่ำเสมอ

แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดการแต่งคำประพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพ 1 และ 2 บท ให้สอดคล้องกับภาพที่กำหนดได้อย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. นักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพ 2 บท ให้สอดคล้องกับหัวข้อที่กำหนดได้อย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การแต่ง
3. นักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพ 1 และ 2 บท ตามจินตนาการของนักเรียน ได้อย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ใบความรู้

วิธีการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งปฏิบัติได้ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายก่อนว่าจะเสนอสิ่งใดแก่ผู้อ่าน ความคิดจินตนาการ หรืออารมณ์แล้วเรียงเนื้อความออกมาเป็นวรรคๆ ให้แต่ละวรรคมีจำนวนคำตามกฎทางฉันทลักษณ์
2. หาคำมารับสัมผัสให้ถูกต้องตามกฎฉันทลักษณ์
3. เลือกคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เหมาะสมมาใส่ เพราะถ้าใช้เสียงวรรณยุกต์ผิดจากนิยมใช้เสียงตามวรรณยุกต์ที่ห้ามใช้ก็จะทำให้เสียงอ่านเพี้ยนหรือไม่ไพเราะ ซึ่งถือว่าการแต่งกลอนผิดได้
4. เลือกหาคำที่เป็นสัมผัสสระและสัมผัสอักษรมาใช้ในแต่ละวรรค เพื่อสร้างเสียงไพเราะในบทกลอน
5. พยายามสรรหาคำมาใช้ให้ตรงกับความเป็นจริงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อกับผู้อ่าน หากคำที่สร้างภาพพจน์แก่ผู้อ่านได้ก็จะเป็นการดี

กิจกรรมที่ 1

ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ แต่ละวรรคตามเนื้อหาที่กำหนดให้ โดยมีสัมผัส
บังคับถูกต้องและโยงสัมผัส

ตัวอย่าง

พลังสามัคคี

งานทุกอย่างสำเร็จได้หากทุกคนร่วมมือกัน ไม่แบ่งชั้นวรรณะและรู้หน้าที่ของตนเอง

งานทุกอย่างสำเร็จได้พร้อมใจกัน

ไม่แบ่งชั้นวรรณะและรู้หน้าที่

ขอให้ทุกคนรู้จักสามัคคี

และสร้างให้เกิดขึ้นกับตนเอง

ขอทุกคนร่วมรักสามัคคี

สร้างให้มีคุณธรรมประจำตน

วันของฉัน

ในวันนี้ทุกคนต่างรื่นเริงและมีจิตใจเบิกบาน มีความสุขสำราญสนุกสนาน

.....
ต่างคนร่วมร้องเพลงบ้างก็เต้นบ้างก็ปรบมือ

.....
ดูพัลวัน โยกย้ายสายสะเอวทั้งหญิงชาย

.....
บางคนก็เต้นเป็นผู้นำอยู่แถวหน้า

.....
บางคนก็เต้นอยู่กับที่กับเพื่อนๆ

.....
ต่างก็ร่วมกันร้องเพลงขับร่างกาย

.....
นั่งล้อมวงครื้นเครงอย่างมีความสุข

กิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ ให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์
ในการเขียนที่กำหนดให้ เวลา 45 นาที พร้อมทั้งโยงล้มผัส

หัวข้อ : พระคุณพ่อ

วัตถุประสงค์ในการเขียน : เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ
ของพ่อ

พระคุณพ่อ

..... นั้นเปรียบปานแผ่นดินฟ้ามาปกป้อง

..... มีมัวหมองเป็นแบบอย่างประพฤตดิน

ถึงเหนื่อยยากตรากตรำทำเพื่อลูก .....

ให้ขยันหมั่นเพียรพร้อมอดทน .....

กิจกรรมที่ 3

ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ จำนวน 2 บท ตามภาพที่กำหนดให้
เวลา 45 นาที พร้อมทั้งโยงเส้นสัมผัส

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกชุดที่ 3

กิจกรรมที่ 1 - 3 แล้วแต่คุณพินิจของครูผู้สอน

เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ (1 บท)

เกณฑ์	คุณภาพ	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา		เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์		ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตามที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ผิด 2 แห่งขึ้นไป
การใช้ภาษา		เขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวยสื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1-2 แห่ง ใช้ภาษาไม่สละสลวย แต่สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป ใช้ภาษาไม่สละสลวยและสื่อความไม่ชัดเจน
ความคิดสร้างสรรค์		แสดงความคิดแปลกใหม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดไม่แปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์

เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ (2 บท)

เกณฑ์ \ คุณภาพ	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตามที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ผิด 1-3 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ผิด 4 แห่งขึ้นไป
การใช้ภาษา	เขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวยสื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1-3 แห่ง ใช้ภาษาไม่สละสลวย แต่สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 4 คำขึ้นไป ใช้ภาษาไม่สละสลวยและสื่อความไม่ชัดเจน
ความคิดสร้างสรรค์	แสดงความคิดแปลกใหม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดไม่แปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับควรปรับปรุง

สรุปความคิด

การแต่งกลอนสุภาพ นอกจากจะต้องแต่งให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ
หรือฉันทลักษณ์ ยังต้องแต่งให้สอดคล้องกับหัวข้อที่กำหนด และ
วัตถุประสงค์ในการแต่งอีกด้วย ซึ่งจะสามารถสื่อความให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้
และรู้สึก ในสิ่งที่ผู้แต่งต้องการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

รหัสวิชา ท 16101   รายวิชา ภาษาไทย   กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6   เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ   เวลาเรียน 4 คาบ   ภาคเรียนที่ 2

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี

ท 4.1 ป. 6/5 แต่งบทร้อยกรอง

สาระสำคัญ

กลอนสุภาพ เป็นร้อยกรองประเภทหนึ่งที่นิยมแต่งกันทั่วไป ซึ่งการแต่งกลอนสุภาพควรคำนึงถึงคำคล้องจอง คำสัมผัส ฉันทลักษณ์และการสรรคำให้มีความเหมาะสม สละสลวย สื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ และยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาทางภาษาคนไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนแต่งกลอนสุภาพได้
4. นักเรียนฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มและการแก้ปัญหา
5. นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน และใฝ่เรียนรู้

สาระการเรียนรู้

กลอนสุภาพ

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการสื่อสาร

- ทักษะการอ่าน
- ทักษะการเขียน

- ทักษะการฟัง การดู และการพูด
- ความสามารถในการคิด
- การสรุปความ
  - การปรับปรุง

ชิ้นงาน/ภาระงาน

แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์

การประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตจากการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม
3. แบบทดสอบ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นให้ความรู้

1. นักเรียนทบทวนความรู้เดิมเรื่อง ฉันทลักษณ์การแต่งกลอนสุภาพ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันแต่งกลอนสุภาพบนกระดาน จำนวน 1 บท ซึ่งนักเรียนและครูร่วมกันคิดคำที่ละวรรค
3. นักเรียนและครูร่วมสนทนาถึงคำกลอนบนกระดาน ถึงข้อดีและข้อบกพร่องในการแต่งกลอนสุภาพ
4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปวิธีการแต่งกลอนสุภาพ

ขั้นกิจกรรมกลุ่ม

คาบที่ 1

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม โดยกำหนดกลุ่มตามเดิม
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านตัวอย่างคำประพันธ์บนกระดาน และศึกษาใบความรู้ในแบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ ด้วยการอ่าน พร้อมทั้งร่วมกันแต่งกลอนสุภาพในแบบฝึก
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึก แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ กิจกรรมที่ 1 ด้วยการร่วมกันคิด แก้ไข และปรับปรุงในการแต่งกลอนสุภาพ

คาบที่ 2

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึก แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ กิจกรรมที่ 2 ด้วยการร่วมกันคิด แก้ไข และปรับปรุงในการแต่งกลอนสุภาพ

คาบที่ 3

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาแบบฝึก แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ กิจกรรมที่ 3 ด้วยการร่วมกันคิด แก้ไข และปรับปรุงในการแต่งกลอนสุภาพ

คาบที่ 4

ขั้นประเมินผลและการมอบรางวัล

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่องวิธีการแต่งกลอนสุภาพ
2. นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์ จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
3. ครูตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มรวมคะแนน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม
5. ครูประกาศคะแนนให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทราบ และมอบรางวัลกลุ่มที่มีคะแนนสูงสุด 2 อันดับแรก โดยกำหนด 2 รางวัล คือ รางวัลกลุ่มยอดเยี่ยมและรางวัลกลุ่มเก่งมาก

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ตัวอย่างคำประพันธ์
2. แบบฝึกชุดที่ 3 ฝึกหัดแต่งคำประพันธ์

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างคำประพันธ์

ใจสกปรกมีดมัวและร้อนเร่า	ใครมีเข้าควรเรียกว่าผีสิง
เพราะพูดผิดทำผิดจิตประวิง	แต่ในสิ่งนำตัวกลัวอบาย
คิดดูเถิดถ้าใครไม่ยอมตก	จงรีบยกใจตนรีบชวนขวย
ให้ใจสูงเสียดีก่อนตัวตาย	ก็สมหมายที่เกิดมาอย่าเชื่อนอย

พุทธทาสภิกขุ

ภาคผนวก ช
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ (หลังเรียน)

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ

คำชี้แจง 1. ข้อสอบมีทั้งหมด 20 ข้อ

2. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ

3. ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 25 นาที

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบหน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นคำคล้องจอง 3 พยางค์

- ก. นักเรียนดี – มีวินัย
- ข. โหระพา – ใบกะเพรา
- ค. ท้องทะเล – นาท่องเที่ยว
- ง. กล้วยไข่หวาน – ลูกใหญ่มาก

2. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. คำว่า “เมฆ” กับ “เลข” คล้องจองกันเพราะมีสระเสียงเดียวกัน
- ข. คำว่า “เมฆ” กับ “เลข” คล้องจองกันเพราะมีพยางค์เดียวเหมือนกัน
- ค. คำว่า “เมฆ” กับ “เลข” คล้องจองกันเพราะมีสระเสียงเดียวกันและมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน
- ง. คำว่า “เมฆ” กับ “เลข” คล้องจองกันเพราะมีวรรณยุกต์เสียงเดียวกันและมีตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน

3. คำว่า “น้ำใจแม่” คล้องจองกับคำในข้อใด

- ก. คือผู้ให้
- ข. คุณเล่ห์เหลี่ยม
- ค. งดงามยิ่ง
- ง. สุดเปรียบเปรย

4. คำว่า “ดวง” กับ “หลวง” สัมผัสกันเพราะเหตุใด

- ก. มีสระเสียงเดียวกัน
- ข. มีพยัญค์เดียวเหมือนกัน
- ค. มีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน
- ง. มีสระเดียวกันและมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน

5. ข้อใดโยงสัมผัสนอกได้ถูกต้อง

- ก. คุณหว่าร้องมองเมียงว่าเสียงแม่   ยืนชะเง้อแลดูเงี้ยวหุตรับ
  - ข. เสียแรงลูกผูกใจจะได้ฟัง   พ่อโกรธซึ่งสิ่งไรเป็นใหญ่หลวง
  - ค. รู้กระนี้มืออยากเรียกพ่อออก   จะไปบอกแม่วันทองให้ฟ้องพ่อ
  - ง. แล้วเป่าแก้วแผลหายละลายเดือน   เจ้าพลายเคลื่อนคลายพื้นเหมือนดินนอน
6. จากบทกลอน “ จะกล่าวถึงอสุรีผีเสื้อ.....   อยู่ห้องฉำฉำชดสาย
ได้เป็นใหญ่ในพวกปีศาจ.....   สกนธ์กายโตใหญ่เท่าไอยรา”

ข้อใดเติมสัมผัสสระได้ถูกต้อง

- ก. สมุทฺร – ตน
- ข. น้ำ – พราย
- ค. นุ่น – ตาย
- ง. ลิง – ร้าย

7. จากคำกลอน “ เที้ยวผันแปรแลหาน้ำตาลอ” ข้อใดคือสัมผัสสระ

- ก. แปร – แล , หา – ตา
- ข. ผัน – แปร , แล – หา
- ค. แปร – หา , ตา – คลอ
- ง. เที้ยว – แปร , แล - คลอ

8. ข้อใดไม่มีสัมผัสอักษร

- ก. น้ำใสใจจริง
- ข. กล้านักมักบีน
- ค. กระจายดินตุม
- ง. เป็นคิ่งเป็นแคว

9. คำว่า “พาด” กับ “พด” สัมผัสอักษรกันเพราะเหตุใด

- ก. มีพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน
- ข. มีพยัญชนะต้นเสียงคู่กัน
- ค. มีตัวสะกดเดียวกัน
- ง. มีสระเสียงเดียวกัน

10. ข้อใดโยงสัมผัสอักษรได้ถูกต้อง

- ก. ตัดหัวคิ้วแห้ง
- ข. ดัดสี่ตีเป่า
- ค. ดัดสอยห้อยตาม
- ง. ปอกกล้วยเข้าปาก

11. ข้อใดไม่สัมผัสอักษรกับคำว่า “ช้าง”

- ก. ชาบซึ้ง
- ข. เฉียดฉิว
- ค. จุนเฉียว
- ง. เชี่ยวชาญ

12. “ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต หากทุกคนเข้าไปทดลอง
 ดั่งนั้นจึงไม่ควรเข้าไปใกล้ ร่วมกันมาออกกำลังกาย”
 ข้อความนี้ไม่จัดเป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองเพราะเหตุใด

- ก. ใช้คำเกิน
- ข. ขาดสัมผัสใน
- ค. ขาดสัมผัสนอก
- ง. ขาดสัมผัสในและใช้คำเกิน

13. กลอนสุภาพ 1 วรรค มีกี่คำ

- ก. 6-8 คำ
- ข. 7-9 คำ
- ค. 8-10 คำ
- ง. 9-11 คำ

14. “เป็นของร่วมรวมไทยให้คงไทย นี้แหละประ โยชนในประเพณี ”
 คำประพันธ์นี้เป็นคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กาพย์ยานี 11
- ข. โคลงสี่สุภาพ
- ค. กลอนสุภาพ
- ง. กาพย์ฉบัง 16

15. ข้อใดเรียงลำดับประเภทกลอนสุภาพได้ถูกต้องตามแผนผัง

1. อันทำศึกเหมือนสู้กับงูพิษ
2. โบราณว่าสี่เท้ายังก้าวพลาด
3. จงทรงคิดใคร่ครวญให้ควรการ
4. เป็นนักปราชญ์แล้วก็ยิ่งรู้พลังผิด

- ก. 2-4-3-1
- ข. 2-4-1-3
- ค. 4-1-2-3
- ง. 4-3-2-1

16. ข้อใดเรียงลำดับประเภทกลอนสุภาพได้ถูกต้องตามแผนผัง

1. จระเข้ใหญ่ถึงน้ำมีกำลัง
2. มันก็มักจะทำร้ายเมื่อภายหลัง
3. เสือเคยขึงถึงดงก็คงร้าย
4. ประเพณีตั้งให้หลังหัก

- ก. 4-3-1-2
- ข. 3-1-2-4
- ค. 4-1-2-3
- ง. 4-2-1-3

17. “อยู่คนเดียวให้ระวังยังความคิด
อยู่รวม ..... ให้ระวังยังคำขาน”

ควรเติมคำในข้อใดให้ถูกต้องสัมพันธ์

- ก. มิตร
- ข. เพื่อน
- ค. เกลต
- ง. สหาย

18. ข้อใดแบ่งช่วงจังหวะของการอ่านกลอนสุภาพแต่ละวรรคไม่ถูกต้อง

- ก. จงคิดตาม/ไปเอา/ไม่เท่าเถิด
- ข. จะประเสริฐ/สมรักเป็น/ศักดิ์ศรี
- ค. พอเสร็จคำ/สำแดง/แจ้งคดี
- ง. รูปโยคี/หายวับ/ไปกับตา

19. “แม่มิได้เป็นดอกกุหลาบหอม   ก็จงยอมเป็นเพียงลดาขาว
แม่มิได้เป็นจันทร์อันสกา   จงเป็นดาวดวงแจ่มแอร่มตา”

จากคำกลอนควร โยงคำที่ขีดเส้นใต้ไปคำใดจึงจะถูกต้อง

- ก. เป็น-แจ่ม
- ข. ขาว-ดาว
- ค. หอม-ดาว
- ง. เพียง-ดวง

20. “ถึงเกรี้ย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
เดี๋ยวนี้มอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา ทั้งผัดหน้าจับเขม่าเหมือนชาวไทย”

จากคำกลอนควรโยงสัมผัสคำใดบ้างจึงถูกต้องตามแผนผัง

- ก. เก่า-ษา,ภา-ตา,ตา-เขม่า
- ข. เก่า-เกล้า,ษา-ตา,ตา-หน้า
- ค. ก่อน-เกล้า,งาม-ตาม,ตา-หน้า
- ง. มอญ-ก่อน,งาม-ตาม,มอญ-ถอน

ชื่อ.....นามสกุล ..... ชั้น ป. 6/..... เลขที่ .....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนร้อยกรองกลอนสุภาพ

คำชี้แจง 1. ข้อสอบมีทั้งหมด 1 ข้อ

2. ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 35 นาที

1. ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพจากหัวข้อที่กำหนดให้ จำนวน 1 บท

**เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งกลอนสุภาพ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน**

ตอนที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการแต่งกลอนสุภาพ

1. ก	11. ก
2. ค	12. ค
3. ข	13. ข
4. ง	14. ค
5. ค	15. ข
6. ข	16. ง
7. ก	17. ก
8. ข	18. ข
9. ข	19. ค
10. ง	20. ข

ตอนที่ 2 วัดทักษะการเขียนร้อยกรองกลอนสุภาพ

ประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ

จำนวน 1 บท

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกณฑ์การประเมินทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ (1 บท)

เกณฑ์ \ คุณภาพ	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
เนื้อหา	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น น่าสนใจ	เนื้อหาครบถ้วนตรงตามประเด็น แต่ไม่น่าสนใจ	เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามประเด็น และไม่น่าสนใจ
ฉันทลักษณ์	ฉันทลักษณ์ถูกต้องทุกแห่ง มีสัมผัสนอกครบตามที่บังคับ	ฉันทลักษณ์ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วนผิด 1 แห่ง	ฉันทลักษณ์ไม่ถูกต้องสัมผัสนอกไม่ครบถ้วน ผิด 2 แห่งขึ้นไป
การใช้ภาษา	เขียนสะกดคำถูกต้องทุกคำ ใช้ภาษาสละสลวยสื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 1-2 แห่ง ใช้ภาษาไม่สละสลวย แต่สื่อความหมายชัดเจน	เขียนสะกดคำผิด 3 คำขึ้นไป ใช้ภาษาไม่สละสลวยและสื่อความไม่ชัดเจน
ความคิดสร้างสรรค์	แสดงความคิดแปลกใหม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดแปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์	แสดงความคิดไม่แปลกใหม่และไม่เป็นประโยชน์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับพอใช้
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49	มีทักษะการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ ในระดับควรปรับปรุง

ภาคผนวก ซ
แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC
ร่วมกับแบบฝึก

**แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก**

เรื่อง

การพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ
2. ความคิดเห็นมีค่าระดับ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
3. ขอให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อ โดยตอบตามความคิดเห็นหรือสภาพที่เป็นจริง และคำตอบของนักเรียนไม่มีผลต่อการตัดสินผลการเรียนของนักเรียน

นายสุรัตน์ คำหอมริน
นักศึกษาริษยาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน
ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียน
 ในแต่ละข้อให้ครบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งความคิดเห็นมีค่าระดับ ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น			
2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแก้ไขปัญหา			
3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถแต่งกลอนสุภาพ			
4. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานกลุ่ม			
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้			
ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้			
6. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก เป็นการสร้างบรรยากาศให้ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน			
7. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน			

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
8. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน			
9. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
10. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึก ส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายสุรัตน์ คำหอมริน
ที่อยู่	93 หมู่ที่ 2 ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาภาษาไทย จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาวิชาชีพครู จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2555	ศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547 – 2552	ครูเอกชน โรงเรียนพิมลวิทย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
พ.ศ. 2552 – 2554	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านเกาะแจนแวน อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน	ครู โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2